

Regeringens proposition

1976/77: 113

om körkortslag;

beslutad den 17 mars 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

PER AHLMARK

BO TURESSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en körkortslag och redovisas informationsvis den regeringsförfattning (körkortsförordning) som behövs jämte lagen. De båda författningarna, som ersätter nuvarande körkorts-kungörelse, grundar sig på riksdagens beslut med anledning av prop. 1975/76: 155 om vissa körkortsfrågor.

I körkortslagen finns de för den enskilde och från rätts- och trafiksäkerhetssynpunkt mest betydelsefulla bestämmelserna om förutsättningarna för rätten att inneha körkort. Körkortsförordningen innehåller regler av mera administrativ karaktär, dvs. främst tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till lagen.

Propositionen behandlar olika frågor om körkort, såsom lämplighetskraven beträffande körkortshavare och förutsättningarna för körkortsingripande. Genom de nya bestämmelserna uppnås en mera individualiserad och nyanserad bedömning. Vidare införs bestämda återkallelsetider — spärrtider — i stället för nuvarande minimitider. Möjligheterna att meddela varning utvidgas.

Däremot behandlas inte i propositionen överflyttningen av vissa körkorts-mål från länsrätt till tingsrätt. De gränsdragningsproblem m. m. som hänger samman med överflyttningen övervägs av en särskild utredning.

I propositionen tas slutligen upp några frågor som inte omfattas av det tidigare riksdagsbeslutet. Således föreslås att förare av motorredskap skall inneha minst traktorkompetens och att man i vissa fall skall få avlägga förarprov på automatväxlad bil.

1 Förslag till**Körkortslag**

Härigenom föreskrives följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap.

Behörigheten att föra motorfordon eller terrängmotorfordon anges på följande sätt i körkort.

Bokstav	Behörighet
A	motorcykel (för tung motorcykel först när körkortshavaren har fyllt 18 år)
B	personbil, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon, terrängvagn
C	tung lastbil
D	buss
E	släpfordon, oavsett antal och vikt

Behörighet att i yrkesmässig trafik för personbefordran föra personbil, lätt lastbil eller terrängvagn utmärkes i körkort med beteckningen TAXI.

Förarbehörighet

2 § Bil, terrängvagn eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. Är till fordonet kopplat släpfordon skall körkortsbehörigheten omfatta även detta.

Utan hinder av första stycket får lastbil, terrängvagn, släpfordon eller buss föras

1. utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

2. med last eller passagerare i fall som avses under 1, om färden äger rum i samband med bärning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet eller fordonståget samt föraren har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

3. i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

Den vars körkort har återkallats får inom garageområde, verkstadsområde eller liknande utan last eller passagerare föra fordon av det slag som det återkallade körkortet berättigade honom att föra, om medgivande därtill har lämnats. Sådant medgivande får avse en tid av högst tre år.

3 § Moped får föras endast av den som har fyllt 15 år.

Terrängskoter får föras endast av den som har fyllt 16 år.

Utan hinder av 2 § får utomlands bosatt person som har fyllt 15 år

och som tillfälligtvis vistas här bruka av honom införd lätt motorcykel, om den uppfyller de villkor som gäller för sådant fordon i hans hemland. Detta gäller dock endast om motorn har en slagvolym som ej överstiger 50 kubikcentimeter och om den som har infört fordonet får föra detta i hemlandet utan körkort eller därmed jämförlig handling.

4 § Traktor som är försedd med gummihjul eller motorredskap får föras på väg endast av den som har körkort eller traktorkort.

Utän hinder av första stycket får traktor eller motorredskap föras tillfälligt utan körkort eller traktorkort kortare sträcka på väg vid färd till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål.

5 § Personbil, lätt lastbil eller terrängvagn får föras i yrkesmässig trafik för personbefordran endast av den som har körkort med taxibehörighet eller körkort med behörigheten D.

Traktortåg eller motorredskap med tillkopplat släpfordon får föras i yrkesmässig trafik endast av den som har körkort med behörigheten C, D eller E eller körkort med taxibehörighet.

6 § Bestämmelserna i 2—5 §§ gäller ej vid övningskörning eller förarprov eller vid färd med fordon inom inhägnat järnvägs- eller fabriksområde eller inhägnat tävlingsområde eller annat dylikt inhägnat område och ej heller färd med fordon, som är avsett att föras av gående, eller släpfordon, som kopplas till sådant fordon.

Körkort

Körkortstillstånd

7 § Körkortstillstånd får meddelas endast den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

Vid prövningen av de personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Vid prövningen av de medicinska förhållandena skall beaktas att sökanden har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon eller linser och tillräcklig hörsel förmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och att sökanden även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

8 § Vid meddelande av körkortstillstånd får föreskrivas villkor.

9 § Körkort får utfärdas endast om körkortstillstånd har meddelats.

10 § Körkort får ej utfärdas under tid då spärrtid som avses i 21 § löper.

11 § Förhandsbesked kan lämnas rörande prövning om hinder föreligger mot att körkortstillstånd meddelas.

Körkortsålder m. m.

12 § Sökanden skall vid tidpunkten för utfärdandet av körkort ha uppnått en ålder av

- 16 år för behörigheten A,
- 18 år för behörigheten B,
- 19 år för behörigheten C,
- 20 år för behörigheten D,
- 19 år för behörigheten E,
- 19 år för taxibehörighet.

För utfärdande av körkort med behörigheten C, D eller E eller taxi-behörighet krävs att sökanden har körkort med behörigheten B, om han ej inom tre år före utfärdandet har haft körkort med den behörighet som sökes.

Förarprov

13 § Sökanden får godkännas och körkort lämnas ut endast om han i de avseenden som anges i 14 § uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt.

14 § Förarprov avser

1. sökandens kunskaper om vägtrafikens utveckling, trafiksäkerhetsfrågornas betydelse, trafikolyckornas orsaker, omfattning och karaktär samt vikten av ett ansvarsmedvetet och hänsynsfullt uppträdande i trafiken,

2. sökandens kunskaper om gällande trafikföreskrifter, den verkan från trafiksäkerhetssynpunkt som sjukdom, uttrötning och stimulerande eller bedövande ämnen, särskilt alkoholhaltiga drycker och narkotika, medför på den mänskliga organismen,

3. sökandens kunskaper om konstruktionen och verkningssättet hos fordon av det slag ansökan avser,

4. sökandens förmåga att i landsvägs- och gatutrafik föra fordon av det slag ansökan avser,

5. sökandens sinnesnärvaro och omdömesförmåga.

I fråga om körkort för behörigheten E avser provet även sökandens kunskaper om de särskilda trafiksäkerhetsrisker som föreligger, när fordon föres med tillkopplat släpfordon.

Giltighet

15 § Körkort gäller ej,

- 1. innan det har lämnats ut,
- 2. om det har återkallats,
- 3. medan det är omhändertaget,
- 4. om det har ersatts med annat körkort.

I annat fall än som avses i första stycket är körkort ogiltigt, om det ej efter ansökan av körkortshavaren förnyas senast vid den tidpunkt under tionde året efter utfärdandet eller senaste förnyelsen som statens trafik-säkerhetsverk har bestämt. Sådant körkort får förnyas, om körkortshavaren ansöker därom inom ett år från det att kortet blev ogiltigt.

Återkallelse

16 § Körkort skall återkallas,

- 1. om körkortshavaren har brutit mot 1 § andra stycket eller 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott,
- 2. om körkortshavaren har brutit mot 5 § samma lag och personskada eller sådan sakskada som ej är ringa har uppkommit,

3. om körkortshavaren genom upprepade förseelser i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse för förare av motor-drivet fordon eller spårvagn,

4. om körkortshavaren i annat fall har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn,

5. om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhethän-seende ej bör ha körkort,

6. om det med hänsyn till brottslig gärning som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antagas att han ej kommer att respektera trafik-reglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken eller om han på grund av sina personliga förhållanden i övrigt ej kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,

7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att föra körkortsplik-tigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dy-liket att han från trafiksäkerhetssynpunkt ej vidare bör ha körkort,

8. om körkortshavaren ej följer föreläggande att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov,

9. om körkortshavaren ej följer föreläggande att förnya körkort,

10. om körkortshavaren begär att körkortet skall återkallas.

17 § I fall som avses i 16 § första stycket 7, 8, 9 eller 10 får återkal-lelsen begränsas till att avse viss del av behörigheten.

18 § Beslut om slutlig återkallelse av körkort på grund av straffbelagd gärning får ej meddelas förrän frågan om straff har blivit avgjord genom dom som har vunnit laga kraft. Vad som har sagts nu gäller dock ej

1. om omständigheterna är sådana, att körkortshavaren oavsett ut-gången i ansvarsfrågan kan anses olämplig att föra körkortspliktigt for-don,

2. om åklagare med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller mot-svarande bestämmelse i annan författning har meddelat beslut att ej tala å gärningen.

19 § Uppstår fråga om återkallelse av körkort och kan det på sanno-rika skäl antagas, att körkortet kommer att återkallas slutligt, skall kör-kortet återkallas tills vidare.

Rör frågan återkallelse på grund av brott mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott och hade föraren före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till minst 0,8 promille, skall körkortet återkallas tills vidare.

20 § Bestämmelserna i 16—19 §§ gäller i tillämpliga delar

1. i fråga om körkortstillstånd,

2. i fråga om rätt att erhålla förnyelse av körkort vars giltighetstid har löpt ut.

Återkallelse enligt första stycket 2 på grund av att körkortshavaren har gjort sig skyldig till olovlig körning genom att föra fordon av det slag, som körkortet har gällt för, får ske endast om särskilda skäl före-ligger.

Spärrtid

21 § Föreligger vid prövning av ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd hinder mot meddelande av körkortstillstånd på grund av sökandens personliga förhållanden eller återkallas körkort med åberopande av återkallelsegrund som avses i 16 § första stycket 1—6 bestämmes spärrtid om lägst en månad och högst tre år. Vid brott som avses i 1 § andra stycket eller 4 § 1 mom. lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott bestämmes spärrtiden till lägst ett år.

Inträffar under spärrtid omständighet som kan föranleda nytt beslut om sådan tid, får prövas om den redan bestämda spärrtiden skall förlängas. Sådan prövning sker efter ansökan. Ansökan skall göras före spärrtidens utgång. Prövningen avser sökandens förhållanden fram till tidpunkten för beslutet. Förlängning får ske med högst tre år vid varje ny prövning.

Vad som anges i andra stycket skall tillämpas på motsvarande sätt om det under spärrtiden har framkommit sådan omständighet som har inträffat före beslutet om spärrtid men inte har varit känd vid det tillfället.

Varning

22 § Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra honom om de krav som ställs på honom från trafiksäkerhetssynpunkt, får varning meddelas honom, om skäl för återkallelse ej föreligger.

Har körkortshavare brutit mot 4 § 2 mom. lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott men hade han ej före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får varning meddelas honom i stället för att beslut fattas om återkallelse av körkortet, om han ej tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag och omständigheterna är mildrande.

Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter som avses i 16 § första stycket 2—6, får varning meddelas i stället för beslut om återkallelse, om varning av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Omhändertagande

23 § Har körkortshavare vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn gjort sig skyldig till grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom eller företett tydliga tecken på påverkan av starka drycker eller annat ämne, eller saknar han till följd av sjukdom, skada eller dylikt förutsättningar att föra körkortspliktigt fordon på ett trafiksäkert sätt, omhändertages körkortet.

Misstänkes att körkortshavare vid förande av motorfordon, terrängmotorfordon, traktortåg eller spårvagn har brutit mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, och hade han före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod uppgick till minst 0,5 promille under eller efter färden, omhändertages körkortet sedan analysbevis har erhållits. Är fråga om brott mot 4 § 2 mom. nämnda lag, men uppgick alkoholkoncentrationen ej till 0,8 promille, får, om omständigheterna vid brottet kan anses mildrande, körkortet omhändertagas endast om körkortshavaren tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag.

Underlåtelse av körkortsingripande m. m.

24 § Föreligger synnerliga skäl får med avvikelse från denna lag återkallelse underlåtas eller spärrtid sättas ned, om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten. Underlåtes återkallelse får varning meddelas i stället.

25 § Har ny omständighet inträffat eller blivit känd sedan beslut om återkallelse eller spärrtid har vunnit laga kraft, får återkallelsen hävas eller spärrtiden sättas ned om synnerliga skäl föreligger.

Verkan av utländsk dom

26 § Bestämmelserna om återkallelse, spärrtid, varning och underlåtelse av körkortsingripande m. m. i 16—22, 24 och 25 §§ tillämpas även i fråga om den som genom lagakraftvunnen dom utom riket har dömts till ansvar i sådant avseende som sägs i angivna lagrum.

Traktorkort

27 § Bestämmelserna om meddelande av körkortstillstånd i 7, 8 och 11 §§ skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om utfärdande av traktorkort, om ej annat följer av 28 §. Traktorkort får ej utfärdas under löpande spärrtid.

28 § Traktorkort får utfärdas endast för den som har tillräcklig synskärpa och hörsel förmåga för att föra traktor och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

Sökandens synskärpa är tillräcklig, om den med eller utan glasögon eller linser är minst 0,5 på det bästa ögat.

Sökandens hörsel förmåga är tillräcklig, om han med eller utan hörapparat väl uppfattar vanlig samtalsstämma på en meters avstånd.

29 § Traktorkort får utfärdas endast för den som har fyllt 16 år eller, om särskilda skäl föreligger, för den som har fyllt 15 år.

30 § Sökanden får godkännas efter förarprov endast om han i de avseenden som anges i 14 § första stycket 1 och 2 uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt.

31 § Bestämmelserna i 15 § första stycket, 16 och 18—26 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om traktorkort.

Bemyndiganden m. m.

32 § Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag och föreskrifter om undantag från lagen. Detsamma gäller föreskrifter om förarutbildning och registrering av fordonsförare. Regeringen får även meddela föreskrifter om utländska körkorts giltighet i landet.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får för visst fall förordna om undantag från bestämmelse i denna lag.

Ansvarsbestämmelser

33 § Den som för terrängskoter innan han har fyllt 16 år dömes till böter.

34 § Föres moped eller terrängskoter av barn som ej har fyllt 15 år, dömes den som har vårdnaden om barnet eller, om förseelsen har begåtts av barnet i anställningsförhållande, arbetsgivaren till böter, om han har underlåtit att göra vad som ankommit på honom för att hindra förseelsen. Till samma straff dömes även den som i annat fall tillåter barn som ej har fyllt 15 år att föra moped eller terrängskoter.

35 § Den som för fordon i yrkesmässig trafik utan att vara berättigad till det dömes till böter.

36 § Den som i yrkesmässig trafik som förare anställer och brukar någon som ej är behörig att föra fordon i sådan trafik dömes till böter. Till samma straff dömes även den som i annat fall överlämnar åt eller tillåter annan att föra fordon i yrkesmässig trafik utan att denne är berättigad till det.

37 § Om ansvar för den som i annat fall än som avses i 33—36 §§ för fordon i strid mot denna lag finns bestämmelser i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott.

38 § Framföres fordon i strid mot denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen, skall polisman hindra fortsatt färd som ej kan ske utan påtaglig fara för trafiksäkerheten eller annan olägenhet.

Domstolsförfarandet

39 § Länsrätt prövar frågor som rör körkortsingripanden i de fall som anges i särskild författning.

I mål som avses i första stycket har domstol samma befogenhet som länsstyrelse har när den handlägger körkortsärende. Domstols beslut om varning eller återkallelse skall delges den som beslutet rör.

Mot beslut om varning enligt denna lag får talan ej föras.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Förordnande om ikraftträdande får begränsas till vissa av de nya bestämmelserna. Regeringen får meddela de övergångsbestämmelser som behövs.

I samband med att denna lag helt eller delvis sätts i kraft får regeringen förordna att motsvarande bestämmelser i körkortskungörelsen (1972: 592) i den mån de har tillkommit enligt beslut av riksdagen skall upphöra att gälla.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott

Härigenom föreskrives att 3 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

För någon körkortspliktigt fordon utan att vara berättigad att föra sådant fordon, dömes för olovlig körning till böter. Har han tidigare innehaft körkort som blivit återkallat eller har brottet skett vanemässigt eller är det eljest att anse som grovt, må dömas till fängelse i högst sex månader.

För någon körkortspliktigt fordon med åsidosättande av föreskrift, som meddelats i fråga om rätten att föra sådant fordon, dömes till böter.

Anställer och brukar någon såsom förare av körkortspliktigt fordon den, som icke äger rätt att föra fordonet, eller tillåter någon eljest annan att föra sådant fordon utan att denne är berättigad därtill, dömes likaledes till böter.

Första, andra och tredje styckena äger motsvarande tillämpning på förare av traktor eller spårvagn och på den som anställer eller brukar sådan förare eller eljest tillåter någon att föra traktor eller spårvagn.

Första, andra och tredje styckena äger motsvarande tillämpning på förare av traktor, *motorredskap* eller spårvagn och på den som anställer eller brukar sådan förare eller eljest tillåter någon att föra traktor, *motorredskap* eller spårvagn.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1975: 611.

Utdrag

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL

vid regeringsammanträde
1977-03-17

Närvarande: statsrådet Ahlmark, ordförande, och statsråden Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Åsling, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Turesson

Proposition om körkortslag

---

1 Inledning

I prop. 1975/76: 155 om vissa körkortsfrågor lades för riksdagen fram förslag till en reformering av bestämmelserna om rätten att inneha körkort, dvs. de personliga lämplighetskrav som bör ställas på en körkorts-havare.

Riksdagen (TU 1975/76: 28, rskr 1975/76: 390) godkände de riktlinjer för reformen som förordades i propositionen. Emellertid fann riksdagen att de för den enskilde och från rätts- och trafiksäkerhetssynpunkt mest betydelsefulla bestämmelserna borde tas in i en körkortslag. Regler av mera administrativ karaktär borde däremot finnas i en regeringsförfattning (körkortsförordning) med tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till lagen. Förslag till körkortslag borde föreläggas riksdagen under våren 1977, varvid regeringen informationsvis borde redovisa även den körkortsförordning som behövdes jämte lagen. Riksdagsbeslutet innebar också att vissa körkortsmål skulle flyttas över från länsrätt till tingsrätt.

Inom kommunikationsdepartementet har utarbetats promemorian (Ds K 1976: 7) Körkortslag, som bygger på de riktlinjer som riksdagen har godkänt. Promemorian bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

I fråga om forumbestämmelserna innehåller promemorian inte någon ändring i förhållande till gällande rätt. De problem som hänger samman med en överflyttning av vissa körkortsmål från länsrätt till tingsrätt övervägs av utredningen (K 1976: 02) om vissa körkortsfrågor enligt tilläggsdirektiv som har meddelats utredningen den 21 oktober 1976. I sammanhanget bör också nämnas att utredningen har att överväga i

vilken omfattning ett allmänt ombud skall medverka i körkortsprouesen och den organisatoriska lösningen av frågan.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av regeringsrätten, riksåklagaren, kammarrätten i Jönköping, rikspolisstyrelsen, samarbetsorganet (Ju 1968: 59) för rättsväsendets informationssystem (SARI), socialstyrelsen, statens trafiksäkerhetsverk, länsstyrelsernas organisationsnämnd, länsstyrelserna i Stockholms län, Uppsala län, Jönköpings län, Malmöhus län, Göteborgs och Bohus län, Örebro län, Västerbottens län och Norrbottens län, utredningen (K 1976: 02) om vissa körkortsfrågor, Folkrorelsernas trafikskoleförbund, Förvaltningslänsrådets förening, Kungl. Automobil Klubben, Motorförarnas helnykterhetsförbund, Motormännens riksförbund, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Svenska transportarbetareförbundet, Sveriges trafikbilägares riksorganisation, Sveriges trafikskolors riksförbund och TCO:s statstjänstemannasektion. Några remissinstanser har bifogat yttranden från andra organ.

Centralorganisationen SACO/SR och Statsanställdas förbund har förklarat sig avstå från att avge yttranden.

Förutom promemorian tar jag i denna proposition upp vissa andra körkortsfrågor.

Motorredskapsutredningen (K 1968: 53) har i betänkandet (SOU 1974: 26) Motorredskap lämnat förslag till en trafikrättslig reglering av motorredskapen. I betänkandet behandlas bl. a. frågan om behörigheten att föra motorredskap.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av riksåklagaren, rikspolisstyrelsen, överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, försvarets materielverk, civilförsvarsstyrelsen, försäkringsrådet, riksförsäkringsverket, postverket, televerket, statens järnvägar, statens vägverk, statens trafiksäkerhetsverk, bilregisternämnden, statskontoret, försäkringsinspektionen, riksskatteverket, kilometerskattenämnden, skolöverstyrelsen, lantbruksstyrelsen, statens maskinprovningar, skogsstyrelsen, överstyrelsen för ekonomiskt försvar, arbetsmarknadsstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, domänverket, länsstyrelserna i Östergötlands län, Malmöhus län, Örebro län, Västernorrlands län och Norrbottens län, trafikskadeutredningen (Ju 1974: 05), trafiksäkerhetsutredningen (K 1973: 07), AB Svensk Bilprovning, Biltrafikens arbetsgivareförbund, Entreprenadmaskinleverantörernas samarbetsorgan, Föreningen importörer av lantbruksmaskiner, Ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission, Kooperativa förbundet, Kungl. Automobil Klubben, Landsorganisationen i Sverige, Lantbrukarnas riksförbund, Motorbranschens riksförbund, Motorförarnas helnykterhetsförbund, Motormännens riksförbund, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Näringslivets trafikdelegation, Skogsbrukets motortransportkommitté, Skogs- och lantarbetsgivareföreningen, Svenska arbetsgivareföre-

ningen, Svenska byggnadsarbetareförbundet, Svenska byggnadsentreprenörföreningen, Svenska kommunförbundet, Svenska lantarbetareförbundet, Svenska mobilkranföreningen, Svenska schaktentreprenörföreningen, Svenska skogsarbetareförbundet, Svenska transportarbetareförbundet, Svenska vägföreningen, Svenska åkeriförbundet, Sveriges bilindustri- och bilgrossistförening, Sveriges grossistförbund, Sveriges industriförbund, Sveriges schaktentreprenörers riksförbund, Trafikförsäkringsföreningen, Transporttekniska föreningen och Truckpoolen.

Jag behandlar vidare en framställning den 14 maj 1973 från statens trafiksäkerhetsverk om rätten att avlägga förarprov på automatväxlad bil.

Framställningen har remissbehandlats, varvid yttranden har avgetts av rikspolisstyrelsen, länsstyrelserna i Uppsala län, Malmöhus län och Västerbottens län, Folkkrörelsernas trafikskoleförbund, Handelstjänstemannaförbundet, Motororganisationernas samarbetsdelegation, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Svenska transportarbetareförbundet, Sveriges trafikbilägares riksorganisation och Sveriges trafikskolors riksförbund. Några remissinstanser har bifogat yttranden från andra organ.

Efter remissbehandlingen har trafiksäkerhetsutredningen övervägt frågan och avgett yttrande.

En sammanställning av remissyttrandena över de olika förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

2 Gällande rätt

Beträffande den nuvarande ordningen får jag hänvisa till den redogörelse som har lämnats i prop. 1975/76: 155 om vissa körkortsförslag, s. 6—19. Härutöver skall följande framhållas.

Omhändertagande av berusade personer

Riksdagen (prop. 1975/76: 113, JuU 1975/76: 37, rskr 1975/76: 351) har genom antagande av lag (1976: 510) om ändring i brottsbalken beslutat att fylleri inte längre skall vara straffbart. Samtidigt har riksdagen antagit en lag (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m. Lagarna har trätt i kraft den 1 januari 1977.

Riksdagen (prop. 1976/77: 12, TU 1976/77: 9, rskr 1976/77: 39) har vidare antagit lag (1976: 987) om ändring i körkortskungörelsen varigenom tidigare gällande presumtions- och spärregler för enstaka fylleriförelseer har upphävts. Genom förordningen (1976: 989) om ändring i körkortskungörelsen har regeringen föreskrivit att polismyndighet skall göra anmälan till länsstyrelse om omhändertaganden enligt lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m. Ändringarna har trätt i kraft den 1 januari 1977.

Motorredskap

I fråga om motordrivna fordon kan anföras att vägtrafiklagstiftningen innehåller enhetliga definitioner av de begrepp som används. Sålunda indelas motordrivna fordon i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon. Indelningen tar sikte på dels fordonens ändamål, dels fordonens konstruktiva hastighet.

Motorfordon är enligt definitionen ett motordrivet fordon som inte är terrängmotorfordon och som är inrättat antingen huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran eller för annat ändamål om fordonet inte är att anse som traktor eller motorredskap. För gränsdragningen mellan motorfordon å ena sidan och traktor och motorredskap å andra sidan får den konstruktiva hastigheten betydelse.

Traktor är ett motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att dra annat fordon eller arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 km/tim. och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet.

Motorredskap är ett motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 km/tim. och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet. Det finns en mängd sinsemellan olika typer och varianter av motorredskap, såsom last- och schaktmaskiner, grävmaskiner, mobilkranar, jordbruks- och skogsmaskiner, vägmaskiner etc.

Terrängmotorfordon är ett motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran i terräng. Terrängmotorfordon indelas i terrängvagnar och terrängskotrar. Gränsdragningen sker efter tjänstevikten.

För rätt att på väg föra traktor, som är försedd med gummihjul, krävs enligt 10 § körkortskungörelsen (1972: 592, omtryckt 1975: 58, ändrad senast 1977: 72) (KKK) körkort eller traktorkort, om inte körningen är tillfällig och sker på en kortare sträcka till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål. Traktortåg får föras i yrkesmässig trafik endast av den som har körkort med behörigheten C, D eller E eller har trafik kort (11 § andra stycket KKK). Bestämmelser om kompetensen att föra motorredskap finns inte.

Enligt 3 § trafikbrottslagen (1951: 649) (ändrad senast 1975: 611) (TBL) döms den för olovlig körning som för körkortspliktigt fordon utan att vara berättigad att föra sådant fordon. Bestämmelsen gäller även förare av traktor eller spårvagn.

Förarprov på automatväxlad bil

När körkortstillstånd meddelas får länsstyrelsen även föreskriva de villkor som föranleds av medicinska skäl (19 § KKK). De medicinska krav som bör ställas på körkortshavaren meddelas av socialstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk (129 § KKK). I fråga om

förarprov finns bestämmelser i 33—38 §§ KKK. Statens trafiksäkerhetsverk meddelar närmare föreskrifter om förarprovet (134 § KKK).

Enligt de föreskrifter för förarprov som statens trafiksäkerhetsverk har utfärdat får bil som används vid förarprov inte vara utrustad med automatisk koppling eller automatisk växling. Vissa fysiskt handikappade personer tillåts emellertid att avlägga förarprovet på sådan bil. Med stöd av 19 § KKK föreskriver länsstyrelsen i dessa fall att körkortstillståndet avser körkort som är begränsat att gälla förande av automatväxlad bil. Begränsningen anges som särskilt villkor på körkortet.

3 Förslagen

Promemorian Körkortslag

Promemorian (Ds K 1976: 7) Körkortslag innehåller förslag till körkortslag (KKL) och körkortsförordning (KKF). I förslaget till KKL behandlas bl. a. de grundläggande kraven i fråga om behörigheten att föra fordon, de personliga och medicinska förutsättningarna för att erhålla körkortstillstånd, körkortsålder, förarprov, körkortets giltighet, återkallelse av körkort, spärrtid, varning, omhändertagande av körkort, underlåtelse av körkortsingripande och verkan av utländsk dom. I förslaget till KKF tas upp bestämmelser av mindre principiell och grundläggande betydelse främst av administrativ karaktär och de detaljföreskrifter som krävs för KKL:s tillämpning.

I fråga om det närmare innehållet i promemorian ber jag att få hänvisa till bilaga 1.

Motorredskapsutredningen

Motorredskapsutredningen (K 1968: 53) föreslår i betänkandet (SOU 1974: 26) Motorredskap att de motordrivna fordonen skall delas in i fyra klasser, nämligen motorfordon, terrängmotorfordon, motorredskap och terrängmotorredskap. Begreppet traktor skall alltså enligt utredningens förslag utmönstras och traktorerna hänföras till motorredskapen. Vidare föreslår utredningen krav på förarkompetens och förarålder för framförande av motorredskap såväl på väg som i övrigt på platser där annan trafik med motordrivna fordon förekommer. Från denna grundregel skall enligt förslaget undantas dels motorredskap som förs av gående och som endast undantagsvis används på områden som i övrigt trafikeras med motordrivna fordon, dels motorredskap som framförs uteslutande inom fabriksbyggnad, lager-, arbets- eller därmed jämförlig lokal. I sistnämnda fall skall kraven på förarkompetens och förarålder enligt förslaget tillgodoses inom arbetarskyddslagstiftningens ram.

Förutom kompetensfrågan behandlar motorredskapsutredningen även andra frågor rörande motorredskap, såsom klassificering, registrering, utrustning, besiktning och försäkring.

Motorredskapsutredningen har beträffande förarkompetensen gjort en indelning som bygger dels på fordonets konstruktiva hastighet, dels på dess vikt. Enligt förslaget skall för motorredskap med högsta konstruktiva hastighet om 30 km/tim. krävas ett särskilt motorredskapskort (M-kort). De nuvarande traktorkorten föreslås avskaffade och ersatta med M-kort. För förande av motorredskap med en konstruktiv hastighet över 30 km/tim. men högst 50 km/tim. skall krävas behörigheten B (dvs. vanligt bilkörkort). Överstiger den konstruktiva hastigheten 50 km/tim. föreslås en indelning med hänsyn till fordonets totalvikt. Understiger totalvikten 3,5 ton skall behörigheten B räcka, men uppgår den till 3,5 ton eller mera skall krävas C-behörighet (dvs. lastbilskörkort). Körkort med behörigheten B eller C förutsätts givetvis också gälla för alla motorredskap som hänförs till klassen M.

Det sagda avser inte terrängmotorfordon och terrängmotorredskap. Terrängvagn och terrängmotorredskap skall få föras endast av den som har behörigheten B. För hjulburet terrängmotorredskap med totalvikt över 3,5 ton skall dock krävas behörigheten C.

Utredningen anför att vissa motorredskap har en konstruktion som gör att de körtekniskt skiljer sig från en bil eller sådant motorredskap som bör vara normgivande för körkort för dessa fordon. För att få framföra sådana "avvikande" motorredskap bör krävas en speciell tilläggskompetens utöver den allmänna kompetens som behövs för körkort för vederbörande fordonskategori. Tilläggskompetensen skall avse enbart den färdighet eller kunskap som krävs för att från säkerhetssynpunkt föra fordonet där trafik med andra motordrivna fordon förekommer.

Enligt förslaget skall kompetenskraven inte gälla för färd på väg kortare sträcka till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål (jfr nuvarande 10 § andra stycket KKK beträffande traktorer).

Förarprov på automatväxlad bil

Statens trafiksäkerhetsverk föreslår i sin framställning att körkortskungörelsen ändras så, att körkort med behörigheten AB*** och AB**E kan begränsas att gälla endast automatväxlad bil även för icke handikappad person.

Trafiksäkerhetsverket anför att det föreligger svårigheter för många personer att hantera koppling och växling och att samordna dessa moment med manövreringen av bilen i övrigt. I fråga om sådana personer innebär en automatväxlad bil ökad säkerhet i trafiken, både för dem själva och för deras medtrafikanter. Från trafiksäkerhetssynpunkt hade det enligt verkets uppfattning varit värdefullare, om en del av de merkostnader för körkortsutbildningen, som personer med de angivna svårigheterna får vidkännas, i stället hade lagts på utbildning i ett mera

avancerat uppträdande i trafiken. De angivna problemen skulle kunna lösas, om den som så önskar kunde få utbildas på och avlägga körkortsprov på automatväxlad bil. Verket har bedrivit viss försöksverksamhet med utbildning på automatväxlad bil. Resultaten av denna visar att det inte torde vara lämpligt att tilldela den som har avlagt prov på automatväxlad bil körkort som gäller även för manuell växlad bil. Körkort som utfärdas på grundval av prov på automatväxlad bil bör därför begränsas till att avse endast sådan bil.

4 Remissyttrandena

En sammanställning av remissyttrandena är intagen i bilaga 2, till vilken jag får hänvisa.

5 Föredraganden

5.1 Inledning

I prop. 1975/76: 155 om vissa körkortsfrågor lades fram förslag till en reformering av de delar av körkortslagstiftningen som berör rätten att inneha körkort, dvs. de personliga lämplighetskrav som bör ställas på en körkortshavare. Dessa frågor aktualiseras såväl i samband med att körkort utfärdas — körkortsgivningen — som i samband med återkallelse, varning och andra slag av körkortsingripanden. Däremot behandlades i propositionen inte frågor om körskickligheten, dvs. förarutbildning, förarprov och liknande. Vissa frågor hänsköts för ytterligare överväganden till en särskilt tillsatt utredning (K 1976: 02) om vissa körkortsfrågor.

Riksdagen (TU 1975/76: 28, rskr 1975/76: 390) biträdde de lösningar som i angivna delar förordades i propositionen men uttalade att de för den enskilde och från rätts- och trafiksäkerhetssynpunkt mest betydelsefulla bestämmelserna borde tas in i en lag. Tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till lagen borde finnas i en regeringsförfattning. Som väsentligt framhölls att man vid avvägningen mellan de båda författningarna undvek att ge lagen karaktär av endast en ramförfattning utan eftersträva ett tillräckligt fylligt innehåll. Förslag till den förordade författningstekniska utformningen borde enligt riksdagen kunna läggas fram under våren 1977, varvid också informationsvis borde kunna redovisas den regeringsförfattning som skall finnas jämte lagen.

När det gällde frågan om vilken domstol — tingsrätt eller länsrätt — som skall handlägga frågor om körkortsingripanden beslöt riksdagen att de körkortsfall, där tingsrätten dömer i ansvarsfrågan, skall flyttas över till allmän domstol. De gränsdragningsproblem m. m. som kan komma upp skulle bli föremål för särskild utredning.

Regeringen har sedermera meddelat utredningen om vissa körkortsfrågor tilläggsdirektiv för skyndsamt fullgörande av den utredningsupp-

gift som rör forumfrågan. Jag vill i detta sammanhang nämna att utredningen enligt sina tidigare direktiv också behandlar bl. a. frågor om pricksystem, varning och ett i körkortsprocessen medverkande allmänt ombud.

Inom kommunikationsdepartementet har utarbetats promemorian (Ds K 1976: 7) Körkortslag. Promemorian innehåller de författningsförslag som föranleds av riksdagens beslut med undantag för de frågor som har hänskjutits för vidare utredning. Promemorian har remissbehandlats.

I det följande kommer jag att gå igenom promemorian och remissyttrandena, företrädesvis i de delar som rör körkortslagen. Jag tar också upp några körkortsfrågor som inte omfattas av riksdagsbeslutet. Det gäller ett förslag från motorredskapsutredningen (K 1968: 53) i betänkandet (SOU 1974: 26) Motorredskap om kompetens att föra motorredskap. Vidare behandlar jag för riksdagens information en framställning den 14 maj 1973 från statens trafiksäkerhetsverk om förarprov på automatväxlad bil. Även dessa förslag har remissbehandlats.

De olika frågorna hänger naturligt nog nära samman, men fordrar ändå för överskådlighetens skull en uppdelning vid redovisningen. Jag tar först upp promemorians förslag till körkortslag. I denna del berör jag frågan om lämpligheten av en delreform avseende grunderna för körkortsgivning och körkortsingripande. Därefter behandlas utformningen av körkortslagen och uppdelningen mellan lagen och förordningen med avseende på innehållet i de olika bestämmelserna. Jag tar också här upp några frågor som enligt min mening kräver särskilda överväganden. Det gäller varning, körkortsspärr, underlåtelse av körkortsingripande, verkan av utländsk dom, bemyndigande och några övriga frågor som inte lämpligen låter sig grupperas under sammanfattande rubriker. En del remissinstanser återkommer till frågor som har behandlats i 1976 års proposition och som riksdagen redan har tagit ställning till. För min del anser jag att dessa frågor inte bör tas upp på nytt. Jag redovisar inte heller de närmare övervägandena bakom förslaget till körkortsförordning utom i de delar som har mera direkt betydelse för uppdelningen mellan författningarna. I övrigt är de frågor som rör körkortsförordningen av mera detaljartad karaktär som det får ankomma på regeringen att ta ställning till under det vidare arbetet. För en närmare redogörelse för remissinstansernas synpunkter på förordningen får jag hänvisa till remissammanställningen. I den mån jag har ansett mig redan nu kunna ställa mig bakom synpunkterna framgår detta av författningstexten. Jag vill framhålla att de detaljmärkningar som remissinstanserna har framfört mot körkortsförordningen kan leda till överväganden som medför att vissa ytterligare justeringar får göras i förordningen. Det gäller emellertid då frågor som rör mera administrativa rutiner och som inte påverkar den enskildes rätt till körkort. Sådana justeringar som jag nu tänker på ger inte heller någon annan helhetsbild av författningsar-

betet än den som presenteras i propositionen. I det sammanhanget vill jag också nämna att det förhållandet att förslaget till körkortsförordning informationsvis läggs fram för riksdagen givetvis inte innebär att regeringen avhänds möjligheten att ensam besluta om ändringar i förordningen. Efter körkortslagen behandlar jag motorredskapsutredningens förslag om kompetens att föra motorredskap och i ett följande avsnitt tar jag upp trafiksäkerhetsverkets framställning. I det avslutande avsnittet lämnar jag några synpunkter rörande ikraftträdande m. m.

Förslaget till körkortsförordning är intaget som *bilaga 3*.

5.2 Förslaget till körkortslag

5.2.1 Förutsättningen för en delreform

Remissinstanserna vitsordar allmänt behovet av en reformering av körkortsbestämmelserna enligt de riktlinjer som riksdagen har godkänt. Enighet råder också om att de författningsförslag som har utarbetats i promemorian stämmer med riksdagsbeslutet.

De flesta remissinstanserna har ingen erinran mot att den föreslagna reformen genomförs utan avvaktan på körkortsutredningens arbete. Flera remissinstanser förordar uttryckligen en delreform, bland dem kammarrätten i Jönköping, länsstyrelserna i Jönköpings län och Norrbottens län, körkortsutredningen, Förvaltningslänsrådets förening och Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. I det sammanhanget framhålls som väsentligt att de nya reglerna kan börja att tillämpas så snart som möjligt.

Regeringsrätten diskuterar ingående frågan om den föreslagna delreformen bör genomföras nu eller om man i stället bör avstå från denna lagstiftningsetapp i avvaktan på att förutsättningar föreligger för ett mera fullständigt genomförande av reformen. Regeringsrätten instämmer i att principbeslutet i fråga om vilken domstol — länsrätt eller tingsrätt — som har att besluta om körkortsingripande inte behöver genomföras samtidigt med den nu föreslagna reformen. Däremot anser regeringsrätten det betänkligt att medge stor frihet för länsrätter och kammarrätter att bestämma spärrtidens längd och avgöra i vad mån trafikbrottslighet, allmän brottslighet eller anmärkningar i nykterhetshänseende skall ha betydelse för körkortsinnehav utan att samtidigt garantier skapas för en enhetlig och följdriktig rättstillämpning. Den närmast till hands liggande och mest ändamålsenliga utvägen är enligt regeringsrätten att tillerkänna ett allmänt ombud rätt att överklaga beslut och domar i körkortsmål. Denna rätt skulle kunna tillkomma statens trafiksäkerhetsverk och ändringen skulle kunna genomföras utan att de fortsatta övervägandena föregrips. Anses ett förslag från körkortsutredningen böra avvaktas innan beslut fattas om allmänt ombud, får enligt regeringsrätten den föreslagna delreformen anstå. En annan omständighet

som enligt regeringsrätten kan motivera ett uppskov är att även det s. k. pricksystemet är under utredning.

Även Motorförarnas helenkyterhetsförbund ifrågasätter om reformen inte bör uppskjutas i avvaktan på körkortsutredningens förslag. Förbundet anser att förslaget till körkortsdrag förete brister i fråga om garantier för enhetlig rättstillämpning och effektiv trafiksäkerhetskontroll särskilt mot bakgrund av att lagen senare skall komma att tillämpas av de allmänna domstolarna.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller behovet av ett allmänt ombud i körkortsprocessen. Länsstyrelsen avstyrker emellertid inte uttryckligen att lagstiftningen genomförs i etapper.

För egen del vill jag anföra följande.

Riksdagsbeslutet innebär att allmän domstol skall besluta om körkortsåterkallelse vid sådana trafikbrott, beträffande vilka domstolen samtidigt dömer i saken. Däremot ansåg riksdagen att övervägande skäl talar för att handläggningen av körkortsingripanden mot förare, som genom upprepade trafikförseelser har visat sig olämpliga som förare bör ligga kvar hos länsrätt. De problem som hänger samman med en överflyttning av vissa körkortsfall från länsrätt till tingsrätt övervägs f. n. av körkortsutredningen, som också har att utreda frågan om allmänt ombud i körkortsfall.

Särskilt forumfrågan är komplicerad och kräver noggranna överväganden. Även om utredningen bedrivs med skyndsamhet måste man därför räkna med att det återstår ett omfattande och tidskrävande arbete innan tillräckligt beslutsunderlag föreligger. Proposition i frågan torde kunna föreläggas riksdagen tidigast under 1978. Med hänsyn härtill och till det uttalade behovet av den föreslagna reformen anser jag i likhet med vad som har anförts i promemorian och av flertalet remissinstanser att den bör genomföras utan att ett ställningstagande i forumfrågan avvaktas.

Såsom har anförts under remissbehandlingen är det väsentligt att ett allmänt ombud inrättas i körkortsprocessen. De frågeställningar som kommer upp i samband härmed hänger nära samman med forumfrågan. Vidare måste klarläggas i vilken omfattning ett allmänt ombud skall medverka i körkortsprocessen liksom den organisatoriska lösningen av frågan, varvid bl. a. anknytningen till åklagarväsendet aktualiseras. Jag anser det därför inte lämpligt eller möjligt att föregripa utredningen i denna del och redan nu föreslå en partsrepresentation för det allmänna i körkortsfall. Detta ställningstagande sammanfaller också med riksdagsbeslutet, som för genomförandet av den nu aktuella körkortsreformen inte ställde som villkor att förslaget om allmänt ombud genomförs samtidigt.

Såsom också har framförts vid remissbehandlingen innebär de riktlinjer för en körkortsreform som riksdagen har godkänt ökade möjligheter

till en nyanserad och individualiserad rättstillämpning och det har allmänt framhållits hur angeläget det är att snabbt genomföra förslaget. Jag vill emellertid framhålla att praxis redan inom ramen för dagens bestämmelser är på väg mot en mindre schablonmässig bedömning. Mot denna bakgrund och med hänsyn till den erfarenhet som körkortssmyndigheterna har av olika problem som kommer upp i körkortssammanhang anser jag att de farhågor för en utveckling mot en mindre enhetlig rättstillämpning som har rests inte bör föranleda att delreformen får anstå.

Sammanfattningsvis förordar jag således att reformen genomförs utan att man avvaktar körkortsutredningens förslag.

5.2.2 Utformning och innehåll

Förutsättningarna för att erhålla och inncha körkort anges i körkortskungörelsen (1972: 592, omtryckt 1975: 58, ändrad senast 1977: 72) (KKK).

I de frågor som nu är aktuella innebär riksdagsbeslutet i huvudsak följande.

En övergripande princip är att körkortsprövningen skall göras mer individualiserad och nyanserad än f. n. Det gäller t. ex. i fråga om allmän brottslighet, där helhetsbilden av föraren skall utgöra grunden för en bedömning av frågan hur han kommer att uppträda i trafiken. Prövningen skall ske inom ramen för den allmänna lämplighetsprövningen. Även beträffande olovlig körning skall lagstiftningen utformas så att större möjligheter till nyansering med hänsyn till omständigheterna skapas. Bedömningen av förseelsen skall ske som ett led i lämplighetsprövningen av vederbörande och nuvarande bestämmelser om spärrtid skall upphävas. Riksdagsbeslutet innebär vidare att ökad vikt skall läggas vid åtgärder mot körkortshavare som har gjort sig skyldiga till allvarigare trafikförseelser — t. ex. körning mot rött ljus och grövre hastighetsöverträdelser. Beträffande obehörigt avvikande från trafikolycksplats — s. k. smitning — skall en samordning ske med bestämmelsen om smitning i 5 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott (5 § ändrad senast 1975: 611) (TBL). Institutet varning skall göras effektivare bl. a. genom att i förebyggande syfte kunna sättas in på ett tidigare stadium än som nu är fallet. Beslut om varning skall kunna överklagas. Nuvarande återkallelser på obestämd tid skall ersättas med bestämda spärrtider så att föraren redan i återkallelsebeslutet får besked om den faktiska återkallelsetiden. Spärrtid skall kunna bestämmas också vid beslut om avslag på ansökan om körkortstillstånd och vid negativt förhandsbesked. Återkallelsetiderna skall nyanseras och sänkas i vissa fall där de i dag ter sig omotiverat långa med hänsyn till trafiksäkerhetssynpunkterna. Polismyndighetens lämplighetsutredning skall i fortsättningen inte innehålla något omdöme i körkortsfrågan utan endast faktiska upplysningar.

I fråga om behörigheten att föra taxi innebär riksdagsbeslutet att nuvarande trafik kort skall ersättas med ett system där taxibehörigheten utmärks på själva körkortet.

I departementspromemorian framhålls att strävan har varit att undvika en ramlag med generella bestämmelser och hänvisningar till i annan ordning utfärdade författningar. I stället har eftersträvat att så uttömmande som möjligt reglera de väsentligaste delarna av körkortslagstiftningen, dvs. främst förutsättningarna för att inneha körkort. Lagförslaget har därmed blivit jämförelsevis detaljerat. Genomgående har i författningstexten — när det gäller den personliga lämpligheten — framhävts trafiksäkerhetsaspekten på bekostnad av mera allmänna värderingar. Formuleringar som försvårar en nyanserad och individualiserad bedömning har undvikits.

I promemorians förslag till körkortslag (KKL) behandlas bl. a. de grundläggande kraven i fråga om behörigheten att föra fordon (1—5 §§), de personliga och medicinska förutsättningarna för erhållande av körkort (6 §), körkortsålder (10 §), förarprovet (11, 12 §§), körkortets giltighet (13 §), återkallelse (14—18 §§), spärrtid (19 §), varning (20 §), omhändertagande (21 §), underlåtelse av körkortsingripande (22 §) och verkan av utländsk dom (23 §).

I den föreslagna körkortsförordningen (KKF) tas upp olika definitioner, körkortsklasserna och mera speciella undantag från de grundläggande behörighetskraven, förfarandet i fråga om körkortstillstånd, förhandsbesked, utfärdande och förnyelse av körkort, förfarandet i omprövningsärenden, förarutbildningen, uppgiftsskyldighet, körkortsregistrering och bemyndiganden för vissa verk.

I departementspromemorian förutsätts i fråga om allmän brottslighets betydelse att den förordade individualiserade bedömningen görs inom ramen för den allmänna lämplighetsprövningen, vilken vid körkortsgivningen föreslås innebära, att körkortstillstånd får meddelas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon och att man särskilt skall beakta — förutom sökandens nykterhetsförhållanden — om det kan antas att han som förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken. Beträffande körkortsåterkallelse föreslås i angivna avseende att körkort skall återkallas, om det med hänsyn till brottslig gärning som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antas att han inte kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

I fråga om olovlig körning uttrycks de nya principerna genom att brottet inte nämns särskilt bland momenten vid körkortsprövningen.

När det gäller allvarligare trafikförseelser föreslås

en bestämmelse av innebörd, att återkallelse skall ske om körkortshavaren har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel.

I fråga om s m i t n i n g föreslås att körkort skall återkallas om körkortshavaren har brutit mot 5 § TBL och personskada eller sådan sakskada som inte är obetydlig har uppkommit.

V a r n i n g skall enligt promemorian kunna meddelas dels om det har förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra körkortshavaren om de krav som ställs på honom från trafiksäkerhetssynpunkt, dels om det föreligger en återkallellesituation men varning ändå anses vara en tillräcklig åtgärd. Gällande fullföljdsförbud föreslås upphävt.

I promemorian förordas ett system med fasta s p ä r r t i d e r i enlighet med riksdagens beslut.

I fråga om polisens l ä m p l i g h e t s u t r e d n i n g föreslås i KKF en bestämmelse, att uppgifter skall kunna inhämtas från sociala organ m. fl. och att detaljföreskrifter om utredningen skall meddelas av rikspolisstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk och socialstyrelsen.

Remissinstanserna instämmer allmänt i att författningsförslagen stämmer med riksdagsbeslutet. Från flera håll framhålls vikten av att inarbetade uttryck och formuleringar behålls i de fall där reformen inte kräver att författningstexten ändras. Endast några instanser anser att författningstexten hade bort göras mera konkretiserad än som har skett.

Den uppdelning av körkortsbestämmelserna mellan KKL och KKF som har gjorts i promemorian godtas i huvudsak av remissinstanserna och anses i allmänhet välgrundad. Några efterlyser emellertid i KKL en närmare beskrivning av vissa begrepp och en reglering av grundläggande behörighetsfrågor om rätten att föra fordon. I KKL bör också enligt några remissinstanser finnas bestämmelser om länsstyrelses och länsrätts kompetens, om rätt att meddela vissa förelägganden och föreskriva eller ändra villkor, om verkställighet av beslut och om fullföljd av talan.

Jag har förståelse för synpunkten att lagtexten bör vara så konkret utformad som möjligt. Såsom också har understrukits i promemorian gäller de nya principer som enligt riksdagens beslut skall tillämpas i fråga om rätten att ha körkort känsliga och ofta svåra avvägningar mellan olika beaktansvärda intressen, där trafiksäkerhetskraven ställs mot den enskildes beroende av körkort för sin utkomst. Grunder för dessa avvägningar har angetts i 1976 års proposition och i trafikutskottets betänkande med anledning av propositionen genom beskrivningar av olika situationer, där intressekonflikten aktualiseras, och genom värderingar av olika förhållanden som skall tas med i bilden. Det ligger i sakens natur att faktorer av de slag som nu har angetts inte alltid kan komma till uttryck i författningstexten med den mera komprimerade form som denna måste ges. Skall det vara möjligt för myndigheterna att ha en sådan

nyanserad och individualiserad bedömning som har ansetts önskvärd följer härav också att de måste ges tämligen stor frihet att bestämma om körkortsingripande. Jag anser att den föreslagna texten väl fyller de krav som man enligt min mening bör ställa på den. Den innebär också såsom har framhållits vid remissbehandlingen att många uttryck och formuleringar har kunnat behållas från den nu gällande författningen, vilket är värdefullt vid den praktiska rättstillämpningen.

Enligt riksdagsbeslutet skall som jag tidigare har framhållit de för den enskilde och från rätts- och trafiksäkerhetssynpunkt mest betydelsefulla bestämmelserna tas in i en lag, medan tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till lagen skall finnas i en regeringsförfattning. Den uppdelning av de olika bestämmelserna som har gjorts i promemorian mellan de båda författningarna godtas i huvudsak av remissinstanserna.

För att inte lagen, som redan i förslaget skick är väl omfattande, skall bli för omfattande och för att undvika upprepningar mellan de båda författningarna måste dessa utformas så att de kompletterar varandra. En sådan teknik används redan i trafiklagstiftningen. I en så central författning som exempelvis TBL används olika begrepp som får sitt konkreta innehåll i regeringsförfattningar, såsom vägtrafikkungörelsen (1972: 603, ändrad senast 1976: 1129) och fordonskungörelsen (1972: 595, omtryckt 1976: 778). Jag anser att uppdelningen i promemorian i allt väsentligt är väl avvägd och även i övrigt står i god överensstämmelse med riksdagsbeslutet. Endast på vissa punkter förordar jag därför att den gjorda uppdelningen ändras i enlighet med synpunkter från några remissinstanser. Det gäller några grundläggande begrepp, såsom körkort, spärrtid och förhandsbesked, vilka bör framhållas i KKL på ett tydligare sätt än som har föreslagits i promemorian. Även vissa undantag från de grundläggande behörighetsfrågorna om rätten att föra fordon föreslår jag regleras i KKL. Av lagen skall också framgå vad som gäller om domstolsförfarandet i körkortsmål. I övrigt avslutar jag mig till den uppdelning som har gjorts i promemorian.

5.2.3 Varning

Enligt KKK kan varning i vissa fall meddelas i stället för återkallelse, dock inte vid grov vårdslöshet i trafik, rattfylleri eller smitning med personskada som följd. Vid rattonykterhet kan varning meddelas förare, som förut inte har begått trafiknykterhetsbrott, under förutsättning att alkoholkoncentrationen i blodet har uppgått till mindre än 0,8 promille och att omständigheterna är mildrande. Beslut om varning kan inte överklagas.

Riksdagsbeslutet innebär att varningen skall göras effektivare bl. a. genom att i förebyggande syfte kunna sättas in på ett tidigare stadium än som nu är fallet. Beslutet innebär också att varningen skall kunna överklagas.

I promemorian föreslås i enlighet härmed att varning skall kunna meddelas dels om det har förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra körkortshavaren om de krav som ställs på honom från trafiksäkerhetssynpunkt (s. k. självständig varning), dels om det föreligger en återkallellesituation men varning ändå anses vara en tillräcklig åtgärd. Dessutom föreslås att fullföljdsförbudet upphävs.

Den föreslagna utformningen av varningsinstitutet godtas i princip av remissinstanserna. Några förslag till detaljändringar förs dock fram, såsom att den s. k. självständiga varningen bör benämnas erinran eller påminnelse och att ett ytterligare steg mellan varning och återkallelse bör införas.

Regeringsrätten, som ifrågasätter om varningen fyller någon funktion vid sidan av ett utbyggt pricksystem, anser att varningsinstitutet bör behållas oförändrat i avvaktan på ett förslag om pricksystem. Gentemot detta kan emellertid framhållas att körkortsutredningen, som f. n. utreder både pricksystemet och formerna och handläggningsordningen beträffande varningsinstitutet, inte anser att utredningens arbete hindrar att man redan nu inför en möjlighet till varning på ett tidigt stadium.

Regeringsrätten och flera andra remissinstanser tar också upp frågan om fullföljd och ifrågasätter därvid lämpligheten och behovet av en sådan rätt. Körkortsutredningen anser att resultatet av dess utredningsuppdrag bör avvaktas innan rätt till fullföljd införs.

Några remissinstanser tar upp bestämmelsen om varning vid rattonytkerhet under 0,8 promille och ifrågasätter om den ger tillräckligt utrymme för en individualiserad och nyanserad bedömning.

Utformningen av den föreslagna bestämmelsen om varning överensstämmer med riksdagsbeslutet. Den har också godtagits av remissinstanserna på något undantag när. Det måste anses väsentligt att det i riksdagsbeslutet uttryckta reformbehovet snarast möjligt tillgodoses. Jag är därför inte beredd att avvakta med ett ställningstagande till dess körkortsutredningen har slutfört sitt arbete, allrahelst som utredningen själv är av den uppfattningen att dess arbete inte hindrar att en reform genomförs nu. Jag vill också framhålla att den s. k. självständiga varningen givetvis inte skall tillämpas schablonmässigt och vid ringare förseelser som inte bedöms vara av betydelse för rätten att inneha körkort. Denna form av varning skall ses som en erinran till den försumlige föraren att hans beteende i trafiken eller hans levnadsförhållanden har utvecklats därhän att hans lämplighet som motorfordonsförare kan komma att ifrågasättas vid en ny förseelse eller om han inte bättrar sig.

Rätten att överklaga beslut om varning föreslogs efter önskemål från olika håll och riksdagen har fattat sitt beslut i frågan. Jag har därför inte anledning att här ta upp de principiella betänkligheter och andra erinringar som har riktats mot förslaget. Däremot delar jag uppfattningen

att besvärsrätten lämpligen bör ses i samband med körkortsutredningens uppdrag att överväga formerna och handläggningsordningen för varning. Jag föreslår därför att ett genomförande av riksdagens beslut i denna fråga får anstå till dess behandlingen av körkortsutredningens förslag är färdig.

Den särskilda regeln om varning vid rattonykterhetsbrott behandlades i riksdagsbeslutet och jag ber att i detta avseende få hänvisa till 1976 års proposition, s. 106, där det förordas att man inom ramen för undantagsbestämmelsen vid mildrande omständigheter i viss mån mjukar upp nuvarande praxis.

5.2.4 Körkortsspärr

Riksdagsbeslutet innebär att nuvarande återkallelser på obestämd tid skall ersättas av bestämda spärrtider på lägst en månad och högst tre år. Spärrtid skall kunna meddelas — förutom i återkallelsebeslut — i beslut om avslag på ansökan om körkortstillstånd och vid s. k. negativt förhandsbesked. Inträffar nya omständigheter under spärrtiden eller framkommer omständighet som tidigare inte var känd kan den för vilken spärrtid har bestämts efter ansökan få prövat om spärrtiden skall förlängas.

Promemorian innehåller förslag i enlighet med riksdagsbeslutet. I fråga om kompetensreglerna föreslås att den myndighet som beslutar i frågan om återkallelse, körkortstillstånd eller förhandsbesked också skall bestämma spärrtidens längd, dvs. i första instans länsrätt eller länsstyrelse. Fråga om förlängning av spärrtid på grund av nya omständigheter skall enligt förslaget alltid prövas av länsstyrelse i första instans. Prövningen avser i sådana fall vederbörandes förhållanden fram till tidpunkten för ansökan.

Flera remissinstanser framhåller att reglerna om bestämda spärrtider är väsentliga från den enskildes synpunkt. Några instanser föreslår dock att vid prövning av förlängning av spärrtiden hänsyn skall kunna tas till omständigheter som inträffat efter ansökningen men innan nytt beslut om spärrtid meddelas. Regeringsrätten förordar att begränsningen till högst tre år bör gälla för varje tillfälle då frågan prövas. I fråga om kompetensreglerna anser trafiksäkerhetsverket att alla beslut om spärrtid skall fattas av länsrätt. Länsstyrelsen i Uppsala län och Förvaltningslänsrådets förening ifrågasätter om inte länsrätt bör pröva fråga om förlängning i de fall då det tidigare beslutet om spärrtid har fattats av länsrätten. Länsstyrelsen i Uppsala län väcker tanken om inte detta kan ske genom att länsrätten får möjlighet att överpröva länsstyrelsens beslut om förlängning.

Jag instämmer i att prövningen i ärende om förlängning av spärrtid bör avse förhållandena fram till det nya beslutet. Vid varje ny pröv-

ning bör begränsning till högst tre år gälla såsom regeringsrätten har förordat.

Vad gäller frågan om länsrätt eller länsstyrelse skall meddela beslut om spärrtidens längd måste beaktas att prövningen naturligen hör samman med avgörandet i övrigt i ärendet. Avslår länsstyrelsen sålunda exempelvis en ansökan om körkortstillstånd ligger det närmast till hands att låta länsstyrelsen avgöra också spärrfrågan. En underställning inför länsrätten kan knappast vara påkallad, eftersom den enskilde alltid har möjlighet att besvara sig till kammarrätt. Det skulle också kunna leda till onödig tidsutdräkt om ett ärende i första instans skulle bli föremål för prövning i två omgångar. De fall då frågan gäller förlängning av en redan bestämd spärrtid intar enligt min mening inte heller någon särställning, som motiverar en annan beslutsordning än den i promemorian förordade och av det överväldigande antalet remissinstanser godtagna förslaget. Denna beslutsordning är dessutom densamma som tillämpas för motsvarande situationer i dag. Med hänsyn till det anförda är jag beredd att godta promemorians förslag i nu berörda hänseende.

5.2.5 Underlåtelse av körkortsingripande

I 1976 års proposition s. 109—110 redogjordes för vissa situationer där körkortsingripande borde kunna underlåtas, spärrtid sättas ned eller också varning meddelas i stället för återkallelse. Även beslutade körkortsåterkallelser skulle enligt förslaget under vissa förhållanden kunna upphävas. Bestämmelsen som reglerade dessa fall borde utformas så att underlåtelse av körkortsåterkallelse resp. nedsättning av spärrtiden kunde ske om synnerliga skäl föreligger.

Riksdagen hade ingen erinran mot det som anfördes i propositionen.

I promemorian föreslås i 22 § första stycket KKL en bestämmelse som innebär att vid synnerliga skäl får med avvikelse från lagen körkortsingripande underlåtas eller spärrtid sättas ned. I andra stycket föreslås att sådant beslut får meddelas även i fråga om körkortsingripande eller spärrtid som har beslutats tidigare, om ny omständighet har inträffat eller har blivit känd. I 53 § KKF föreslås att beslut enligt 22 § andra stycket KKL skall meddelas av den länsrätt som tidigare har beslutat i saken. Har det tidigare beslutet meddelats av länsstyrelse äger denna ompröva beslutet.

Remissinstanserna instämmer allmänt i att en undantagsbestämmelse av angivet slag är nödvändig. Från ett par håll framhålls emellertid att just undantagskaraktären noga bör understrykas. Vidare anser flera remissinstanser att det klart bör framgå att även varning skall kunna meddelas enligt stadgandet. Regeringsrätten anser att undantagsregeln bör samordnas med reglerna om spärrtid så att minsta spärrtiden sätts till tre månader och som förutsättning för undantagsregelns tillämpning

krävs att fråga är om särskilt undantagsfall. Ändring av spärrtid bör enligt regeringsrätten kunna ske endast när den överstiger sex månader. Regeringsrätten anser vidare att omprövningen bör förbehållas de högre instanserna.

Jag är ense med remissinstanserna om att en undantagsregel av angivet slag inte kan undvaras. Att den skall tillämpas endast i speciella fall torde med önskvärd tydlighet framgå av kravet på synnerliga skäl. Dock bör uttryckligen anges även att regeln får tillämpas endast om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten. Formellt sett föreligger inte hinder mot att tillämpa bestämmelsen även vid kortare spärrtider. Enligt min mening är det emellertid uppenbart att rekvisitet synnerliga skäl ytterst sällan kan uppfyllas i dessa fall.

Med uttrycket körkortsingripande avses återkallelse och varning. Jag vill emellertid ifrågasätta om det finns behov av att låta undantagsregeln gälla även en ifrågasatt varning, särskilt som varningen inte medför någon egentlig rättsverkan. Jag föreslår därför att undantagsregeln skall avse endast återkallelse och spärrtid. Vidare anser jag att en varning ofta kan vara befogad i de fall då körkortsmyndigheten med tillämpning av undantagsregeln har underlåtit att återkalla körkortet.

I fråga om kompetensreglerna instämmer jag i promemorians förslag.

5.2.6 Verkan av utländsk dom

I promemorian föreslås i en ny bestämmelse att lagakraftvunnen dom utom riket i vissa fall skall få betydelse i körkortsfrågor.

Endast ett fåtal remissinstanser har kommenterat förslaget. Regeringsrätten föreslår att bestämmelsen utformas så att den kan tillämpas endast på domar som är likvärdiga med svenska och påpekar dessutom att det är tveksamt om bestämmelsen medger att utländska motsvarigheter till strafförelägganden och förelägganden av ordningsbot beaktas. Kammarrätten i Jönköping finner bestämmelsen i och för sig angelägen men framhåller att svårigheter kan uppstå vid rättstillämpningen, exempelvis genom att utländska brottsbeskrivningar sällan stämmer överens med svenska och möjligheterna kan vara begränsade att vid behov få utredning om de händelser som har föranlett den utländska domen.

För egen del anser jag det vara väsentligt från främst trafiksäkerhets-synpunkt att körkortsmyndigheterna får möjlighet att ta hänsyn till även utländska brottmålsavgöranden. Det bör emellertid som anges i lagtexten gälla endast domar. Några uttryckliga bestämmelser om andra krav på det utländska brottmålsavgörandet anser jag inte kan ställas upp. Det bör ankomma på körkortsmyndigheterna att i varje enskilt fall pröva vilken betydelse som bör tillmätas domen. Uppstår tveksamhet om vad domen innehåller eller vad som har föranlett den bör domen kunna lämnas utan avseende.

5.2.7 Bemyndiganden

I promemorian föreslås i 29 § KKL att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela vissa föreskrifter och undantag från lagen. Med stöd av denna bestämmelse kan enligt promemorian meddelas bl. a. bestämmelser om utländska körkort.

Endast två remissinstanser har yttrat sig om förslaget i denna del. Regeringsrätten anser att det av paragrafen uttryckligen bör framgå att regeringen får utfärda föreskrifter om utländska körkorts giltighet i Sverige och om rätt att få utländskt körkort utbytt mot svenskt. Körkortsutredningen anser att bestämmelsen bör begränsas till att avse tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till lagen och bestämmelser om förarutbildning och registrering av fordonsförare.

Jag ansluter mig till regeringsrättens bedömning att det av bemyndigandet uttryckligen bör framgå att det gäller även utländska körkort. Beträffande omfattningen av bemyndigandet i övrigt vill jag peka på bl. a. den ingående reglering av övergången till ett differentierat körkortssystem som finns i kungörelsen (1972: 605) om införande av ny vägtrafiklagstiftning och bestämmelserna i militära vägtrafikkungörelsen (1974: 97) om den militära förarbehörigheten. Specialbestämmelser inom hithörande områden kan lämpligen inte föras in i KKL. Givetvis får bemyndigandet inte utnyttjas till att meddela föreskrifter och undantag i strid mot de intentioner som riksdagen har uttalat i samband med antagandet av KKL eller i annat sammanhang. Av ifrågavarande bestämmelse bör vidare framgå regeringens eller myndighets befogenhet att bevilja dispens. Denna befogenhet måste nu ges lagstöd, eftersom det i fortsättningen blir fråga om dispens från en lag.

5.2.8 Övriga frågor

Enligt 7 § KKL i promemorian får vid meddelande av körkortstillstånd föreskrivas villkor. Av 13 § KKF i promemorian framgår att härmed avses villkor som föranleds av medicinska skäl. När körkortstillstånd meddelas efter återkallelse eller efter beslut varigenom spärrtid har bestämts får emellertid även andra villkor eller föreskrifter meddelas.

Förvaltningslänsrådets förening föreslår att till "förstagångskörkort" skall kunna knytas även andra villkor än medicinska t. ex. föreskrift om att ny personutredning skall företas efter viss tid. Syftet skulle vara att "följa ungdomar med ett ur trafiksäkerhetssynpunkt tveksamt levnadsätt".

Prövningen av en körkortssökandes lämplighet som fordonsförare sker vid körkortsgivningen och behovet av andra villkor än sådana som behövs av medicinska skäl kan bl. a. av rent praktiska skäl vara svåra att bedöma annat än för personer som tidigare har haft körkort men har fått detta återkallat eller som förut har fått avslag på ansökan om

körkort. En bestämmelse av föreslagen art skulle dessutom kunna uppfattas som en från det allmänna alltför långt driven kontroll. Med hänsyn till det anförda avvisar jag förslaget.

I 13 § KKL i promemorian finns bestämmelser om körkorts giltighet. Statens trafiksäkerhetsverk föreslår att dessa kompletteras med bestämmelser att körkort skall vara ogiltigt dels om körkortstillståndet var återkallat när körkortet lämnades ut, dels när körkortshavaren har underlåtit att följa vissa bestämmelser om skyldighet att förnya körkortet.

Även dessa förslag måste jag avvisa.

Det första förslaget är enligt min mening av ringa praktisk betydelse. Skulle ett körkortstillstånd ha återkallats men körkortet ändå ha lämnats ut kan tveksamhet uppstå om vad beslutet omfattar och vad utlämnandet har haft för betydelse. I klarhetens intresse bör därför i de fåtal fall som inträffar nytt beslut fattas om återkallelse av körkortet.

De fall av skyldighet att förnya körkortet som avses med trafiksäkerhetsverkets förslag anges i 25 och 46 §§ i promemorians förslag till KKF. Det är alltså fråga om att körkortshavarens namn eller personnummer har ändrats eller att körkortet har återkallats till viss del enligt 15 § KKL i promemorian. Enligt min mening skulle det i de båda först nämnda fallen föra alltför långt om underlåtenhet att förnya körkortet skulle leda till att körkortet blir ogiltigt. När det gäller det fallet att körkortet har återkallats endast delvis har i 38 § andra stycket i promemorians förslag till KKF tagits in en föreskrift om att körkortshavaren efter anmaning skall överlämna körkortet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet. Underlåtenhet att efterkomma föreskriften är straffsanktionerad enligt 106 § första stycket 2 i promemorians förslag till KKF. Med hänsyn härtill föreligger enligt min mening inte heller för nu avsedda fall behov av föreskrift om att körkortet är ogiltigt.

Statens trafiksäkerhetsverk och länsstyrelserna i Uppsala län och Göteborgs och Bohus län föreslår att återkallelse av viss del av körkortsbehörigheten skall kunna ske även vid andra återkallelsegrunder än de som anges i 14 § första stycket 7—10 i promemorians förslag till KKL.

Nu gällande bestämmelser innebär att återkallelse av del av körkortsbehörigheten inte kan ske vid återkallelse på grund av brott eller på grund av opålitlighet i nykterhetshänseende. Dessa fall är av sådan natur att olämpligheten som fordonsförare inte är begränsad till att avse visst slag av fordon. Jag finner därför inte skäl att föreslå någon ändring av gällande bestämmelser i denna del.

I promemorian föreslås i 16 § KKL att slutlig återkallelse av körkort skall kunna ske även efter beslut om åtalsunderlåtelse.

Förslaget har vid remissbehandlingen mottagits positivt. Riksåklagaren anför att med nuvarande bestämmelser åklagaren kan se sig föranlåten att väcka åtal i fall där starka kriminalpolitiska eller processeko-

nomiska synpunkter talar för åtalsunderlåtelse. Förslaget till KKL har fått en avfattning som medger att åtal inte längre skall behöva ske i sådana situationer. Rikspolisstyrelsen och samarbetsorganet för rättsväsendets informationssystem (SARI) påpekar emellertid att registrering av åtalsunderlåtelse inte sker i körkortsregistret. Angelägenheten av att underrättelser snabbt når länsstyrelserna framhålls från flera håll.

En nyhet i förslaget är att uppgift om brott och förseelser skall lämnas även beträffande den för vilken spärrtid löper. Rikspolisstyrelsen och SARI framhåller att förfarandet förutsätter att ett stort antal ärenden blir föremål för kontroll mot körkortsregistret och att det bör utredas om inte dessa registerkontroller och eventuellt även kontroll av körkortsinnehav kan ske på datamaskinell väg efter det att brottmålsavgörandena har kommit in till rikspolisstyrelsen. Båda instanserna är beredda att närmare utreda frågan.

Jag instämmer i att beslut om åtalsunderlåtelse bör jämföras med lagakraftvunnen dom. Självfallet avses därmed endast den form av åtalsunderlåtelse som meddelas med stöd av 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan författning och som för sin tillämpning regelmässigt förutsätter att det är klarlagt att den misstänkte har begått brottet. En förutsättning för att beslut om åtalsunderlåtelse skall få läggas till grund för prövningen måste nämligen vara att det är ställt utom all diskussion att vederbörande har gjort sig skyldig till brottet.

De ändrade rutiner i fråga om rapportering och registrering som blir en följd av förslagen får utredas ytterligare. Jag avser att ta upp frågan med rikspolisstyrelsen och SARI.

Enligt förslaget i promemorian skall den personutredning som görs av polismyndigheten ges in till körkortsmyndigheten av sökanden. Vid remissbehandlingen har från främst polisens sida ifrågasatts om inte utredningen — som även i fortsättningen kommer att innehålla utdrag ur polisregistret — bör ges in till körkortsmyndigheten av polisen. Detta förfaringsätt tillämpas f. n. i fråga om utredning till grund för polisens lämplighetsintyg.

För egen del vill jag framhålla följande. I lagen (1965: 94) om polisregister m. m. (ändrad senast 1976: 1073) finns bestämmelser bl. a. om vad polisregistret får innehålla och till vem utdrag av eller upplysning om innehållet i registret får meddelas. Registret skall tjäna till upplysning om brott, för vilka någon har misstänkts, åtalats eller dömts, eller om någons vandel i övrigt. Närmare föreskrifter om innehållet i registret meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av rikspolisstyrelsen. Enskild person får ta del av registret om regeringen medger det för visst ändamål och den enskilde styrker att upplysningen ur registret behövs för sådant ändamål. Även i annat fall kan uppgift lämnas till enskild om han styrker att hans rätt är beroende av upplysning

ur registret och regeringen medger att upplysningen meddelas. Misstanke för brott får emellertid medtas i uppgift till enskild endast om åtal har väckts för brottet.

Av den redogörelse jag nu har lämnat för innehållet i lagen om polisregister framgår att förslaget i promemorian att personutredningen skall ges in av sökanden inte utan vidare kan genomföras. Frågan måste efter kontakt med berörda myndigheter övervägas ytterligare. De ändringar i författningstexten som kan bli en följd härav berör emellertid inte KKL.

5.3 Förarkompetens för motorredskap

Med motorredskap förstås enligt den terminologi som används i vägtrafiklagstiftningen motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 km/tim. och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet. Härunder faller en mängd sinsemellan olika typer och varianter av motor drivna fordon, som i praktiken används till mycket skiftande arbetsuppgifter inom industri, byggnads- och anläggningsverksamhet, jordbruk och skogsbruk, väghållning etc. Antalet motorredskap kan uppskattas till drygt 100 000.

Motorredskapen har i huvudsak lämnats oreglerade i vägtrafiklagstiftningen. Orsaken härtill torde vara att man vid tillkomsten av bestämmelserna inte räknade med att dessa fordon skulle komma att användas annat än som rena arbetsredskap och att de endast i obetydlig omfattning skulle förekomma i trafik. Användningsområdet för motorredskap har emellertid med hänsyn till teknikens utveckling och andra omständigheter successivt vidgats, vilket också har medfört att vissa redskap i inte obetydlig utsträckning numera används även i vägtrafik.

Beträffande rätten att föra motorredskapen finns f. n. inte några kompetenskrav. För förande av gummihjulsförsedd traktor på väg krävs däremot körkort (för bil eller motorcykel) eller traktorkort. Traktor får dock föras tillfälligt utan körkort eller traktorkort kortare sträcka på väg vid färd till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål. Kravet på körkort eller traktorkort gäller inte heller vid färd i terräng eller inom inhägnade eller eljest avskärmade områden. Dessutom gäller att traktortåg inte får föras i yrkesmässig trafik av annan än den som har körkort med behörigheten C, D eller E eller har trafikort.

Motorredskapsutredningen har i betänkandet (SOU 1974: 26) Motorredskap lagt fram förslag om klassificering, registrering, besiktning, utrustning, försäkring m. m. Utredningen har också tagit upp förarkompetensen och föreslagit att förarbehörigheten differentieras efter hastig-

heten och i viss mån också efter vikten. Förslaget är uppbyggt på ett system med grundkompetens och särskilda tilläggskompetenser för vissa slag av redskap. Förslaget grundas också på förutsättningen att den nuvarande begränsningen till en högsta konstruktiv hastighet av 30 km/tim. för klassificering som motorredskap tas bort.

Remissinstanserna har allmänt instämt i att kompetenskrav behöver ställas upp. En rad synpunkter har emellertid anförts beträffande olika delar av förslaget. Det gäller såväl systemets grundkonstruktion som enskildheter i det. Även utbildningskapaciteten har ifrågasatts.

Mot bakgrund av det anförda krävs att förslaget i denna del överarbetas bl. a. med hjälp av kartläggningar som förutsätts ske i samband med att motorredskapsutredningens förslag i övrigt behandlas.

Jag anser det angeläget att möjligheterna till delreformer beaktas. En allvarlig brist i dagens system är att man saknar möjligheter att hindra sådana personer från att föra motorredskap som har visat personlig olämplighet att föra motorfordon och därför har vägrats körkort eller har fått körkortet återkallat. Någon prövning av den medicinska lämpligheten av motorredskapsförare sker inte heller i dag.

Jag anser det också rimligt att av föraren kräva åtminstone vissa kunskaper om trafikregler, vägmärken etc. Däremot är det inte meningsfullt att f. n. införa regler om praktiska förarprov på motorredskap. De olika motorredskapens skilda funktioner och egenskaper fordrar att bl. a. klassificerings- och utbildningsfrågorna först blir lösta, vilket är en uppgift i det fortsatta reformarbetet.

De angivna problemen kan emellertid delvis lösas genom krav på att förare av motorredskap skall inneha behörighet att föra traktor. Det innebär att det bör fordras innehav av antingen traktorkort eller körkort för bil eller motorcykel. Härigenom får man en prövning av motorredskapsförarens personliga lämplighet och uppnår också garantier för att han har grundläggande trafikkompetenser. I fråga om motorredskap som med tillkopplad släpvagn används i yrkesmässig trafik bör i principiell överensstämmelse med vad som gäller för rätt att föra traktortåg i yrkesmässig trafik krävas innehav av behörigheten C, D eller E eller trafik kort (i fortsättningen "taxibehörighet"). Det angivna kompetenskravet bör omfatta i princip alla förare av motorredskap med undantag dock givetvis i fråga om fordon som är avsett att föras av gående. Liksom i fråga om traktor bör kravet gälla endast färd på väg. Terrängkörning och körning inom inhägnat område faller utanför regleringen.

I sammanhanget aktualiseras frågan om man i analogi med vad som f. n. gäller för traktorer skall undanta vissa kortare färder.

Motorredskapsutredningen har förordat att det nuvarande undantaget från behörighetskraven vid förande av traktor kortare sträcka på väg skall bestå och utvidgas att omfatta även motorredskapen.

Utredningens förslag i denna del har kritiserats av några remissinstanser, nämligen riksåklagaren, rikspolisstyrelsen och statens vägverk. I kritiken framhålls de tolkningsproblem och svårigheter i fråga om övervakningen m. m. som den nuvarande bestämmelsen föranleder. Begränsningar av undantaget föreslås. Sålunda menar riksåklagaren och vägverket att det bör avse främst jordbrukets redskap.

Det kan konstateras att nuvarande undantag rörande kortare färd med traktor på väg tillkom — genom 1951 års vägtrafikförordning — under trafikförhållanden som var helt annorlunda än i dag. Med den trafikintensitet som numera råder är det från trafiksäkerhetssynpunkt mindre tillfredsställande att låta motsvarande undantag gälla ytterligare en stor grupp fordon med de övervakningsproblem som en sådan ordning skulle innebära.

Å andra sidan måste beaktas att de nuvarande reglerna för traktorer har föranletts främst av sådana speciella förhållanden inom jordbruket och skogsbruket som fortfarande har aktualitet och som gäller också i fråga om motorredskap som används som jordbruks- och skogsbruksredskap. Dessa redskap, som alltså i dag får föras utan krav på förarkompetens, bör därför få omfattas av den nämnda undantagsregeln. Innan klassificerings- och registreringsfrågorna har blivit lösta anser jag det olämpligt att särbehandla de olika motorredskapen. Det skulle medföra alltför svåra problem att i den praktiska tillämpningen särskilja kategorier av motorredskap som används för olika ändamål. Jag förordar därför att undantagsregeln blir tillämplig på samtliga motorredskap. Den angivna lösningen får alltså gälla i avvaktan på det fortsatta reformarbetet. Tills vidare vinner man den klarheten att traktorer och motorredskap — som ofta båda är arbetsredskap — får en enhetlig reglering i fråga om förarkompetensen.

Med hänvisning till vad jag har anfört förordar jag sammanfattningsvis att för förande av motorredskap på väg införs krav på innehav av lägst traktorkompetens, varigenom bl. a. den personliga och medicinska lämpligheten kan prövas. Undantag bör göras för tillfälliga, kortare färder på väg i överensstämmelse med vad som gäller för traktorer.

Reformen kräver tillägg till bestämmelserna i TBL om olovlig körning.

5.4 Förarprov på automatväxlad bil

Enligt 19 § KKK skall länsstyrelsen, när körkortstillstånd meddelas, föreskriva de villkor för körkortet som föranleds av medicinska skäl. Med stöd härav och de närmare föreskrifter i medicinskt hänseende som socialstyrelsen meddelar enligt 129 § KKK ges vissa handikappade personer körkortstillstånd för körkort som är begränsat att gälla endast automatväxlad bil. Förarprovet får i sådant fall avläggas på automat-

växlad bil. Begränsningen anges som särskilt villkor på körkortet. I andra fall gäller de anvisningar för förarprov som statens trafiksäkerhetsverk har utfärdat med stöd av 134 § KKK och som innebär att förarprov inte får avläggas på bil som är försedd med automatisk koppling eller automatisk växling.

Statens trafiksäkerhetsverk har hemställt att KKK ändras så att körkort kan begränsas att gälla automatväxlad bil även i fråga om personer som inte är fysiskt handikappad. Därvid har verket anfört att en del personer har svårt för att hantera koppling och växling och samordna dessa moment med manövreringen i övrigt. För sådana personer innebär automatväxling ökad säkerhet i trafiken. Från trafiksäkerhetssynpunkt är det värdefullare om en del av de merkostnader för körkortsutbildningen, som personer med angivna svårigheter får vidkännas, i stället läggs på utbildning i ett mera avancerat uppträdande i trafiken. Försöksverksamhet som trafiksäkerhetsverket har drivit visar att det inte torde vara lämpligt att ge den som har avlagt prov på automatväxlad bil körkort som gäller även för manuellt växlat fordon. Körkort som utfärdas på grundval av prov på automatväxlad bil bör därför begränsas till att avse endast sådant fordon.

Trafiksäkerhetsverkets framställning har vid remissbehandlingen tillstyrkts av flertalet remissinstanser, bl. a. motororganisationerna och företrädarna för trafikskoleinnehavarna. Andra remissorgan — rikspolisstyrelsen och Svenska transportarbetareförbundet — tar avstånd från förslaget, bl. a. med hänvisning till risken för att personer som har avlagt prov på automatväxlad bil och fått körkort som är begränsat att gälla sådan bil likväl kör manuellt växlat fordon. Rikspolisstyrelsen anser att körkortsprov inte skall medges på automatväxlad bil i andra fall än då fysiskt handikapp föreligger och — i undantagsfall — när elev genom intyg från trafikskola styrker sig ha avsevärda svårigheter att lära sig manuell växling. Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande — som i och för sig accepterar förslaget — har pekat på att de trafiksäkerhetsrisker som det innebär att innehavare av ett till automatväxlad bil begränsat körkort kör även bilar som är manuellt växlade kan minskas genom ett krav på att körkortsaspiranten måste undergå viss utbildning även på manuellt växlad bil. Folkrorelsernas trafikskoleförbund — som också i och för sig godtar förslaget — har framhållit att risken för att möjligheten till förarprov på automatväxlad bil skall användas som en genväg till körkort för manuellt växlad bil bör beaktas och att frågan om kontrollen bör övervägas noggrant. Svenska transportarbetareförbundet har tagit upp även en annan aspekt, nämligen nödvändigheten av att den elementära körkortsutbildningen görs så gedigen och bred som möjligt.

Trafiksäkerhetsutredningen har med anledning av remissinstansernas invändningar ifrågasatt om inte de framförda farhågorna är överdrivna.

Utländska erfarenheter — från England, Norge och Schweiz — ger inte stöd för att problem i detta hänseende skulle behöva komma upp. Utredningen anser inte heller att man behöver befara att "automatkortet" skall bli någon genväg till billigare körkort. Körkortet bör dock begränsas till den lägsta körkortsklassen för bil.

Kommunikationsdepartementet har genom trafiksäkerhetsverket inhämtat vissa uppgifter från Västtyskland angående det där sedan några år tillämpade systemet, som innebär att körkort utan begränsning till automatväxlad bil utfärdas för den som har avlagt godkänt förarprov på sådan bil och visar intyg på att han i körskola har genomgått minst sex timmars utbildning på manuellt växlad bil. Enligt en undersökning som har gjorts i Rheinland avlägger mer än hälften av körkortsaspiranterna prov på automatväxlad bil trots att endast ca 10—15 % av de nyregistrerade personbilarna är försedda med automatisk växling. Jag kan i detta sammanhang också nämna att man tidigare i Sverige under en viss period tillät förarprov på automatväxlad bil även för personer som inte var handikappade, varefter körkort som inte var begränsat till sådan bil utfärdades. Systemet ledde till att det blev allt vanligare med prov på automatväxlad bil, och det var enligt trafiksäkerhetsverkets uppfattning uppenbart att syftet i stor utsträckning var att erhålla körkort på ett enklare sätt.

För egen del anser jag de skäl beaktansvärda som trafiksäkerhetsverket har anfört för att personer med särskilda svårigheter att hantera växling och koppling skall få avlägga prov på automatväxlad bil. Så länge endast personer med angivna svårigheter utnyttjar sig av den föreslagna möjligheten finns det inte heller risk för att denna skall missbrukas som en genväg till ett billigt körkort för manuellt växlad bil. Man kan emellertid inte bortse från att även personer som inte har några påtagliga svårigheter att köra en manuellt växlad bil i betydande omfattning kommer att vilja utnyttja det föreslagna systemet. Risken för missbruk blir därmed uppenbar, särskilt som — vilket flera remissinstanser har framhållit — efterlevnaden är svår att kontrollera. De tidigare erfarenheterna i vårt land och vad som har framkommit om förhållandena i Västtyskland talar också för att en sådan utveckling måste befaras. Den skulle innebära en allvarlig försämring av trafiksäkerheten som inte uppvägs av fördelarna med systemet. I detta sammanhang bör också framhållas att f. n. endast omkring 17 % av de nyregistrerade personbilarna i Sverige är automatväxlade.

Mot bakgrund av vad jag nyss har anfört har jag kommit fram till att förarprov på automatväxlad bil bör få avläggas även av den som inte har fysiskt handikapp under förutsättning att den erbjudna möjligheten öppnas endast för personer med påtagliga svårigheter att handha växling och koppling. Detta kan ske om sådant förarprov får avläggas endast av den som enligt besked från trafikskola, gymnasieskola eller för-

svarsmakten har påtagliga svårigheter att föra en manuellt växlad bil men inte en automatväxlad. Undervisningen bör inledas på samma sätt som för andra körkortselever och det bör ankomma på den för utbildningen ansvarige att avgöra om eleven har sådana svårigheter att han bör övergå från en manuellt växlad bil till en automatväxlad. Därmed får man också en garanti för att undervisningen har avsett även manuellt växlad bil, vilket är viktigt från trafiksäkerhetssynpunkt. Den föreslagna möjligheten bör tillämpas restriktivt och det ligger i sakens natur att de elever som här kan komma i fråga måste utgöra en begränsad grupp, som i praktiken inte har vare sig möjlighet eller önskan att föra manuellt växlad bil. Mitt förslag förutsätter som framgår av det anförda att förarutbildningen inte enbart har skett privat.

Jag tillstyrker således att förarprov får avläggas på automatväxlad bil under de förutsättningar jag har redovisat. Körkortet bör begränsas att avse sådan bil. Reformen bör avse endast körkort med behörigheten B, och vid övergång till generell giltighet bör det vara tillräckligt att praktiskt förarprov på manuellt växlad bil avläggs.

Det ligger inom trafiksäkerhetsverkets kompetensområde att meddela närmare föreskrifter om de olika förarprov som blir aktuella i anledning av reformen och angående utbildningens uppläggning.

5.5 Ikraftträdande m. m.

I promemorian anges att de nya författningarna bör kunna träda i kraft den 1 oktober 1977.

Några remissinstanser ifrågasätter om inte tidpunkten bör sättas till den 1 januari 1978 eller den 1 juli 1978. Som skäl för detta åberopas den information och de föreskrifter och anvisningar som reformen kräver och att även omläggning av arbetsrutiner blir erforderlig bl. a. vid länsstyrelserna och inom rättsväsendets informationssystem. Rikspolisstyrelsen och SARI påpekar också att reformen kräver viss utredning angående registreringsfrågor. Från något håll framhålls att reformer av stor allmän betydelse bör träda i kraft vid hel- eller halvårsskifte.

Det är som tidigare har framgått angeläget att reformen träder i kraft så snart som möjligt men också att tid ges så att förberedelsearbetena kan genomföras. Det är tveksamt om detta kan ske till den 1 oktober 1977. En riktpunkt för ikraftträdandet bör med hänsyn till det anförda vara den 1 januari 1978. Det synes lämpligt att ikraftträdandet får bestämmas av regeringen, på vilken det även bör få ankomma att meddela de övergångsbestämmelser som behövs. Vissa frågor kräver som jag tidigare har nämnt viss ytterligare utredning. Förordnande om ikraftträdande bör därför kunna få begränsas till vissa av de nya bestämmelserna.

Åtgärder för information m. m. i anledning av reformen ingår i de utgifter som vilar på statens trafiksäkerhetsverk och länsstyrelsernas

organisationsnämnd. Från en del håll har uttalats att reformen kan medföra behov av resursförstärkningar. I den mån detta blir fallet får det tas upp i samband med den allmänna budgetprövningen.

6 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom kommunikationsdepartementet upprättats förslag till

1. körkortslag,
2. lag om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott.

7 Specialmotivering till körkortslagen (KKL)

I KKL finns de grundläggande bestämmelserna om behörigheten att föra motordrivna fordon, dvs. de kompetenskrav som ställs på föraren. Verkställighets- och tillämpningsföreskrifter till KKL finns i körkortsförordningen (KKF). Bestämmelserna om körkort fanns tidigare i bl. a. körkortskungörelsen (1972: 592) (KKK). De ändringar som har gjorts är i huvudsak föranledda av riksdagens beslut med anledning av prop. 1975/76: 155 (TU 1975/76: 28, rskr 1975/76: 390). I promemorian Körkortslag, intagen som bilaga 1 till detta protokoll, finns en specialmotivering till KKL. I det följande redovisas därför i huvudsak endast de ändringar som har gjorts i förhållande till promemorian.

1 §

För att få föra motorredskap ställs upp krav på lägst traktorkompetens. Bestämmelserna härom kan förutses bli ytterligare övervägda, när vissa frågor om bl. a. registrering och klassificering av motorredskapen har blivit lösta. Se avsnitt 5.3.

Av tredje stycket framgår att taxibehörighet skall utmärkas särskilt på körkortet.

2 §

Paragrafen motsvarar 7 § första och tredje styckena KKK och 34 § första stycket terrängtrafikkungörelsen (1972: 594).

Tredje stycket motsvarar 7 § tredje stycket KKF i promemorian. Medgivande kan lämnas antingen i samband med återkallelsen eller senare under spärrtiden. Om medgivande en gång har vägrats bör frågan kunna omprövas om nya eller inte tidigare kända omständigheter har kommit fram. Det har inte ansetts nödvändigt att särskilt ange detta i författningstexten. Medgivandet bör tidsbegränsas så att det vid varje prövning avser en tid av högst tre år.

Medgivandet skall föras in i körkortsregistret, se 91 § KKF.

8 §

Motsvarar delvis 19 § KKK och 7 § KKL i promemorian.

De villkor som får föreskrivas framgår av 12 § KKF. Även den som av andra är medicinska skäl inte kan klara förarprov på manuellt växlad bil får under vissa förutsättningar, som meddelas av trafiksäkerhetsverket, avlägga förarprov på automatväxlad bil. Körkortet gäller då endast sådan bil. Se avsnitt 5.4. Villkoret utmärks på körkortet eller i särskild handling, se bilaga till KKF.

10 §

Motsvarar 9 § KKL i promemorian.

Körkort får inte utfärdas under löpande spärrtid. Däremot föreligger inte hinder mot att meddela körkortstillstånd under spärrtiden.

11 §

Se 29 § KKK.

Begreppet förhandsbesked förklaras i paragrafen. Närmare bestämmelser om förhandsbesked finns i 21 § KKL och i 13 och 14 §§ KKF.

16 §

Motsvarar 14 § KKL i promemorian.

I punkt 2 har ordet "obetydlig" bytts ut mot "ringa". Begreppet ringa förekommer i andra trafikförfattningar, bl. a. i TBL. Någon ändring i sak är inte avsedd.

21 §

Se 19 § KKL i promemorian.

Omprövning enligt paragrafens andra stycke skall avse förhållandena fram till beslutet. Förlängning får ske med högst tre år vid varje ny prövning.

22 §

Motsvarar 20 § KKL i promemorian.

Det har inte ansetts lämpligt att i samband med förevarande delreform upphäva fullföljdsförbudet beträffande beslut om varning. I 39 § tredje stycket anges därför att talan inte får föras mot sådant beslut.

Det bör framhållas att överinstanserna har samma befogenhet att meddela varning som länsrätten.

24 §

Motsvarar 22 § första stycket KKL i promemorian.

I förhållande till promemorianas förslag har tillagts att undantagsregeln får tillämpas endast om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten. En avvikelse från lagen som kan vara motiverad av särskilda personliga hänsyn får alltså inte ske, om vederbörande bedöms utgöra ett påtagligt riskmoment i trafiken. I stället för återkallelse får varning meddelas.

Paragrafen är inte tillämplig när fråga är om att besluta om endast varning.

25 §

Motsvarar 22 § andra stycket KKL i promemorian.

Promemorians förslag till författningstext har omarbetats för att bestämmelsens innebörd skall bli klarare.

Paragrafen medger i vissa fall att körkortsmyndigheten får ompröva ett lagakraftvunnet beslut i mildrande riktning. I begreppet synnerliga skäl ligger att möjligheten skall användas restriktivt. Vid prövningen gäller övriga bestämmelser i lagen, således även 24 §.

32 §

Motsvarar 29 § KKL i promemorian.

Med stöd av paragrafen kan regeringen lämna föreskrifter om utbyte av utländskt körkort mot svenskt, föreskrifter om körkortsingripanden m. m.

Av paragrafens andra stycke framgår att de nuvarande möjligheterna att för visst fall bevilja dispens kvarstår.

38 §

Motsvarar 143 § KKK och 107 § KKF i promemorian.

Det kan givetvis inte uteslutas att polismans åtgärd i något fall kan innefatta ett kroppsligt ingrepp. Förevarande bestämmelse har därför tagits in i lagen.

39 §

Att länsrätt handlägger mål om varning och återkallelse framgår av 4 § andra stycket lagen (1971: 52) om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt. I dessa mål ingår bl. a. prövning enligt 2 § tredje stycket KKL och 42 och 48 §§ KKF.

Domstol har samma befogenheter som länsstyrelse har att utfärda förelägganden, besluta om utredning och föreskriva, ändra eller upphäva villkor (33, 34 och 41 §§ KKF).

Bestämmelserna torde få ses över när körkortsutredningen är klar med sitt arbete. Med hänsyn härtill har valts tekniken med hänvisning till annan författning.

8 Kommentarer till körkortsförordningen (KKF)

I KKF har tagits in tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till KKL. Vissa underrättelse- och registreringsfrågor kräver — såsom har påpekats i den allmänna motiveringen — ytterligare överväganden. Det kan därför inte uteslutas att det författningsförslag som nu har utarbetats måste justeras i vissa detaljer före ikraftträdandet.

I det följande lämnas en redogörelse för de ändringar i KKF som har föranletts av remissyttrandena.

7 §

Motsvarar 7 § KKF i promemorian.

Taxibehörighet kan förenas med körkortsklassen B. C har tagits bort eftersom den alltid är förenad med B. Även D är alltid förenad med B.

De undantag från 2 § KKL som togs upp i denna paragraf i promemorian förslag har förts till 2 § KKL.

Även bestämmelserna i 8 § KKF i promemorian har inarbetats i KKL.

11 §

Motsvarar 12 § KKF i promemorian.

Enligt paragrafen skall till ansökningshandlingen — utom i det undantagsfall som nämns i 39 § — fogas personutredning. Det har ifrågasatts om detta är lämpligt med hänsyn till att det i utredningen kan finnas uppgifter ur polisregistret. Denna fråga övervägs därför ytterligare och paragrafen kan komma att ändras så att personutredningen skall ges in av polismyndigheten.

12 §

Motsvarar 13 § KKF i promemorian.

Körkort kan begränsas till att avse endast automatväxlat fordon. De närmare föreskrifterna härom meddelas av statens trafiksäkerhetsverk.

13 §

Motsvarar 14 § KKF i promemorian.

Jfr vad som har sagts under 11 §. I 39 § KKF finns ett undantag från paragrafen vad gäller personutredningen.

17 §

Motsvarar 18 § KKF i promemorian.

Misskrivning i promemorian avseende bevis om särskild förarutbildning har rättats.

34 §

Motsvarar 35 § KKF i promemorian.

Fråga om förnyelse av körkort enligt andra stycket och 17 § KKL skall i fortsättningen prövas av länsstyrelse som avses i 35 §. Ändringen medför inga nya rutiner, eftersom det i praktiken redan är länsstyrelsen som prövar om förutsättningarna för förnyelse föreligger och trafiksäkerhetsverkets åtgärder inskränker sig till att utfärda det nya körkortet. Motsvarande ändringar har skett i 47, 59 och 91 §§ (48, 60 och 92 §§ KKF i promemorian).

35 §

Motsvarar 36 § KKF i promemorian.

Jämför 39 § andra stycket KKL och specialmotiveringen härtill.

Till paragrafen har fogats ett andra stycke som anger vilken länsrätt som prövar fråga om medgivande enligt 2 § tredje stycket KKL.

37 §

Motsvarar 38 § KKF i promemorian.

Från några håll har framförts att det av författningstexten bör framgå att ett återkallelsebeslut gäller utan hinder av att det inte har vunnit laga kraft. Detta följer emellertid av allmänna förvaltningsrättsliga principer. En författningsbestämmelse i detta fall skulle kunna ge upphov till missförstånd och stå i strid mot lagstiftningspraxis.

39 §

Motsvarar 40 § KKF i promemorian.

Vid remissbehandlingen har av flera instanser framhållits behovet av ny personutredning i de fall körkortstillstånd eller förhandsbesked söks sedan tidigare körkort har återkallats på grund av trafiknykterhetsbrott. Detta har beaktats vid den fortsatta beredningen. Är återkallelsegrunden grov vårdslöshet i trafik, rattfylleri eller rattonykterhet krävs alltid personutredning innan nytt körkort får utfärdas.

43 §

Motsvarar 44 § KKF i promemorian.

I tredje stycket stadgas att körkortet skall återställas när körkortshavaren har vidtagit åtgärd som avses i föreläggande enligt 16 § första stycket 8 KKL. Det har ifrågasatts om körkortet måste återställas även om föreläggandet har avsett nytt läkarintyg och detta har varit negativt för körkortshavaren. I ett sådant fall bör emellertid 19 § KKL bli tillämplig och körkortet kunna återkallas interimistiskt utan att det först återställs.

47 §

Motsvarar 48 § KKF i promemorian.

Se kommentar till 34 §.

52 §

Motsvarar 53 § KKF i promemorian.

I paragrafen har tillagts föreskrift om länsstyrelses befogenhet till undvikande av oklarhet. Har länsstyrelse med stöd av 21 § andra eller tredje stycket KKL förlängt en tidigare av länsrätt bestämd spärrtid, får länsstyrelsen ta upp fråga om omprövning enligt 25 § KKL endast om de omständigheter som åberopas för en sänkning hänför sig till vad som lades till grund för förlängningen av spärrtiden. Länsstyrelsen kan alltså inte sätta ned den av länsrätten bestämda tiden.

59 §

Motsvarar 60 § KKF i promemorian.

Se kommentar till 34 §.

91 §

Motsvarar 92 § KKF i promemorian.

Ändringarna i förhållande till promemorians förslag är en följd av dels att statens trafiksäkerhetsverk i fortsättningen prövar fråga om förnyelse av körkort endast i fall som avses i 15 § andra stycket KKL, dels att medgivande enligt 2 § tredje stycket KKL skall föras in i körkortsregistret. Ytterligare detaljändringar kan aktualiseras.

9 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga förslagen till

1. körkortslag,
2. lag om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott.

10 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga 1

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

KÖRKORTSLAG

Promemoria utarbetad inom kommunikationsdepartementet

Innehåll

Förkortningar	
1 Inledning	
2 Riksdagsbeslutet	
3 Förslag	
4 Specialmotivering till körkortslagen (KKL)	
5 Specialmotivering till körkortsförordningen (KKF)	
6 Specialmotivering till övergångsbestämmelserna	

Bilagor

Bilaga A:	Förslag till körkortslag .....
Bilaga B:	Förslag till körkortsförordning .....
Bilaga C:	Körkortskungörelsen (1972: 592) i gällande lydelse (1976-12-15) .....

Förkortningar

- KKK Körkortskungörelsen (1972: 592)
- KKL Förslag till körkortslag
- KKF Förslag till körkortsförordning
- TBL Lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott
- TTK Terrängtrafikkungörelsen (1972: 594)
- VTLin^f Kungörelsen (1972: 605) om införande av ny vägtrafiklagstiftning

1 Inledning

I prop. 1975/76: 155 lades fram förslag till en reformering av de delar av körkortsregleringen som berör rätten att inneha körkort, dvs. de personliga lämplighetskrav som bör ställas på en körkortshavare. Dessa frågor aktualiseras såväl i samband med att körkort utfärdas — körkortsgivningen — som i samband med återkallelse, varning och andra slag av körkortsingripanden. Däremot behandlades i propositionen inte frågor om körskickligheten, dvs. förarutbildning, förarprov och liknande. Vissa frågor hänsköts för ytterligare överväganden till en särskilt tillkallad utredning (K 1976: 02) om vissa körkortsfrågor.

Riksdagen (TU 1975/76: 28, rskr 1975/76: 390) biträdde de lösningar som i angivna delar förordades i propositionen. Riksdagen beslöt emellertid att ge regeringen till känna att den del av körkorts-kungörelsens (1972: 592) (KKK) bestämmelser, som är av den beskaffenhet att en reglering i lag är lämplig och behövlig, skall tas upp i en körkorts-lag. Förslag till sådan lag skall föreläggas riksdagen under våren 1977. I samband därmed bör informationsvis redovisas även den regeringsförfattning (körkorts-förordning) med administrativa m. fl. bestämmelser som behövs jämte lagen.

I denna promemoria läggs fram förslag dels till körkorts-lag (bilaga A), dels till körkorts-förordning (bilaga B). KKK i dess gällande lydelse har tagits in som bilaga C.

2 Riksdagsbeslutet

I det följande lämnas en översiktlig redogörelse för riksdagsbeslutets innehåll i de delar som huvudsakligen är aktuella i detta sammanhang. För en närmare beskrivning av beslutet hänvisas till propositionen och till trafikutskottets betänkande, TU 1975/76: 28.

En huvudlinje i reformen är att *prövningen skall göras mera individualiserad och nyanserad* än f. n. Det gäller t. ex. nykterhetsfrågan, allmän brottslighets betydelse, verkan av olovlig körning och återkallelsetiderna. Man skall se till helhetsbilden av vederbörandes situation och beakta om han med hänsyn till den samlade utredningen om hans personliga förhållanden kan anses lämplig som förare. I helhetsbedömningen ingår också att man i vissa fall bör ta hänsyn till sådana omständigheter som exempelvis behovet av körkort och den tid som har förflutit mellan en förseelse och körkortsingripandet. Nyanseringen får emellertid inte drivas därefter att man får en bristande enhetlighet i praxis. Fasta hållpunkter skall finnas för olika typfall och det är nödvändigt att vissa schabloner ställs upp härvidlag. Som underlag görs i propositionen olika värderingar och bedömningar som kan läggas till grund för praxis. Det gäller t. ex. allmän brottslighets betydelse för körkortsfrågan och nykterhetskravet.

Nyktterhetskravets betydelse inskräps men samtidigt skall bedömningen ske med utgångspunkt i den personliga helhetsbilden. Presumtions- och spärregler om att den som har gjort sig skyldig till enstaka fylleri är olämplig som förare skall upphävas. Författningsmässigt bör enligt propositionen de förordade riktlinjerna kunna uttryckas så, att det vid prövningen av frågan om körkortstillstånd särskilt skall beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och att körkortet skall återkallas om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nyktterhetskänseende inte bör ha körkort. Riksdagen (prop. 1976/77: 12, TU 1976/77: 9, rskr 1976/77: 39) har sedermera antagit lag (1976: 987) om ändring i körkortskungörelsen, varigenom de förordade riktlinjerna har uttryckts i författningstext. Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 januari 1977 (SFS 1976: 988). Från samma datum avkriminaliseras fylleri (prop. 1975/76: 113, JuU 1975/76: 37, rskr 1975/76: 351, SFS 1976:510). I fortsättningen skall i stället för fylleriförseelser till körkortsmyndigheterna rapporteras verkställda omhändertaganden på grund av berusning (SFS 1976: 989).

När det gäller *allmän brottslighet* skall i första hand den mera allvarliga kriminaliteten få betydelse. Som exempel nämns brottslighet som har bedrivits yrkesmässigt eller har varit särskilt grov, långvarig eller hänsynslös. Likaså nämns att en kombination av allmän brottslighet och trafikbrottslighet bör uppmärksammas i detta sammanhang, eftersom det kan ge ett belägg för att vederbörande innebär ett riskmoment i trafiken. Hänsyn skall vid bedömningen tas till rehabiliteringsaspekten och till den prognos beträffande vederbörandes utveckling som görs vid den straffrättsliga bedömningen. Sammanfattningsvis skall alltså även i detta avseende helhetsbilden av personen i fråga vara avgörande vid bedömningen av frågan hur denne kommer att uppträda i trafiken.

Även beträffande *olovlig körning* förordas att lagstiftningen utformas så att större möjligheter till nyansering med hänsyn till omständigheterna skapas. Bedömningen av förscelsen skall ske som ett led i lämplighetsprövningen av vederbörande och nuvarande bestämmelser om spärrtid föreslås bortfalla.

Normerna vid körkortsgivning får motsvarande betydelse vid körkortsingripanden, dvs. vid körkortsåterkallelse eller varning och i dessa avseenden hänvisas till redogörelsen i det föregående beträffande nyktterhetskravet, allmän brottslighet och olovlig körning. Riksdagsbeslutet innebär därutöver att ökad vikt skall läggas vid åtgärder mot körkortshavare som har gjort sig skyldiga till *allvarligare trafikförseelser* — såsom körning mot rött ljus och grövre hastighetsöverträdelser. Återkallelse skall ske om körkortshavaren vid förande av motordrivet fordon har åsidosatt en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig förpliktelse. Beträffande obehörigt avvikande från olycksplats — s. k. *smitning* — föreslås en samordning med bestämmelserna om smitning i 5 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott (TBL).

Återkallelseinstitutet skall reformeras även i andra avseenden.

Nuvarande återkallelser på obestämd tid skall ersättas av bestämda *spärrtider*, som anges i beslutet om återkallelse, och omprövning av dem skall ske endast om nya omständigheter inträffar som påverkar körkortsfrågan. Även den som får avslag på ansökan om körkortstillstånd eller förhandsbesked skall kunna få besked om för hur lång tid ett begånget brott etc. utestänger honom från rätten till körkort. Återkallelsetiderna skall nyanseras och sänkas i vissa fall där de i dag ter sig omotiverat långa med hänsyn till trafiksäkerhetssynpunkterna. För underlättande av rehabilitering och mildrande av alltför svåra konsekvenser av en körkortsåterkallelse förutsätts i propositionen att den som har fått körkort återkallat skall kunna tillåtas att föra motorfordon utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller liknande.

Varningsinstitutet skall reformeras och utnyttjas mera effektivt, bl. a genom att varningen i förebyggande syfte sätts in på ett tidigare stadium än som nu är fallet. Varningen skall ses som en erinran till den försumlige körkortshavaren att hans beteende i trafiken eller hans levnadsförhållanden har utvecklats därhän att hans lämplighet som motorfordonsförare kan komma att ifrågasättas om han inte rättar sig.

Lämplighetsutredning skall fortfarande göras och innefatta hörande av kommunalt vårdorgan. Yttrandet från polisen skall emellertid inte innehålla uttalande om vederbörandes lämplighet utan endast en redogörelse för de faktiska omständigheterna. Rikspolisstyrelsen skall efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk och socialstyrelsen meddela de närmare föreskrifter som behövs om lämplighetsutredningen.

I fråga om *behörigheten att föra taxi* innebär riksdagsbeslutet att nuvarande trafik kort skall slopas och ersättas med ett system där taxibehörigheten utmärks på själva körkortet.

Trafikutskottet konstaterade att propositionen i *författningshänseende* utgick från de riktlinjer som tidigare har fastlagts för handläggningen av vägtrafiklagstiftningen genom riksdagens beslut år 1970 (prop. 1970: 171, 3LU 1970: 88, rskr 1970: 398) och som innebär att regeringen utfärdar erforderliga föreskrifter på grundval av riksdagens principiella ställningstagande. Det framhölls vidare att principerna för körkortsreformen utförligt redovisats i propositionen och att i den likaså angetts huvuddragen av de ändringar i KKK som bedöms bli en följd av propositionens förslag. Utskottet ansåg likväl att så väsentliga förhållanden som det här är fråga om bör regleras i lag. Bestämmelserna i KKK omfattar — anförde trafikutskottet — föreskrifter av skiftande karaktär. I kungörelsen finns således regler om körkortsklasserna, om olika förutsättningar för erhållande av körkort, om återkallelse, varning, omhändertagande etc. Kungörelsen innehåller också en ingående reglering rörande administrativa rutiner, myndigheternas åligganden i

körkortsfrågor, registerföringen m. m. Det är alltså endast en del av KKK:s bestämmelser, som är av den beskaffenheten att en reglering i lag är lämplig och behövlig. Avgränsningen av dessa mera grundläggande och principiellt viktiga bestämmelser är, fortsatte utskottet, förknädd med vissa problem, beroende på deras handläggningssmässiga samband med föreskrifter av mera administrativ karaktär. Väsentligt är att de för den enskilde och från rätts- och trafiksäkerhetssynpunkt mest betydelsefulla bestämmelserna tas in i en lag. Det är emellertid av rent praktiska skäl också angeläget att lagen inte belastas med regler av mera administrativ karaktär, som i stället bör finnas i en regeringsförfattning med tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter. Som väsentligt framhölls att man vid avvägningen mellan de båda författningarna ger lagens bestämmelser ett tillräckligt konkret innehåll. Förslag till den förordade författningstekniska utformningen borde enligt utskottet kunna föreläggas riksdagen under våren 1977, varvid också informationsvis borde kunna redovisas den regeringsförfattning som skall finnas jämte lagen.

När det gällde *frågan om vilken domstol — tingsrätt eller länsrätt — som skall handlägga frågor om körkortsingripanden*, uttalade trafikutskottet att vissa körkortsfall, där tingsrätten dömer i ansvarsfrågan, bör flyttas över till allmän domstol. De gränsdragningsproblem m. m. som kan komma upp förutsattes bli föremål för särskild utredning.

Vad trafikutskottet anförde beträffande författningsbestämmelserna och forumfrågan har riksdagen efter bifall till utskottets hemställan givit regeringen till känna. Regeringen har sedermera meddelat utredningen (K 1976: 02) om vissa körkortsfrågor, som tillsattes i samband med att prop. 1975/76: 155 lämnades till riksdagen, tilläggsdirektiv för skyndsamt fullgörande av den utredningsuppgift som rör forumfrågan.

3 Förslag

Den av riksdagen godtagna körkortsreformen innehåller förslag av stor vikt med hänsyn till såväl trafiksäkerheten som till den enskildes rättsförhållanden. Mot denna bakgrund är det väsentligt att de nya reglerna kan börja tillämpas så snart som möjligt. Denna uppfattning har kommit till uttryck i skilda sammanhang och inte minst hos körkortsmyndigheterna, bland vilka det har funnits förespråkare för tanken att vissa av de beslutade riktlinjerna skulle kunna tillämpas trots att författningsarbetet inte är fullbordat. Problemet har accentuerats sedan det genom en dom (1963—1976) av regeringsrätten har slagits fast att de nya principerna skall tillämpas först sedan de har kommit till uttryck i författning. Även mot denna bakgrund är det angeläget att förslag till den nya lagstiftningens detaljutformning föreläggs riksdagen utan dröjsmål. Ytterligare kan framhållas att nödvändig information om reglernas

innehåll kan igångsättas först i och med att ett slutligt ställningstagande föreligger.

Det anförda betyder att man för genomförandet av nu aktuella reformer inte bör avvakta ställningstagandena från utredningen om vissa körkortsfrågor rörande problem kring gränsdragningen m. m. mellan tingsrätts och länsrätts kompetens att handlägga körkortsingripanden. Arbetet inom utredningen i angivna avseenden drivs med sikte på en redovisning så fort det kan ske med hänsyn till frågornas komplicerade karaktär och till nödvändigheten av en allsidig belysning. Det lagförslag som nu läggs fram bygger alltså på nuvarande forumbestämmelser. Det bör inte innebära några nackdelar från författningstekniska eller praktiska synpunkter att på beskrivet sätt dela upp lagstiftningsarbetet i etapper. Delvis berör forumfrågan annan lagstiftning — rättegångsbalken m. m. — än den som nu är aktuell.

Med hänsyn till de redovisade omständigheterna är det angeläget att proposition med förslag till körkortslag föreläggs riksdagen så snabbt som möjligt. Det bör kunna ske så snart remissbehandlingen av denna promemoria jämte beredningen i övrigt av ärendet har avslutats. Som riktpunkt för de nya bestämmelsernas ikraftträdande bör gälla den 1 oktober 1977.

När det gäller det förslag till körkortslag (KKL), *bilaga A*, som läggs fram har strävan varit att undvika en ramlag med generella bestämmelser och hänvisningar till i annan ordning utfärdade författningar. I stället har eftersträvat att så uttömmande som möjligt reglera de väsentligaste delarna av körkortslagstiftningen, dvs. främst förutsättningarna för rätten att inneha körkort, och lagförslaget har därmed blivit jämförelsevis detaljerat. I det behandlas bl. a. de grundläggande kraven i fråga om behörigheten att föra fordon (1—5 §§), de personliga och medicinska förutsättningarna för erhållande av körkortstillstånd (6 §), körkortsålder (10 §), förarprovet (11, 12 §§), körkortets giltighet (13 §), återkallelse (14—18 §§), spärrtid (19 §), varning (20 §), omhändertagande (21 §), underlåtelse av körkortsingripande (22 §) och verkan av utländsk dom (23 §).

I 29 § föreslås ett bemyndigande för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i KKL och om undantag från lagen. Detsamma skall gälla föreskrifter om förarutbildning och registrering av fordonsförare. Förslag till verkställighetsföreskrifter (körkortsförordning — KKF) har utarbetats samtidigt med KKL och fogas som *bilaga B* till denna promemoria. Den föreslagna KKF upptar de bestämmelser av administrativ karaktär och de detaljföreskrifter i övrigt som behövs för KKL:s tillämpning. Som exempel kan nämnas olika definitioner, körkortsklasserna och mera speciella undantag från de grundläggande behörighetskraven, förfarandet i fråga om körkortstillstånd, förhandsbesked, körkortsutfärdande och förnyelse av körkort, förfarandet i omprövnings-

ärenden, förarutbildningen, uppgiftsskyldighet och körkortsregistrering. Däri har också angetts de bemyndiganden som aktualiseras för olika verk — såsom statens trafiksäkerhetsverk, rikspolisstyrelsen och socialstyrelsen — i fråga om rutiner, befogenhet att meddela undantag i enskilda fall, m. m.

Såsom har framgått av det anförda har riksdagen uttalat att även KKF informationsvis bör föreläggas riksdagen. Ett sådant förfarande innebär givetvis inte att regeringen därmed avhänds möjligheten att ensam besluta om ändringar som föranleds av erfarenheter från tillämpningen eller av andra omständigheter (jfr prop. 1973: 90 s. 322). I angivna avscenden gäller det bemyndigande för regeringen som finns i 29 § KKL.

Med stöd av det föreslagna bemyndigandet i 29 § KKL bör regeringen också kunna meddela exempelvis föreskrifter om utländska körkort.

Vid utarbetandet av det nya författningsmaterialet har eftersträvat att i de delar där den förordade körkortsreformen inte föranleder ändringar i möjligaste mån bibehålla disposition och formuleringar som har blivit inarbetade genom den gällande lagstiftningen. De huvudsakliga ändringarna rör allmän brottslighet, olovlig körning, allvarigare trafikförseelser av typ körning mot rött ljus och grövre hastighetsöverträdelse, smitning, varning, spärrtider och lämplighetsutredning. Ändringar i vad avser nykterhetsförhållandena har redan beslutats.

Det bör understrykas att de nya principer som enligt riksdagens beslut skall tillämpas i fråga om rätten att ha körkort gäller känsliga och ofta svåra avvägningar mellan olika beaktansvärda intressen, där trafiksäkerhetskraven ställs emot den enskildes beroende av körkort för sin utkomst. Grunder för dessa avvägningar har angetts i propositionen och utskottsbetänkandet genom beskrivningar av olika situationer, där intressekonflikten aktualiseras, och genom värderingar av olika förhållanden som skall tas med i bilden. Det ligger i sakens natur att faktorer av de slag som nu angetts inte alltid kan komma till uttryck i författningstexten med den mera komprimerade form som denna måste ges. Författningsändringarna är därför mindre omfattande än vad reformens materiella innebörd eljest skulle motivera och innehållet får till stor del sökas i förarbetena, dvs. propositionen och utskottsbetänkandet. En genomgående strävan har varit att i författningstexten — när det gäller den personliga lämpligheten — framhäva trafiksäkerhetsaspekten på bekostnad av mera allmänna värderingar och att undvika formuleringar som försvårar en nyanserad och individualiserad bedömning.

I fråga om *allmän brottslighets betydelse* förutsätts att den förordade individualiserade bedömningen görs inom ramen för den allmänna lämplighetsprövningen, vilken vid körkortsgivningen (6 § KKL) föreslås innebära att körkortstillstånd får meddelas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon och att man särskilt skall beakta — förutom

sökandens nykterhetsförhållanden — om det kan antas att han som förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken. Beträffande körkortsåterkallelse (14 § första stycket 6 KKL) föreslås i angivna avseende att körkort skall återkallas, om det med hänsyn till brottslig gärning som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antas att han inte kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken. Genom de exemplifieringar etc. som ges i propositionen kan man räkna med att vissa tyfall kommer att utvecklas i praxis.

Beträffande *olovlig körning* uttrycks de nya principerna genom att olovlig körning inte nämns särskilt bland momenten vid körkortsprövningen (6 § andra stycket och 14 § första stycket 3 och 4 KKL). Häri- genom kommer såväl vid körkortsgivningen som vid körkortsingripanden bedömningen att ske inom ramen för den allmänna lämplighetsprövningen.

När det gäller *allvarligare trafikförseelser* av förut angivet slag föreslås en bestämmelse (14 § första stycket 4 KKL) av innebörd att återkallelse skall ske om körkortshavaren har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn.

I fråga om *smitning* föreslås att körkort skall återkallas om körkortshavaren har brutit mot 5 § TBL och personskada eller sådan sakskada som inte är obetydlig har uppkommit (14 § första stycket 2 KKL).

I fråga om *varning* föreslås (20 § KKL) bestämmelser som tar sikte dels på de fall då en återkallellesituation inte föreligger men omständigheterna är sådana att varning bör meddelas, dels på de fall då en återkallellesituation i och för sig är för handen men varning likväl finnes böra meddelas. För de förstnämnda fallen föreslås (20 § första stycket KKL) att varning skall kunna meddelas om det i fråga om körkortshavare har förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra honom om de krav som ställs på honom från trafiksäkerhetssynpunkt. Föreligger återkallellesituation föreslås (20 § tredje stycket KKL) att varning skall kunna meddelas i stället för återkallelse, om varning av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd. För trafiknykterhetsfallen behålls dock nuvarande regel (20 § andra stycket KKL).

När det gäller det nya systemet med fasta *spärrtider* anges i 19 § KKL de grundläggande reglerna, såsom i vilka fall spärrtid skall meddelas, minimi- och maximitider, omprövning. Verkställighetsföreskrifterna i angivna avseende finns i 39—42 §§ KKF.

Beträffande *lämplighetsutredning* har i 97 § KKF angetts att uppgifter skall kunna inhämtas från sociala organ m. fl. och att detaljföreskrifter om utredningen skall meddelas av rikspolisstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk och socialstyrelsen.

För att underlätta en jämförelse av gällande och föreslagna regler i några av de mest betydelsefulla avscendena ges följande sammanställning av bestämmelser om körkortsgivning, körkortsåterkallelse och varning. I fråga om detaljerna hänvisas till specialmotiveringen.

KKK

17 § Körkortstillstånd får meddelas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon. Vid prövningen skall särskilt beaktas om han är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han som förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna, taga hänsyn till andra och visa omdöme och ansvar.

I fråga om den som dömts för olovlig körning får körkortstillstånd ej meddelas innan två år förflutit från det att förseelsen beagts, om det ej kan anses uppenbart, att sökanden ändå är en sköt-sam person.

Om meddelande av körkortstillstånd i fråga om den för vilken körkortstillstånd, körkort eller rätt att erhålla förnyelse av körkort återkallats finns bestämmelser i 56 och 62 §§.

18 § Körkortstillstånd får meddelas endast den som har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon eller linser och tillräcklig hörsel-förmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör uppställas med hänsyn till trafiksäkerheten.

51 § Körkort skall återkallas,
1. om körkortshavaren brutit mot 1 § andra stycket lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott,
2. om körkortshavaren brutit mot 4 § nämnda lag eller om han vållat trafikolycka med person-

KKL

6 § Körkortstillstånd får meddelas endast den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

Vid prövningen av de personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Vid prövningen av de medicinska förhållandena skall beaktas att sökanden har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon och tillräcklig hörsel-förmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och att sökanden även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

(6 § KKL ersätter 17 och 18 §§ KKK)

14 § Körkort skall återkallas,
1. om körkortshavaren har brutit mot 1 § andra stycket eller 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott,
2. om körkortshavaren har brutit mot 5 § samma lag och person-

KKK

skada som följd och därefter genom att avlägsna sig från olycksplatsen undandragit sig att i mån av förmåga medverka till de åtgärder vartill olyckan skäligen bort föränleda,

3. om körkortshavaren genom upprepade förseelser i väsentlig grad visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse gäller för förare av motordrivet fordon eller spårvagn,

4. om körkortshavaren eljest vid färd med motordrivet fordon eller spårvagn grovt åsidosatt sådan förpliktelse i något för trafiksäkerheten väsentligt hänseende som åligger honom såsom förare,

5. om körkortshavaren gjort sig skyldig till olovlig körning och det ej kan anses uppenbart, att han ändå är en skötsam person, eller om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhetshänseende ej bör ha körkort,

6. om körkortshavaren genom brottslig gärning visat påtaglig brist på hänsyn till andra eller på grund av personliga förhållanden i övrigt ej kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,

7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att föra körkortspliktigt fordon minskat så väsentligt genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt ej vidare bör ha körkort,

8. om körkortshavaren ej följer föreläggande som meddelats av länsstyrelse enligt 48 § eller av länsrätt enligt 50 §,

9. om körkortshavaren ej följer föreläggande som meddelats av länsstyrelse enligt 49 § andra stycket,

KKL

skada eller sådan sakskada som ej är obetydlig har uppkommit,

3. om körkortshavaren genom upprepade förseelser i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse för förare av motordrivet fordon eller spårvagn,

4. om körkortshavaren i annat fall har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn,

5. om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhetshänseende ej bör ha körkort,

6. om det med hänsyn till brottslig gärning som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antagas att han ej kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken eller om han på grund av sina personliga förhållanden i övrigt ej kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,

7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att föra körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt ej vidare bör ha körkort,

8. om körkortshavaren ej följer föreläggande att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov,

9. om körkortshavaren ej följer föreläggande att förnya körkort,

KKK

10. om körkortshavaren begär att körkortet skall återkallas.

Meddelas varning enligt 64 eller 65 §, skall återkallelse dock ej ske.

64 § Har körkortshavare, som ej tidigare begått brott mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, brutit mot 2 mom. samma paragraf, men hade han ej före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får länsrätten meddela honom varning i stället för att besluta om återkallelse av körkortet, om omständigheterna är mildrande.

65 § Föreligger i fråga om körkortshavare sådan omständighet som sägs i 51 § första stycket 3—6 eller annat förhållande, som är ägnat att allvarligt minska tilltron till hans lämplighet såsom förare, men föreligger ej tillräckliga skäl till återkallelse, får länsrätten meddela honom varning.

KKL

10. om körkortshavaren begär att körkortet skall återkallas.

Meddelas varning enligt 20 §, skall körkortet ej återkallas.

20 § Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra honom om de krav som ställes på honom från trafiksäkerhetssynpunkt, får han meddelas varning, om skäl för återkallelse ej föreligger.

Har körkortshavare brutit mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott men hade han ej före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får han meddelas varning i stället för att beslut fattas om återkallelse av körkortet, om han ej tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag och omständigheterna är mildrande.

Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter som avses i 14 § första stycket 2—6, får varning meddelas i stället för beslut om återkallelse, om varning av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

(20 § KKL ersätter 64 och 65 §§ KKK)

4 Specialmotivering till körkortslagen (KKL)

Ang. förkortningar, se s. 3. Med hänvisning till "prop." avses där annat ej anges prop. 1975/76: 155.

1 § Se 7 § andra stycket KKK och 34 § första stycket TTK. De olika körkortsklasser som kan förekomma anges i 7 § KKF. De redovisade behörighetsreglerna upptar de krav som avses gälla sedan ett differentierat körkortssystem har genomförts i dess helhet. Behörighetsregler

för den icke yrkesmässiga trafiken under övergångstiden finns i 10 § VTlinf.

Beträffande yrkesmässig trafik finns bestämmelser i 5 § KKL och — för övergångstiden till dess att det differentierade körkortssystemet har genomförts — i 11 § VTlinf.

2 § Undantag från paragrafen finns i 7 § KKF.

3 § Se 9 § första stycket KKK och 35 § TTK.

4 § Se 10 § KKK.

5 § Se 11 § KKK. Det särskilda trafikkortet avskaffas, s. 110—112 i prop., och ersätts av regler om taxibehörighet, som skall utmärkas särskilt på körkortet, se bil. till KKF. Taxibehörigheten behandlas i princip som en körkortsklass vid meddelande av körkortstillstånd, återkallelse etc.

Dagens regler i 11 § KKK uppställer i fråga om förande av traktortåg i yrkesmässig trafik krav på innehav av körkort med behörigheten C, D eller E eller trafikkort. Eftersom den nya taxibehörigheten motsvarar trafikkortet, ter det sig naturligt att i förevarande fall ersätta kravet på innehav av trafikkort med krav på innehav av körkort med taxibehörighet. Jfr vidare övergångsbestämmelserna till KKL och KKF, intagna i KKF.

6 § Se 17 och 18 §§ KKK. Nykterhetskravet har utformats i enlighet med riksdagens under hösten 1976 fattade beslut (prop. 1976/77: 12, TU 1976/77: 9, rskr 1976/77: 39, SFS 1976: 987). I fråga om inverkan av allmän brottslighet och olovlig körning på körkortsfrågan se prop. 1975/76: 155 s. 68—73 och 78—80.

Ytterligare föreskrifter om de medicinska förarkraven meddelas enligt 96 § KKF av socialstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk.

7 § Se 19 och 27 §§ KKK. Närmare bestämmelser om vilka villkor som får föreskrivas finns i 13 § KKF.

8 § De närmare bestämmelserna om utfärdande av körkort finns i 16 § KKF. Vid meddelande av körkortstillstånd görs den personliga och medicinska lämplighetsprövningen. Körkort lämnas ut i samband med godkänt förarprov, 11 § KKL och 22 § KKF eller, om förarprov inte skall avläggas, i samband med utfärdandet, 23 § första stycket KKF.

9 § Se 19 § KKL.

10 § Se 31 och 73 §§ KKK. Bestämmelserna motsvarar vad som gäller i dag.

11 och 12 §§ Se 35 och 36 §§ KKK. Bestämmelserna motsvarar vad som gäller i dag. Föreskrifter om förfarandet m. m. vid förarprov finns i 17—21 §§ KKF och bestämmelser om utlämnande av körkort finns i 22 och 23 §§ KKF.

13 § Uttryckliga bestämmelser tas in om körkorts giltighet. Andra stycket har i dag sin motsvarighet i 39 § KKK. Härmed avses den förnyelse av körkort som skall ske vart tionde år för att hålla handlingen aktuell. Jfr 24 § KKF.

14 § Se 51 § KKK. Flera punkter berörs av det riksdagsbeslut som fattades på grundval av prop. 1975/76: 155. Se avsnitten 2 och 3 i denna promemoria.

Punkt 1. Motsvarar gällande punkt 1 samt punkt 2 i den del denna rör trafiknykterhetsbrott.

Punkt 2. Ersätter den del av nuvarande punkt 2 som behandlar obehörigt avvikande från olycksplats. Prop. s. 89—91.

Punkt 3. Motsvarar nuvarande punkt 3. Prop. s. 93 och 94.

Punkt 4. Ersätter nuvarande punkt 4. Prop. s. 91—93. Det nu gällande rekvisitet "grovt åsidosättande" har i enlighet med riksdagsbeslutet tagits bort. Bakgrunden härtill är vad som i prop. anfördes om vikten av körkortsingripande vid brott mot särskilt betydelsefulla trafikregler, såsom körning mot rött ljus och grövre hastighetsöverträdelser.

Punkt 5. Ersätter nuvarande punkt 5 i dess lydelse enligt SFS 1976: 987 (prop. 1976/77: 12, TU 1976/77: 9, rskr 1976/77: 39). Se specialmotiveringen till 6 §. Särregeln om körkortsåterkallelse vid olovlig körning har tagits bort, prop. 1975/76: 155 s. 78—80. Olovlig körning får i fortsättningen hänföras under punkt 3 eller 4, prop. s. 93.

Punkt 6. Ersätter nuvarande punkt 6. Det första ledet har omarbetats i enlighet med prop. s. 68—73.

Punkt 7. Ersätter nuvarande punkt 7. Bestämmelsen har omarbetats. I dag kan körkort återkallas på grund av sjukdom etc. endast om sjukdomstillståndet har uppkommit efter det att körkortshavaren fick sin behörighet. Möjlighet bör emellertid finnas att ompröva körkortsinnehavet på grund av sjukdom även om det inte är klarlagt om den har uppkommit efter körkortsgivningen eller om den visserligen fanns vid detta tillfälle men inte var känd då. Givetvis bör ett körkortsinnehav inte omprövas på grund av en omständighet som förelåg redan då behörigheten erhöles och som då var känd.

Punkt 8. Ersätter nuvarande punkt 8. Återkallelse kan ske endast när formligt föreläggande om ingivande av läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov har meddelats. Sådant föreläggande meddelas enligt 34 eller 36 § KKF. Underlåtenhet att följa föreskrift i nämnda hänseende som inte utgör ett verkligt föreläggande — dvs. enligt 13 eller 35 § KKF — utgör inte i sig skäl till återkallelse. Däremot kan underlåtenheten ge anledning att ta upp fråga om särskild utredning eller återkallelse enligt 34 eller 36 § KKF, ett förfarande som i sin tur kan utmynna i formligt föreläggande. Regleringen i detta avseende motsvarar vad som nu gäller enligt KKK. Enligt 44 § andra stycket KKF återställs körkortet, om körkortshavaren inom tid som har bestämts i återkallelsebeslutet har vidtagit i föreläggandet angiven åtgärd.

Föreläggande om ingivande av lämplighetsintyg skall inte längre förekomma. I KKF har i detta avseende valts den lösningen att körkortsmyndigheten själv skall föranstalta om personutredning som finns lämplig.

Punkt 9. Motsvarar nuvarande punkt 9. Föreläggande om vidtagande av de åtgärder som behövs för att körkortshavaren skall erhålla förnyat körkort meddelas enligt 35 § andra stycket KKF.

Punkt 10. Motsvarar nuvarande punkt 10.

15 § Se 52 § KKK. Återkallelsen kan avse behörigheten att föra visst slag av fordon, t. ex. återkallelse av D-behörigheten eller avse visst slag av trafik, dvs. taxibehörigheten. Återkallas körkort enligt 15 § skall det enligt 38 § KKF överlämnas till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet och körkortshavaren har enligt 46 § KKF att förnya körkortet. För att körkortshavaren under tiden mellan återkallelsen och förnyelsen skall kunna köra fordon som han fortfarande är berättigad att föra finns i 106 § andra stycket 2 KKF visst undantag från ansvarsbestämmelserna rörande skyldigheten att medföra körkort.

16 § Se 53 § KKK. Bestämmelsen har omarbetats så att beslut om åtalsunderlåtelse kan jämföras med lagakraftvunnen dom, t. ex. enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken. Åtalsunderlåtelse anses nämligen inte kunna meddelas utan att skuldfrågan är klar.

17 § Se 54 § KKK. Bestämmelser om förfarandet finns i 37 § KKF.

18 § Se 62 § KKK. Rätten att erhålla förnyelse av körkort, vars giltighetstid har löpt ut, regleras i 13 § andra stycket.

19 § Frågan om bestämda spärrtider behandlas på s. 94—97 i prop. och körkortsspärrens längd på s. 97—102. Bestämmelser om förfarandet m. m. finns i 39—42 §§ KKF.

Vid avslag på ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd skall spärrtid bestämmas endast om körkortsmyndigheten som grund för sitt beslut åberopar sökandens personliga förhållanden — t. ex. allmän olämplighet med hänsyn till hans förhållanden eller opålitlighet i nykterhetshänseende, jfr 6 § andra stycket. Däremot skall spärrtid inte bestämmas om medicinsk grund åberopas för avslaget.

Vid avslag på ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd eller vid återkallelse omfattar prövningen tiden fram till beslutet. Vad som därefter kommer vederbörande till last skall beaktas vid ny ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd, då ny spärrtid eventuellt kan bestämmas. Någon uttrycklig regel härom har inte ansetts behövas. Däremot har i andra stycket andra punkten ansetts erforderligt att ta in en regel om vilken tid prövning av fråga om förlängning av löpande spärrtid skall avse. Vad som inträffar efter den angivna tidpunkten skall beaktas då ställning ånyo tas i körkortsfrågan, bl. a. vid ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd.

Beträffande minimitiden om en månad för spärrtid uttalades i prop. (s. 99) att en så kort spärrtid borde tillämpas restriktivt. Förkortningen av minimitiden från nuvarande tre månader till en månad får enligt propositionen inte tas till intäkt för en allmän sänkning av spärrtiderna för mindre svåra trafikbrott. Trafikutskottet (TU 1975/76: 28 s. 10) delade denna uppfattning.

Beträffande ettårsgränsen vid vissa svårare trafikbrott erinras om dispensregeln i 22 §.

Förseelser m. m. av den för vilken spärrtid har bestämts skall rapporteras och registreras i körkortsregistret, 89 och 93 §§ KKF.

20 § Se 64 och 65 §§ KKK. Varningsinstitutet behandlas i prop. på s. 104—107.

Uttryckliga regler ges i första stycket om s. k. självständig varning, dvs. varning utan att en återkallelsesituation eller därmed jämförligt förhållande föreligger. Varningen skall i sådana fall — i linje med vad som anges i prop. — ses som en erinran till den försumlige föraren att hans beteende i trafiken eller hans levnadsförhållanden har utvecklats därhän att hans lämplighet som motorfordonsförare kan komma att ifrågasättas vid ny förseelse eller om han inte bättrar sig.

Beträffande andra stycket kan pekas på uttalandet i prop. s. 106 om ett något vidgat utrymme för varning vid rattonykterhetsbrott.

I tredje stycket regleras de fall då en återkallelsegrund i och för sig föreligger. Varning kan meddelas även vid obehörigt avvikande från olycksplats, jfr prop. s. 91. I prop. (s. 106) framhölls också möjligheten att förena ett beslut om varning med särskilda föreskrifter, t. ex. om ingivande av kompetensbevis. Föreskrift kan meddelas enligt 35 eller 36 § KKF.

Beslut om varning skall delges körkortshavaren, 50 § KKF.

Det enligt 144 § KKK gällande fullföljdsförbudet beträffande beslut om varning har tagits bort, jfr 108 § KKF.

21 § Se 67 § KKK. Bestämmelser om förfarandet finns i 51 och 52 §§ KKF. Jfr ang. den medicinska regleringen vad som har anförts under 14 § punkt 7.

22 § Se prop. s. 109 och 110. En forumbestämmelse finns i 53 § KKF.

Av hävd har det ansetts att regeringen (Kungl. Maj:t) kunnat förkorta återkallelsetider och upphäva återkallelser som länsstyrelse eller förvaltningsdomstol har beslutat om. Ansökningar härom förekommer fortfarande och har en betydande omfattning. Vid bedömningen av regeringens behörighet i angivna hänseenden må hänvisas till 11 kap. 13 § regeringsformen. I och med införandet av en bestämmelse som den i 22 § KKL föreslagna torde behovet av en "nådeprövning" från regeringens sida bortfalla, eftersom de särskilda omständigheter som f. n. ingår i regeringens överprövning fullt ut kan beaktas i förvaltningsprocessen och detta även i fråga om ett lagakraftvunnet beslut. En fortsättning av hittillsvarande praxis med regeringsprövning skulle efter tillkomsten av 22 § KKL innebära att regeringen som en ytterligare slutinstans skulle överpröva domstolarnas ställningstaganden. Lämpligheten av ett sådant förfaringsätt kan ifrågasättas.

23 § Se prop. s. 94.

24—28 §§ Bestämmelserna i 84—95 §§ KKK om traktorkort har förts över till KKL och 54—60 §§ KKF. Genom hänvisningarna till bestämmelserna om körkort blir givetvis de nyheter som införs beträffande dem tillämpliga även på traktorkorten. Det gäller exempelvis lämplighetskraven och spärriderna.

29 § Supplerande bestämmelser finns i KKF. 96—103 §§ KKF innehåller bemyndiganden för förvaltningsmyndigheter att meddela generella föreskrifter eller medge undantag i visst fall.

Bestämmelser om körkort och förarbehörighet som förutsätts även fortsättningsvis ligga inom regeringens kompetensområde jämlikt bemyndigandet i denna paragraf finns också i andra författningar, se 3 § KKF och kommentaren härtill.

30 § Se 35 § och 70 § första stycket 9 TTK. Jfr 3 § andra stycket KKL.

31 § Se 138 § KKK och 75 § TTK.

32 § Se 139 § KKK och 70 § första stycket 9 TTK.

33 § Se 140 § KKK och 70 § andra stycket TTK.

5 Specialmotivering till körkortsförordningen (KKF)

Ang. förkortningar, se s. 3. Med hänvisning till "prop." avses där annat ej anges prop. 1975/76: 155.

2 § Se 2 § KKK. Bestämmelser med bemyndiganden för statens trafiksäkerhetsverk i skilda hänseenden på körkortsområdet finns bland bemyndigandena i 96—103 §§. Därjämte har verket administrativa uppgifter enligt åtskilliga andra paragrafer i förordningen, t. ex. vad gäller utfärdande och förnyelse av körkort.

Bestämmelser om körkortsregistret finns i 91—95 §§.

3 § I paragrafen har erinrats om vissa författningar med mera betydande inslag av körkortsregler.

Särskilda bestämmelser om utländska körkort finns i första hand i kungörelsen (1952: 520) med anledning av Sveriges tillträde till den i Genève den 19 september 1949 undertecknade konventionen rörande vägtrafik, kungörelsen (1956: 522) med vissa bestämmelser i anledning av överenskommelser mellan Sverige samt Danmark, Finland och Norge angående ömsesidigt godkännande av körkort samt av registrering av motorfordon, m. m., kungörelsen (1962: 262) om rätt för person, som i främmande stat äger framföra motorfordon, att erhålla körkort utan att undergå förarprov, kungörelsen (1962: 277) om godkännande av vissa utländska körkort och kungörelsen (1973: 707) om körkort för diplomater m. fl.

Bestämmelser rörande körkort finns också i andra författningar, exempelvis kungörelsen (1941: 241) med föreskrift om undantag i visst fall från gällande bestämmelser om förande av automobil i yrkesmässig trafik (redaktionellt omarbetad, se SFS 1972: 748) och förordningen (1972: 648) med taxa för statens trafiksäkerhetsverk.

I vissa fall har särskilda beslut meddelats av regeringen.

4 § Se 4 § KKK. Definitionerna har förts över oförändrade från KKK till KKF. Definitioner på terrängvagn, terrängskoter och tjänstevikt på terrängmotorfordon — överensstämmande med definitionerna på dessa fordon i övrig vägtrafiklagstiftning — har lagts till. Definitionerna på trafikkort, trafikkortshavare, trafikkortstillstånd och lämplighetsintyg har tagits bort. Se beträffande lämplighetsutredning prop. s. 80—83.

5 § Se 5 § KKK.

6 § Se 6 § KKK.

7 § Se 7 § KKK. Se ang. taxibehörighet prop. s. 110—112 och bilagan till KKF. Se ang. sista stycket prop. s. 103 (avsnitt 5.7.5). Jfr också 10 och 11 §§ VTLinf.

8 § Se 7, 9 och 12 §§ KKK.

9 § Se 13 § KKK. Ansvarsbestämmelser finns i 106 §.

10 § Se 14 § KKK.

11 § Se 15 § KKK.

12 § Se 16 § KKK.

13 § Se 19 och 27 §§ KKK. Enligt första stycket får länsstyrelsen med stöd av medicinska skäl föreskriva de villkor som behövs. Bestämmelsen gäller såväl då körkortstillstånd meddelas för första gången som då körkortstillstånd meddelas efter återkallelse och beslut om spärrtid. Föreskriften kan gälla exempelvis ingivande av läkarintyg men även avläggande av förarprov.

I andra stycket behandlas vissa föreskrifter som får ges endast när körkortstillstånd meddelas efter återkallelse eller beslut om spärrtid. Förordnas om förnyad personutredning ankommer det på länsstyrelsen att föranstalta om den.

14 § Se 29 § KKK.

15 § Se 30 § KKK.

16 § Se 32 § KKK.

17 § Se 33 § och 35 § första stycket KKK.

18 § Se 34 § första och andra styckena KKK. Se beträffande andra stycket prop. s. 104.

19 § Se 76 § KKK.

20 § Se 34 § tredje stycket KKK.

21 § Se 37 § KKK.

22 § Jfr beträffande andra punkten 75 § KKK. Vid innehav av behörigheten D blir taxibehörighet inte aktuell, se 7 § första stycket.

23 § Se 38 § KKK.

24—31 §§ Se 39—46 §§ KKK.

32 § Se 47 § KKK.

33 § Se 28 § KKK.

34 § Se 48 § KKK. Paragrafen tar i fråga om förelägganden sikte på sådana som behövs för utredningen i det aktuella ärendet. Finns behov av att förena körkortet med visst villkor för framtiden tillämpas 35 §. Behövs personutredning (lämplighetsutredning) föranstaltar länsstyrelsen härom enligt sista punkten.

35 § Se 49 § KKK. Se under 34 §.

36 § Se 50 § KKK. För det fall att fråga uppkommer om återkallelse av såväl ett körkort som ett körkortstillstånd är det praktiskt att återkallelseprocessen förs samman till en länsrätt, lämpligen länsrätten i det län där det senaste körkortstillståndet har meddelats. I nu angivna fall bör länsstyrelserna i de båda aktuella länen givetvis samråda angående den anmälan som skall göras av länsstyrelsen i det län där det nya körkortstillståndet har meddelats.

En liknande forumregel som den nyss angivna skulle kunna övervägas även för de i 34 och 35 §§ behandlade fallen. I dessa situationer är emellertid fråga om en mindre ingripande åtgärd än i de fall som avses i 36 § och om två länsstyrelser blir aktuella, bör de utan olägenhet kunna samråda om lämplig åtgärd. Det kan tillfogas att i 92 § har angetts att ansökan om körkortstillstånd skall tas upp i körkortsregistret. Härigenom sörs för att vederbörande länsstyrelser skall kunna upprätta den kontakt som behövs.

Länsrätten har tillagts även de befogenheter som länsstyrelsen har enligt 35 §, se prop. s. 88. Givetvis har kammarrätt och regeringsrätt här liksom i andra fall samma befogenheter som länsstyrelse och länsrätt, om domstolarna inte föredrar att återförvisa målet för resp. åtgärd.

37 § Se 54 § andra stycket KKK. Jfr 17 § KKL.

38 § Se 55 § KKK. Delgivning skall ske av alla beslut om återkallelse.

39 § Återkallelsen gäller utan hinder av att beslutet inte har vunnit laga kraft men först efter det att delgivning har skett, jfr 38 §. Med hänsyn härtill är det naturligt att räkna spärrtiden i fråga om återkallat körkort från delgivningen. För de fall att delgivningen har dröjt och det med hänsyn härtill skulle vara otillbörligt att upprätthålla den beslutade spärrtiden fullt ut, kan den sättas ned enligt 22 § KKL.

Spärrtid som beslutas vid avslag på ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd bestäms däremot naturligen från dagen för beslutet,

eftersom det här ännu inte finns något utfärdat körkort som behöver fräntas vederbörande i samband med delgivning.

Vid bestämmande av spärrtid bör hänsyn kunna tas till tidpunkten för den händelse som föranleder spärrtiden. Ifrågavarande händelse kan nämligen i förevarande fall ha inträffat kortare eller längre tid tillbaka. Samma hänsynstagande kan givetvis i vissa fall aktualiseras även vid återkallelse, då fråga om sådan uppkommer lång tid efter begången förseelse etc.

Förlängning av spärrtid enligt 19 § andra och tredje styckena KKL torde räknas från utgången av den tidigare bestämda spärrtiden, se formuleringen i 19 § andra stycket sista punkten. Ytterligare föreskrift härom har inte ansetts behövas. Även i dessa fall kan det finnas anledning att beakta tidpunkten för den händelse som föranleder spärren.

40 § Jfr prop. s. 96. Förordnande om personutredning i fall som avses i 40 § torde kunna aktualiseras inte endast vid återkallelse utan även vid ett senare beslut varigenom spärrtid bestäms eller i samband med att fråga om körkortstillstånd eller förhandsbesked prövas. T. ex. kan det av körkortsregistret framgå viss omständighet som bör föranleda personutredning. Förordnande om personutredning i samband med att spärrtid bestäms skall tas upp i beslutet om spärrtid, 42 §.

43 § Jfr prop. s. 104. Möjligheten att med tillämpning av 13 § förordna om förarprov vid senare tidpunkt bör få utnyttjas endast om det är påkallat på grund av omständighet som inträffat efter återkallelsen.

44 § Se 57 och 58 §§ KKK. Prop. s. 104. Det gamla körkortet återställs, varav följer att förarprov enligt huvudregeln inte behöver avläggas. I fall som avses i första stycket kan dock, om särskilda skäl föreligger, bestämmas att förarprov skall avläggas. Beslut därom kan meddelas såväl vid återkallelsen som då frågan om återställande av körkortet prövas.

45 § Se 59 § KKK.

46 § Se 60 § KKK.

47 § Se 61 § KKK.

48 § Se 57, 59 och 60 §§ KKK. Forumbestämmelse för de fall som avses i 44 § andra stycket har tillagts.

49 § Se 63 § KKK.

50 § I fråga om första stycket, se prop. s. 107. Forumbestämmelsen tar — liksom övriga forumbestämmelser i KKF — sikte på prövningen

i första instans. Anser högre instans i mål om återkallelse att det finns anledning att meddela varning i stället för återkallelse är den berättigad härtill.

Andra stycket motsvarar 66 § KKK.

Beslut om varning kan överklagas, se 108 § och prop. s. 107.

51 och 52 §§ Se 67 och 68 §§ KKK. Jfr 21 § KKL. Med kravet på skyndsamhet i 51 § första stycket avses för åklagares del att omhändertagandebeslut skall meddelas skyndsamt sedan ställning har tagits i åtalsfrågan.

I 51 § andra stycket har föreskrivits bl. a. att "föreliggande utredning" skall fogas vid beslut om omhändertagande. Något sådant krav finns inte i dag, men det har i praxis visat sig föreligga behov för körkortmyndigheterna att vid prövning av frågan om återkallelse tills vidare ha tillgång till hela den utredning som finns hos polis och åklagare. Detta är av betydelse i exempelvis trafiknykterhetsfall, där fråga bl. a. kan komma upp om vederbörande har fört fordonet eller inte.

54—60 §§ Se 84—95 §§ KKK. Genom hänvisningarna blir de nya regler som skall gälla för körkort i tillämpliga delar gällande även för traktorkort.

61—82 §§ Se 96—117 §§ KKK.

83—90 §§ Se 118—124 §§ KKK.

I 89 § anges att uppgiftsskyldighet skall fullgöras även i fråga om den för vilken spärrtid löper. Enligt 93 § registreras bl. a. belastningsuppgifter i fråga om sådan person. Detta överensstämmer med riksdagens beslut, prop. s. 126. Vad beträffar de fall då avslag meddelas på ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd och spärrtid således bestäms har länsstyrelsen tillgång till personutredning i samband med att nytt förhandsbesked eller körkortstillstånd söks. Detta är emellertid inte någon garanti för att kännedom finns om varje förseelse som påverkar körkortsfrågan. I detta avseende kan erinras om att i det av rikspolisstyrelsen förda person- och belastningsregistret inte registreras vissa förseelser för vilka har ådömts lägre straff än 25 dagsböter. Härunder faller en rad olika trafikförseelser. Det har från trafiksäkerhets synpunkt bedömts angeläget att fullständig registrering kommer till stånd för dem som har visat sig brista i personlig lämplighet för körkort och sålunda har fått en körkortsspärr fastställd, så att ett komplett material finns tillgängligt, när ställning åter skall tas i körkortsfrågan vid ansökan om nytt förhandsbesked eller körkortstillstånd eller vid prövning enligt 19 § andra eller tredje stycket KKL.

Önskvärt vore givetvis att en fullständig registrering skedde även för

andra personer som saknar körkort men som inte har fått spärrtid bestämd. En sådan utvidgning kan emellertid inte ske utan ytterligare utredning. Registreringsfrågorna behandlas av körkortsutredningen (K 1976: 02).

Beträffande de fall då återkallelse har skett krävs enligt 40 § inte personutredning i alla fall då ansökan görs om körkortstillstånd eller förhandsbesked. Redan härav följer att registrering av förseelser bör ske under spärrtiden.

Registreringen har bedömts behöva pågå endast under den tid som spärrtiden löper. Regelmässigt kan man räkna med att vederbörande söker körkortstillstånd redan under spärrtiden eller relativt snart efter det att spärrtiden har löpt ut. En längre pågående registrering kan därför inte anses behövlig i nuläget. Såsom anförts pågår dock utredning om registreringsfrågorna.

Den nya registreringen kräver för att uppgiftsskyldigheten skall kunna fullgöras kontroll i körkortsregistret för konstaterande huruvida vederbörande har fått spärrtid bestämd eller ej. Det bör märkas att uppgiftsskyldigheten enligt 84 § i fråga om trafikförseelser till största delen tar sikte på sådana som har begåtts vid förande av motordrivet fordon. I fråga om personer som har löpande spärrtid och alltså saknar körkort torde — bortsett från fall av olovlig körning — uppgiftsskyldigheten inte aktualiseras i mera betydande utsträckning.

91—95 §§ Se 125—128 §§ KKK. Se beträffande 93 § vad som har anförts i fråga om 89 §.

96—103 §§ Se 129—136 §§ KKK. Jfr beträffande 97 § prop. s. 80—83.

Beträffande 103 § bör påpekas att bemyndigandet i 96 § för socialstyrelsen medför rätt för styrelsen att själv i visst fall meddela undantag från föreskrifterna.

104—107 §§ Se 137, 141—143 §§ KKK. Jfr 30—34 §§ KKL.

108—111 §§ Se 144—147 §§ KKK.

I 108 § har fullföljdsförbudet vad gäller beslut om varning tagits bort, jfr prop. s. 107. Varning kan meddelas enligt 20 § KKL och 70 § KKF.

Bilagan. Beteckningen TAXI bör inte sättas i anslutning till någon av de nummerade raderna, vilkas innehåll regleras av 1968 års vägtrafikkonvention. Jfr SOU 1972: 5 s. 24 och 112.

6 Specialmotivering till övergångsbestämmelserna

Lämplighetsintyg ersätts enligt KKF med personutredning. Har före ikraftträdandet lämplighetsintyg utfärdats eller getts in till körkortsmyndighet eller har före ikraftträdandet föreläggande meddelats om ingivande av sådant intyg bör av praktiska skäl äldre bestämmelser gälla.

Trafikkort ersätts med taxibehörighet som anges på körkortet. Trafikkorten skall givetvis fortfarande gälla och medföra motsvarande rätt som taxibehörighet enligt de nya bestämmelserna. De i KKF upptagna reglerna om körkort och körkortstillstånd — t. ex. om körkortsingripande och förnyelse — gäller i tillämpliga delar i fråga om trafikkort och trafikkortstillstånd. Körkort och trafikkort bör emellertid bytas ut mot körkort med taxibehörighet, när körkortet eller trafikkortet ändå skall förnyas. Vid utbyte skall givetvis iakttas att taxibehörighet inte kan förenas med behörigheten D. Det betyder att trafikkortet resp. taxibehörigheten saknar betydelse för den som har D-behörighet.

Vid högre rätts prövning av fråga om körkort, trafikkort eller traktorkort tillämpas de nya bestämmelserna. Det gäller t. ex. i fråga om körkortstillstånd eller körkortsingripande.

Genom den avslutande s. k. trolleriparagrafen blir det inte nödvändigt att göra redaktionella ändringar i olika författningar med körkortsbestämmelser. Givetvis kan det visa sig önskvärt att ändra i vissa författningar, som innehåller ett stort antal hänvisningar. Denna fråga får övervägas ytterligare.

De i TTK upptagna reglerna om behörighet att föra terrängmotorfordon, som har förts över till KKL och KKF, måste upphävas.

Utöver vad nu har sagts synes inga ytterligare författningsändringar behövas. Det gäller således bl. a. lagen (1971: 52) om skatterätt, fastighetstaxeringsrätt och länsrätt samt VTLinf.

*Bilaga A***Förslag till****KÖRKORTSLAG**

Härigenom föreskrives följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon och traktor.

Behörigheten att föra visst fordon anges på följande sätt.

Bokstav	Behörighet
A	motorcykel (för tung motorcykel först när körkortshavaren har fyllt 18 år)
B	personbil, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon, terrängvagn
C	tung lastbil
D	buss
E	släpfordon, oavsett antal och vikt

Förarbehörighet

2 § Bil, terrängvagn eller motorcykel får föras endast av den som har körkort för fordonet. Detsamma gäller i fråga om släpfordon, som drages av körkortspliktigt motordrivet fordon.

3 § Moped får föras endast av den som har fyllt 15 år.

Terrängskoter får föras endast av den som har fyllt 16 år.

4 § Traktor som är försedd med gummihjul får föras på väg endast av den som har körkort eller traktorkort.

Utan hinder av första stycket får traktor föras tillfälligt utan körkort eller traktorkort kortare sträcka på väg vid färd till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål.

5 § Personbil, lätt lastbil eller terrängvagn får föras i yrkesmässig trafik för personbefordran endast av den som har körkort med taxibehörighet eller körkort med behörigheten D.

Traktortåg får föras i yrkesmässig trafik endast av den som har körkort med behörigheten C, D eller E eller körkort med taxibehörighet.

Körkort*Körkortstillstånd*

6 § Körkortstillstånd får meddelas endast den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon.

Vid prövningen av de personliga förhållandena skall särskilt beaktas om sökanden är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han såsom förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera

trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Vid prövningen av de medicinska förhållandena skall beaktas att sökanden har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon och tillräcklig hörsel förmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och att sökanden även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

7 § Vid meddelande av körkortstillstånd får föreskrivas villkor.

8 § Körkort får utfärdas endast om körkortstillstånd har meddelats.

9 § Körkort får ej utfärdas under löpande spårrtid.

Körkortsålder m. m.

10 § Sökanden skall vid tidpunkten för utfärdandet av körkort ha uppnått en ålder av

- 16 år för behörigheten A,
- 18 år för behörigheten B,
- 19 år för behörigheten C,
- 20 år för behörigheten D,
- 19 år för behörigheten E,
- 19 år för taxibehörighet.

För utfärdande av körkort med behörigheten C, D eller E eller taxibehörighet krävs att sökanden har körkort med behörigheten B, om han ej inom tre år före utfärdandet har haft körkort med den behörighet som sökes.

Förarprov

11 § Sökanden får godkännas och körkort lämnas ut endast om han i de avseenden som anges i 12 § uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt.

12 § Förarprov avser

1. sökandens kunskaper om vägtrafikens utveckling, trafiksäkerhetsfrågornas betydelse, trafikolyckornas orsaker, omfattning och karaktär samt vikten av ett ansvarsmedvetet och hänsynsfullt uppträdande i trafiken,
2. sökandens kunskaper om gällande trafikföreskrifter, den verkan från trafiksäkerhetssynpunkt som sjukdom, uttrötning och stimulerande eller bedövande ämnen, särskilt alkoholhaltiga drycker och narkotika, medför på den mänskliga organismen,
3. sökandens kunskaper om konstruktionen och verkningssättet hos fordon av det slag ansökan avser,
4. sökandens förmåga att i landsvägs- och gatutrafik föra fordon av det slag ansökan avser,
5. sökandens sinnesnärvaro och omdömesförmåga.

I fråga om körkort för behörigheten E avser provet även sökandens kunskaper om de särskilda trafiksäkerhetsrisker som föreligger, när fordon föres med tillkopplat släpfordon.

Giltighet

13 § Körkort gäller ej,

1. innan det har lämnats ut,

2. om det har återkallats,
3. medan det är omhändertaget,
4. om det har ersatts med annat körkort.

I annat fall än som avses i första stycket är körkort ogiltigt, om det ej efter ansökan av körkortshavaren förnyas senast vid den tidpunkt under tionde året efter utfärdandet eller senaste förnyelsen som statens trafiksäkerhetsverk har bestämt. Sådant körkort får förnyas, om körkortshavaren ansöker därom inom ett år efter det att ogiltigheten inträdde.

Återkallelse

14 § Körkort skall återkallas,

1. om körkortshavaren har brutit mot 1 § andra stycket eller 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott,
  2. om körkortshavaren har brutit mot 5 § samma lag och personskada eller sådan sakskada som ej är obetydlig har uppkommit,
  3. om körkortshavaren genom upprepade förseelser i väsentlig grad har visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som gäller i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse för förare av motordrivet fordon eller spårvagn,
  4. om körkortshavaren i annat fall har brutit mot en från trafiksäkerhetssynpunkt väsentlig regel vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn,
  5. om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhetshänseende ej bör ha körkort,
  6. om det med hänsyn till brottslig gärning som körkortshavaren har gjort sig skyldig till kan antagas att han ej kommer att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken eller om han på grund av sina personliga förhållanden i övrigt ej kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,
  7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att föra körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt ej vidare bör ha körkort,
  8. om körkortshavaren ej följer föreläggande att ge in läkarintyget eller bevis om godkänt förarprov,
  9. om körkortshavaren ej följer föreläggande att förnya körkort,
  10. om körkortshavaren begär att körkortet skall återkallas.
- Meddelas varning enligt 20 §, skall körkortet ej återkallas.

15 § I fall som avses i 14 § första stycket 7, 8, 9 eller 10 får återkallelsen begränsas till att avse viss del av behörigheten.

16 § Beslut om slutlig återkallelse av körkort på grund av straffbelagd gärning får ej ske förrän ansvarsfrågan har blivit slutligt avgjord, om ej omständigheterna är sådana, att körkortshavaren oavsett utgången i ansvarsfrågan kan anses olämplig att föra körkortspliktigt fordon.

17 § Uppstår fråga om återkallelse av körkort och kan det på sannolika skäl antagas, att körkortet kommer att återkallas slutligt, skall körkortet återkallas tills vidare.

Rör frågan återkallelse på grund av brott mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott och hade föraren före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod

under eller efter färden uppgick till minst 0,8 promille, skall körkortet återkallas tills vidare.

18 § Bestämmelserna i 14—17 §§ gäller i tillämpliga delar

1. i fråga om körkortstillstånd,

2. i fråga om rätt att erhålla förnyelse av körkort vars giltighetstid har löpt ut.

Återkallelse enligt första stycket 2 på grund av att körkortshavaren har gjort sig skyldig till olovlig körning genom att föra fordon av det slag, som körkortet har gällt för, får dock ske endast om särskilda skäl föreligger.

Spärrtid

19 § Vid avslag på ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd på grund av sökandens personliga förhållanden och vid återkallelse med åberopande av återkallelsegrund som avses i 14 § första stycket 1—6 bestämmes spärrtid om lägst en månad och högst tre år. Vid brott som avses i 1 § andra stycket eller 4 § 1 mom. lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott bestämmes dock spärrtiden till lägst ett år.

Inträffar under spärrtid omständighet som kan föranleda nytt beslut om sådan tid, får provas om den redan bestämda spärrtiden skall förlängas. Sådan prövning sker efter ansökan av den för vilken spärrtiden löper. Prövningen avser hans förhållanden fram till tidpunkten för ansökan. Förlängningen får omfatta högst tre år.

Vad som anges i andra stycket äger motsvarande tillämpning om under spärrtiden har framkommit sådan omständighet som har inträffat före beslutet om spärrtid men inte har varit känd vid det tillfället.

Varning

20 § Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter att det finns särskild anledning att erinra honom om de krav som ställes på honom från trafiksäkerhetssynpunkt, får han meddelas varning, om skäl för återkallelse ej föreligger.

Har körkortshavare brutit mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott men hade han ej före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får han meddelas varning i stället för att beslut fattas om återkallelse av körkortet, om han ej tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag och omständigheterna är mildrande.

Har i fråga om körkortshavare förekommit sådana omständigheter som avses i 14 § första stycket 2—6, får varning meddelas i stället för beslut om återkallelse, om varning av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Omhändertagande

21 § Har körkortshavare vid förande av motordrivet fordon eller spår-vagn gjort sig skyldig till grov vårdslöshet eller visat uppenbar ligkiltighet för andra människors liv eller egendom eller företett tydliga tecken på påverkan av starka drycker eller annat ämne, eller saknar han till följd av sjukdom, skada eller dylikt förutsättningar att föra körkortspliktigt fordon på ett trafiksäkert sätt, omhändertages körkortet.

Misstänkes att körkortshavare vid förande av motorfordon, terrängmotorfordon, traktortåg eller spårvagn har brutit mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, och hade han före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod uppgick till minst 0,5 promille under eller efter färden, omhändertages körkortet sedan analysbevis har erhållits. Är fråga om brott mot 4 § 2 mom. nämnda lag, men uppgick alkoholkoncentrationen ej till 0,8 promille, får, om omständigheterna kan anses mildrande, körkortet omhändertagas endast om körkortshavaren tidigare har dömts för brott mot 4 § nämnda lag.

I avvaktan på beslut enligt 17 § är körkortshavaren ej berättigad att föra körkortspliktigt fordon.

Underlåtelse av körkortsingripande m. m.

22 § Föreligger synnerliga skäl får med avvikelse från de i denna lag angivna bestämmelserna körkortsingripande underlåtas eller spärrtid sättas ned.

Beslut som avses i första stycket får meddelas även i fråga om körkortsingripande eller spärrtid som har beslutats tidigare, om ny omständighet har inträffat eller blivit känd.

Verkan av utländsk dom

23 § Bestämmelserna om återkallelse, spärrtid, varning och underlåtelse av körkortsingripande m. m. i 14—20 och 22 §§ tillämpas även i fråga om den som genom lagakraftvunnen dom utom riket har dömts till ansvar i sådant avseende som sägs i angivna lagrum.

Traktorkort

24 § Bestämmelserna om meddelande av körkortstillstånd i 6 och 7 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om utfärdande av traktorkort, om ej annat följer av 25 §. Traktorkort får ej utfärdas under löpande spärrtid.

25 § Traktorkort får utfärdas endast för den som har tillräcklig synskärpa och hörsel förmåga för att föra traktor och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör ställas upp med hänsyn till trafiksäkerheten.

Sökandens synskärpa är tillräcklig, om den med eller utan glasögon eller linser är minst 0,5 på det bästa ögat.

Sökandens hörsel förmåga är tillräcklig, om han med eller utan hörapparat väl uppfattar vanlig samtalsstämma på en meters avstånd.

26 § Traktorkort får utfärdas endast för den som har fyllt 16 år eller, om särskilda skäl föreligger, för den som har fyllt 15 år.

27 § Sökanden får godkännas efter förarprov endast om han i de avseenden som anges i 12 § första stycket 1 och 2 uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt.

28 § Bestämmelserna i 13 § första stycket, 14 och 16—23 §§ gäller i tillämpliga delar i fråga om traktorkort.

Bemyndiganden m. m.

29 § Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag och föreskrifter om undantag från lagen. Detsamma gäller föreskrifter om förarutbildning och registrering av fordonsförare.

Ansvarsbestämmelser

30 § Den som för terrängskoter innan han har fyllt 16 år dömes till böter.

31 § Föres moped eller terrängskoter av barn som ej har fyllt 15 år, dömes den som har vårdnaden om barnet eller, om förseelsen har begåtts av barnet i anställningsförhållande, arbetsgivaren till böter, om han har underlåtit att göra vad som ankommit på honom för att hindra förseelsen. Till samma straff dömes även den som i annat fall tillåter barn som ej har fyllt 15 år att föra moped eller terrängskoter.

32 § Den som för fordon i yrkesmässig trafik utan att vara berättigad till det dömes till böter.

33 § Den som i yrkesmässig trafik som förare anställer och brukar någon som ej är behörig att föra fordon i sådan trafik dömes till böter. Till samma straff dömes även den som i annat fall överlämnar åt eller tillåter annan att föra fordon i yrkesmässig trafik utan att denne är berättigad till det.

34 § Om ansvar för den som i annat fall än som avses i 30—33 §§ för fordon i strid mot denna lag finns bestämmelser i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1977, då körkortskungörelsen (1972: 592) skall upphöra att gälla. Regeringen får meddela de övergångsbestämmelser som behövs.

*Bilaga B***Förslag till****KÖRKORTSFÖRORDNING**

Härigenom föreskrives följande.

Inledande bestämmelser

- 1 §** Denna förordning gäller behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon och traktor, utbildning av motorfordonsförare, registrering av körkortshavare och innehavare av traktorkort.
- 2 §** Statens trafiksäkerhetsverk är central körkortsmyndighet. Länsstyrelserna är regionala körkortsmyndigheter. För registrering av körkortshavare och innehavare av traktorkort finns ett för landet gemensamt körkortsregister.
- 3 §** Om undantag från körkortslagen (0000: 000) och denna förordning finns bestämmelser i bland annat kungörelsen (1972: 605) om införande av ny vägtrafiklagstiftning, militära vägtrafikkungörelsen (1974: 97) och vägtrafikkungörelsen (1974: 98) för civilförsvaret. Om utländska körkort finns särskilda bestämmelser.
- 4 §** Vid tillämpningen av körkortslagen (0000: 000) och av denna förordning har följande beteckningar nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
Bil	Motorfordon som är försett med tre eller flera hjul eller medar eller med band och som ej är att anse som motorcykel eller moped. Bilar indelas i personbilar, lastbilar och bussar
Buss	Bil som är inrättad för befordran av flera än åtta personer utöver föraren, även om bilen dessutom är inrättad för annat ändamål
Cykel	1. Fordon som är avsett att drivas med tramp- eller vevanordning och ej är lekfordon 2. Eldriven rullstol som föres av den åkande och är konstruerad för en hastighet av högst 15 kilometer i timmen
Fordon	Anordning på hjul, band, medar eller liknande som är inrättad för färd på marken och ej löper på skenor. Fordon indelas i motordrivna fordon, släpfordon, terrängsläp, efterfordon, sidvagnar, cyklar, hästfordon och övriga fordon
Körkort	Bevis om behörighet att föra bil, motorcykel eller terrängvagn
Körkortshavare	1. Den för vilken körkort får utfärdas enligt körkorts-tillstånd 2. Den för vilken finns utfärdat men ej utlämnat körkort 3. Den som har körkort 4. Den som har rätt till förnyelse av körkort enligt 13 § andra stycket andra punkten körkortslagen (0000: 000)

Beteckning	Betydelse
Körkortstillstånd	Meddelat tillstånd att körkort får utfärdas
Körkortsunderlag	Handling avsedd för färdigställande av körkort
Lastbil	Bil som ej är att anse som personbil eller buss. Lastbilar indelas i lätta lastbilar och tunga lastbilar
Lekfordon	Fordon som är avsett uteslutande för lek
Lätt lastbil	Lastbil med totalvikt av högst 3,5 ton
Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter
Lätt släpfordon	1. Släpfordon med totalvikt av högst 750 kilogram 2. Släpfordon med totalvikt över 750 kilogram under förutsättning att den ej överstiger dragfordonets tjänstevikt och att dragfordonets och släpfordonets sammanlagda totalvikt ej överstiger 3,5 ton
Moped	Sådant motorfordon 1. på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, eller 2. på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för moped, av högst 400 kilogram, som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till avsevärt högre hastighet och som drives antingen av förbränningsmotor med en slagvolym av högst 50 kubikcentimeter eller av elektrisk motor
Motorcykel	1. Motorfordon på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, dock ej moped 2. Motorfordon på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för motorcykel, av högst 400 kilogram, dock ej moped Motorcyklar indelas i lätta motorcyklar och tunga motorcyklar
Motordrivet fordon	Fordon som för framdrivande är försett med motor, dock ej flygplan eller sådan eldriven rullstol som är att hänföra till cykel. Motordrivna fordon indelas i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon
Motorfordon	Motordrivet fordon som ej är terrängmotorfordon och som är inrättat 1. huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran, eller 2. för annat ändamål än som anges under 1, om fordonet ej är att anse som traktor eller motorredskap Motorfordon indelas i bilar, motorcyklar och mopeder
Motorredskap	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet
Motortrafikled	Väg eller vägsträcka som är utmärkt som motortrafikled med härför avsett vägmärke
Motorväg	Väg eller vägsträcka som är utmärkt som motorväg med härför avsett vägmärke
Personbil	Bil som är inrättad huvudsakligen för befordran av personer, dock högst förare och åtta passagerare
Släpfordon	Fordon som är inrättat för koppling till bil, traktor eller motorredskap och avsett för person- eller godsbefordran eller för att bära anordning för drivande av bilen, traktorn eller motorredskapet. Släpfordon indelas i lätta släpfordon och tunga släpfordon

Beteckning	Betydelse
Terräng	Område som ej är att anse som väg
Terrängfordon	Terrängmotorfordon och terrängsläp
Terrängmotorfordon	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran i terräng
Terrängskoter	Terrängmotorfordon med en tjänstevikt av högst 400 kilogram
Terrängsläp	Fordon som är inrättat för att dragas av terrängmotorfordon och ej är släpfordon
Terrängvagn	Terrängmotorfordon med en tjänstevikt över 400 kilogram
Tjänstevikt på bil, traktor eller motorredskap	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri, verktyg och reservhjul som hör till fordonet, bränsle, smörjolja och vatten, föraren
Tjänstevikt på motorcykel eller moped	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick utan sidvagn, verktyg som hör till fordonet, bränsle, smörjolja och vatten
Tjänstevikt på släpfordon	Vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri
Tjänstevikt på terrängmotorfordon	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri, verktyg som hör till fordonet, bränsle, smörjolja och vatten
Totalvikt på bil, traktor eller motorredskap	Summan av fordonets tjänstevikt och den beräknade vikten av det största antal personer utom föraren och den största mängd gods som fordonet är inrättat för
Totalvikt på släpfordon	Summan av fordonets tjänstevikt och den beräknade vikten av det största antal personer och den största mängd gods som fordonet är inrättat för
Trafikskola	Yrkesmässig utbildning av bil- eller motorcykelförare
Trafiksyn	Synorganens funktion i sådana avseenden som har betydelse från trafiksäkerhetssynpunkt
Traktor	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att draga annat fordon eller arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet
Traktorkort	Bevis om behörighet att föra traktor
Tung lastbil	Lastbil med totalvikt över 3,5 ton
Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter
Tungt släpfordon	Annat släpfordon än lätt släpfordon
Väg	1. Sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt användes för trafik med motorfordon, 2. led som är anordnad för cykeltrafik, 3. gång- eller ridbana invid led eller plats som avses under 1 eller 2

Beteckning	Betydelse
Yrkesmässig trafik	Trafik som bestämmelserna om yrkesmässig trafik i förordningen (1940: 910) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. tillämpas på

5 § Kan i fråga om visst fordon eller viss fordonstyp ej med ledning av 4 § bestämmas till vilket slag av fordon som fordonet eller fordonstypen skall höra, prövas frågan av statens trafiksäkerhetsverk.

Finns skäl att hänföra visst fordon eller viss fordonstyp till annat slag av fordon än som skulle bli fallet med tillämpning av 4 §, prövar trafiksäkerhetsverket fråga härom.

6 § Vad som föreskrives i körkortslagen (0000: 000) eller i denna förordning för visst slag av fordon gäller även chassi till sådant fordon.

Behörighet att föra motordrivet fordon

7 § Körkort utfärdas i klasserna A****, *B***, AB***, *B**E, AB**E, *BC*E, ABC*E, *B*DE, AB*DE, *BCDE och ABCDE. Taxibehörighet kan förenas med körkortsklass som omfattar behörigheten B eller C men ej D.

Utan hinder av 2 § körkortslagen (0000: 000) får lastbil, terrängvagn, släpfordon eller buss föras

1. utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

2. med last eller passagerare i fall som avses under 1, om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet eller fordonståget samt föraren har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

3. i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

Den vars körkort har återkallats får inom garageområde, verkstadsområde eller liknande utan last eller passagerare föra fordon av det slag som det återkallade körkortet berättigade honom att föra, om medgivande därtill har lämnats i samband med återkallelsen.

8 § Bestämmelserna i 2—5 §§ körkortslagen (0000: 000) gäller ej vid övningskörning eller förarprov eller vid färd med fordon inom inhägnat järnvägs- eller fabriksområde eller inhägnat tävlingsområde eller annat dylikt inhägnat område och ej heller färd med fordon, som är avsett att föras av gående, eller släpfordon, som kopplas till sådant fordon.

Utan hinder av 2 § körkortslagen får utomlands bosatt person som har fyllt 15 år och som tillfälligtvis vistas här bruka av honom införd lätt motorcykel, om den uppfyller de villkor som gäller för sådant fordon i hans hemland. Detta gäller dock endast om motorn har en slagvolym som ej överstiger 50 kubikcentimeter och om den som har infört fordonet får föra detta i hemlandet utan körkort eller därmed jämförlig handling.

9 § Körkort och sådan i 33 § avsedd handling som upptager särskilt villkor för kortets giltighet skall medföras under färd med bil eller motorcykel och på tillsägelse visas upp för trafikinspektör, bilinspektör eller polisman. Kort och handling som nu har sagts skall vara i sådant skick, att de kan läsas utan svårighet.

Körkort

Körkortstillstånd

10 § Fråga om körkortstillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där sökanden är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av länsstyrelsen i det län där han vistas.

Vistas sökanden i annat län än det där han är kyrkobokförd, får länsstyrelsen hänskjuta ansökningen till det andra länet, om sökanden begär det eller länsstyrelsen eljest finner det lämpligt.

11 § Körkortstillstånd och utfärdat men ej utlämnat körkort förfaller, om körkortshavaren ej har avlagt godkänt förarprov inom tolv månader efter tillståndets meddelande. Tillståndet skall innehålla erinran om detta och om att återkallelse kan ske i fall som avses i 14 eller 17 § körkortslagen (0000: 000).

Om förlängning av den i första stycket angivna tiden finns bestämmelser i 49 §.

12 § Ansökan om körkortstillstånd göres skriftligen på särskild blankett. Till ansökningshandlingen skall fogas läkarintyg och, om ej annat följer av 40 § denna förordning, personutredning.

Läkarintyget skall vara utfärdat inom tre månader och personutredningen dagtecknad inom en månad före ansökningen.

Personutredningen göres av polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där han vistas. Länsstyrelsen får själv eller genom polismyndighet göra ytterligare utredning.

13 § Länsstyrelsen föreskriver när körkortstillstånd meddelas de villkor för körkort som föranledes av medicinska skäl.

När körkortstillstånd meddelas efter återkallelse eller efter beslut varigenom spärrtid har bestämts, får länsstyrelsen som villkor för körkort föreskriva, att bevis om godkänt förarprov skall ges in efter viss tid eller vid regelbundet återkommande tillfällen, förordna att förnyad personutredning skall ske vid viss tidpunkt eller meddela annan föreskrift, som är påkallad från trafiksäkerhetssynpunkt.

Förhandsbesked

14 § Önskar sökande att prövning skall ske om det med hänsyn till sådana förhållanden som skall anges i läkarintyg eller personutredning föreligger hinder mot att körkortstillstånd meddelas, behöver endast den handling som åberopas fogas till ansökningshandling som sägs i 12 §.

Länsstyrelsen får själv eller genom polismyndighet göra ytterligare utredning.

15 § Föreligger med hänsyn till de ingivna handlingarnas innehåll eller vad som i övrigt är känt ej hinder mot att körkortstillstånd meddelas sökanden, förelägger länsstyrelsen denne att inom viss tid komplettera ansökningshandlingarna med intyg eller utredning som skall företas enligt 12 § men som ej har getts in i ärendet tidigare. Har prövningen visat, att körkortstillstånd kan meddelas endast på särskilt villkor, skall sökanden underrättas om detta.

Följer sökanden ej föreläggandet är ansökan förfallen.

Utfärdande

16 § Statens trafiksäkerhetsverk utfärdar under iakttagande av körkortslagen (0000:000) körkort, om sökanden har undertecknat körkortsunderlag och givit in välliknande fotografi av sig.

Förarprov

17 § Förarprov består av förhör och körprov och avlägges inför sådan tjänsteman hos statens trafiksäkerhetsverk eller sådan befattningshavare vid försvarsmakten, som har förordnats att förrätta förarprov, eller inför sådan lärare i gymnasieskolan, som ger utbildning för avläggande av förarprov. I gymnasieskolan får förarprov avläggas som delprov under utbildningens gång.

Förordnande att förrätta förarprov lämnas av statens trafiksäkerhetsverk i fråga om tjänsteman hos verket och av överbefälhavaren i fråga om befattningshavare vid försvarsmakten. Förordnande för befattningshavare vid försvarsmakten att förrätta förarprov får lämnas den som trafiksäkerhetsverket har godkänt.

18 § Vid förarprov skall sökanden förete bevis om förarutbildning för fordonsslaget. Beviset skall vara utfärdat av den som har meddelat utbildningen. Avser provet körkort för behörigheten C, D eller E får i stället för angivet bevis godtagas intyg om att sökanden under de senaste tolv månaderna i betydande omfattning har fört bil under olika trafikförhållanden.

Bevis eller intyg som avses i första stycket behöver ej företas, om sökanden inom tre år före anmälan till förarprov har haft körkort med den behörighet som sökes.

19 § Vid förarprov för taxibehörighet skall sökanden, om han ej inom tre år före anmälan har haft sådan behörighet eller körkort med behörigheten C eller D, förete bevis om förarutbildning för taxibehörighet eller intyg om att han under de senaste tolv månaderna i betydande omfattning har fört bil under olika trafikförhållanden.

20 § Förarprov får utom i gymnasieskolan avläggas endast av den för vilken finns utfärdat körkort med den behörighet som provet avser.

21 § Sökande som avlägger förarprov inför tjänsteman hos statens trafiksäkerhetsverk skall tillhandahålla för provet lämpligt fordon.

Utlämnande av körkort

22 § Körkort lämnas ut endast om sökanden har godkänts vid förarprovet. Förarprov för taxibehörighet behöver dock ej avläggas, om sökanden har körkort med behörigheten C. Att förarprov ej heller behöver avläggas i vissa fall efter återkallelse följer av 43 §.

23 § Godkännes sökanden vid förarprov, lämnas körkortet ut av den som har förrättat provet eller av den militära myndighet eller den gymnasieskola vid vilken sökanden har utbildat sig. Skall förarprov ej avläggas, lämnar statens trafiksäkerhetsverk ut körkortet i samband med utfärdandet.

Har sökanden giltigt körkort eller traktorkort, som har utfärdats för honom tidigare, skall kortet återlämnas innan det sökta körkortet lämnas ut. Har det tidigare körkortet eller traktorkortet förstörts eller förkommit, skall han innan det sökta körkortet lämnas ut i stället skriftligen anmäla förlusten till den länsstyrelse som enligt 27 § eller 58 § andra stycket har att pröva frågan om förnyelse av körkortet eller traktorkortet.

Har körkortshavaren i fall som avses i andra stycket anmält, att hans körkort eller traktorkort har förstörts eller förkommit, och kommer kortet senare till rätta, skall han genast överlämna detta till den länsstyrelse som har mottagit anmälan om förlusten.

Förnyelse

24 § Fråga om förnyelse enligt 13 § andra stycket körkortslagen (0000:000) prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

25 § Har körkortshavarens namn eller personnummer ändrats, skall körkortshavaren inom tre veckor efter ändringen ansöka om förnyelse av körkortet.

26 § Körkort förnyas efter ansökan av körkortshavaren, om det har

1. förstörts eller förkommit, eller
2. förändrats så att det ej lämpligen kan användas.

27 § Fråga om förnyelse enligt 25 eller 26 § prövas av länsstyrelsen i det län, där körkortshavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet.

28 § Om förnyelse i andra fall än som avses i 24—26 §§ gäller 35, 45 och 46 §§.

29 § Vid förnyelse av körkort skall körkortshavaren på anmodan underteckna körkortsunderlag och ge in välliknande fotografi av sig.

30 § Förnyat körkort tillhandahålles av statens trafiksäkerhetsverk.

Förnyat körkort lämnas ut, utom i fall som avses i 26 § 1, endast om körkortshavaren har återlämnat det tidigare körkortet. Har det tidigare körkortet förstörts eller förkommit, skall han, innan det nya körkortet lämnas ut, i stället skriftligen anmäla förlusten till länsstyrelse som avses i 27 §.

31 § Har körkortshavaren i fall som avses i 26 § 1 eller 30 § andra stycket anmält, att hans körkort har förstörts eller förkommit, och kommer körkortet senare till rätta, skall han genast överlämna detta till den länsstyrelse som har mottagit anmälan om förlusten.

Behörighetsbevis

32 § Körkort skall vara skärt och utformat enligt bilaga till denna förordning.

33 § Föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hörapparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttagas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tagas upp i särskild handling med angivande att handlingen skall medföras under färd.

Särskild utredning

34 § Finns anledning antaga, att körkortshavare ej uppfyller de förutsättningar som gäller för erhållande av körkort, utreder den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet skyndsamt frågan om hans lämplighet. Länsstyrelsen får förelägga honom att inkomma med läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. I föreläggandet får föreskrivas, att undersökning eller prov skall verkställas av viss person eller av person med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Länsstyrelsen får också själv föranstalta om utredning som behövs.

Beslut om föreläggande enligt första stycket skall innehålla erinran om att återkallelse kan ske enligt 14 § första stycket 8 körkortslagen (0000: 000), om föreläggandet ej följes.

35 § Finner den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet att villkor bör föreskrivas i fall då körkortstillstånd har meddelats utan föreskrift eller att meddelad föreskrift bör ändras eller upphävas, beslutar länsstyrelsen härom. I fråga om sådant beslut äger 33 § motsvarande tillämpning. Länsstyrelsen får också förordna att förnyad personutredning skall företagas vid senare tidpunkt.

Föränleder beslut som avses i första stycket ändring av texten i utfärdat körkort skall körkortet förnyas. I beslutet skall körkortshavaren föreläggas att inom viss tid vidtaga de åtgärder som behövs för att han skall erhålla förnyat körkort. Beslutet skall innehålla erinran om att återkallelse kan ske enligt 14 § första stycket 9 körkortslagen (0000: 000), om föreläggandet ej följes.

Fråga om förnyelse enligt andra stycket prövas av statens trafiksäkerhetsverk. Vid förnyelsen äger 29—31 §§ motsvarande tillämpning.

Återkallelse

36 § Fråga om återkallelse prövas av länsrätten i det län där körkortstillståndet har meddelats och efter anmälan av länsstyrelsen där. Har nytt körkortstillstånd meddelats i annat län efter körkortets utfärdande, gäller vad nu har sagts i stället länsrätten och länsstyrelsen i det länet. Länsrätten har samma befogenheter som länsstyrelsen har enligt 34 och 35 §§.

37 § Har beslut om körkorts omhändertagande kommit in till länsstyrelse enligt 51 § andra stycket, anmäler länsstyrelsen skyndsamt ärendet hos länsrätten. Länsrätten prövar frågan om körkortet skall återkallas tills vidare eller återställas till föraren.

38 § Beslut om återkallelse delges den som avses med beslutet.

Har utlämnat körkort återkallats helt eller delvis, skall körkortshavaren efter anmaning överlämna körkortet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet, om körkortet ej har förstörts eller

förkommit. Avser återkallelsen körkort som ej har lämnats ut, skall den myndighet som innehar körkortet överlämna det till länsstyrelsen.

Upphäves beslut om återkallelse efter besvär, återställs körkortet till körkortshavaren eller i fall som avses i andra stycket andra punkten till myndigheten.

39 § Spärrtid som avses i 19 § körkortslagen (0000: 000) räknas från delgivningen av beslut om körkortets omhändertagande, eller om sådant beslut ej har meddelats, beslut om återkallelse tills vidare, eller, om ej heller sådant beslut har meddelats, beslut om slutlig återkallelse. Spärrtid som beslutas vid prövning av fråga om förhandsbesked eller körkortstillstånd löper från dagen för beslutet därom.

40 § Har för återkallelse ej åberopats annan grund än som avses i 14 § första stycket 1, 2, 3 eller 4 körkortslagen (0000: 000) behöver personutredning ej bifogas ansökan om körkortstillstånd eller förhandsbesked, om ansökan göres senast en månad efter spärrtidens utgång. Föreligger särskilda skäl får dock förordnas om personutredning. Beslut om förlängning av spärrtid eller beslut om ny spärrtid får ej meddelas utan att förnyad personutredning har skett.

41 § Fråga om spärrtid enligt 19 § andra och tredje styckena körkortslagen (0000: 000) prövas av länsstyrelse som avses i 36 § eller om spärrtid ej har beslutats i samband med återkallelse, av den länsstyrelse som har meddelat beslutet om spärrtid. Vid prövningen gäller 40 § i tillämpliga delar i fråga om den utredning som skall ligga till grund för prövningen.

42 § I beslut om spärrtid skall anges om med hänsyn till då föreliggande förhållanden personutredning behöver företes vid ansökan om körkortstillstånd eller förhandsbesked efter spärrtidens utgång.

43 § Efter återkallelse av körkort enligt 14 § första stycket 1—6 körkortslagen (0000: 000) lämnas körkort ut utan att nytt, godkänt förarprov behöver avläggas, om spärrtiden har varat högst sex månader och ansökan om körkortstillstånd har gjorts inom tid som anges i 40 §. Föreligger särskilda skäl får dock i beslut om återkallelse bestämmas att godkänt förarprov skall avläggas.

44 § Har körkort återkallats enligt 14 § första stycket 7 körkortslagen (0000: 000) och har det förhållande som har föranlett återkallelsen upphört, återställs körkortet, om ansökan därom göres inom ett år från den tidpunkt som anges i 39 §. Föreligger särskilda skäl får dock bestämmas att godkänt förarprov skall avläggas.

Har körkort återkallats enligt 14 § första stycket 8 körkortslagen återställs körkortet, om körkortshavaren inom tid som har bestämts i beslutet om återkallelse har vidtagit i föreläggandet angiven åtgärd.

45 § Körkort som har återkallats enligt 14 § första stycket 9 körkortslagen (0000: 000) förnyas, om körkortshavaren har ansökt om förnyelse inom tid som har bestämts i beslutet om återkallelse.

46 § Har återkallelse begränsats enligt 15 § körkortslagen (0000: 000), skall körkortet förnyas.

47 § Vid förnyelse enligt 45 eller 46 § äger 29 § och 30 § första stycket motsvarande tillämpning.

48 § Fråga om återställande enligt 44 § eller förnyelse enligt 45 § prövas av länsstyrelse som avses i 36 §.

Fråga om förnyelse enligt 46 § prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

49 § Har körkortstillstånd eller utfärdat men ej utlämnat körkort återkallats tills vidare i avvaktan på det slutliga beslutet och häves återkallelsen, får länsrätten förlänga den i 11 § angivna tiden inom vilken godkänt förarprov skall avläggas.

Varning

50 § Fråga om varning prövas av länsrätt som avses i 36 §. Beslut om varning delges den som avses med beslutet.

Omhändertagande

51 § I fall som avses i 21 § körkortslagen (0000: 000) beslutar polismyndighet eller åklagare om omhändertagande. Beslutet skall meddelas skyndsamt och delges körkortshavaren. Har körkortet lämnats ut till körkortshavaren och har det ej förstörts eller förkommit, skall han efter anmaning överlämna det till myndighet som har meddelat beslutet.

Snarast möjligt, och i fall som avses i 21 § första stycket körkortslagen inom 48 timmar, sändes beslutet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet. Vid beslutet fogas uppgift om delgivning, körkort som har överlämnats i anledning av beslutet, föreliggande utredning och, om beslutet har meddelats enligt 21 § första stycket körkortslagen, redogörelse för de skäl som har föranlett åtgärden. Sådan redogörelse lämnas också om beslutet har meddelats enligt 21 § andra stycket körkortslagen och alkoholkoncentrationen i körkortshavarens blod ej har uppgått till 0,8 promille. Delges beslutet eller överlämnas körkortet senare, meddelas detta snarast möjligt till länsstyrelsen. Körkortet sändes till länsstyrelsen.

52 § Har körkort omhändertagits enligt 21 § körkortslagen (0000: 000) och har det ej lämnats ut till körkortshavaren, skall den myndighet som innehar körkortet överlämna det till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet.

Underlåtelse av körkortsingripande m. m.

53 § Fråga som avses i 22 § andra stycket körkortslagen (0000: 000) prövas av den länsrätt som har beslutat tidigare i saken.

Traktorkort

54 § Förarprov består av förhör och avlägges inför den som statens trafiksäkerhetsverk har förordnat därtill eller inför sådan lärare i gymnasieskolan som ger utbildning för avläggande av förarprov.

Godkännes sökanden utfärdas bevis därom.

55 § Fråga om utfärdande av traktorkort prövas av länsstyrelse. Bestämmelserna i 10 § äger därvid motsvarande tillämpning.

Traktorkort lämnas ut av den länsstyrelse som har utfärdat kortet.

56 § Bestämmelserna i 12, 13 och 33 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Vid ansökan om traktorkort skall dock ges in även bevis enligt 54 §, utfärdat inom tre månader före ansökan.

57 § Bestämmelserna om förhandsbesked i 14 och 15 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Föreläggande som avses i 15 § skall dock gälla även bevis om godkänt förarprov enligt 54 §.

I ärende om förhandsbesked får prövas även fråga om sådana särskilda skäl som avses i 26 § körkortslagen (0000: 000) föreligger.

58 § Bestämmelserna om förnyelse i 25 och 26 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Traktorkort behöver dock ej förnyas, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Fråga om förnyelse av traktorkort prövas av länsstyrelsen i det län, där innehavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet.

Bestämmelserna i 30 och 31 §§ äger motsvarande tillämpning vid förnyelse av traktorkort med det undantaget att vad som sägs om statens trafiksäkerhetsverk i stället gäller länsstyrelse som har prövat frågan om förnyelse.

59 § Traktorkort skall innehålla uppgift om innehavarens fullständiga namn och hans personnummer, den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet och dagen för utfärdandet.

60 § Bestämmelserna om särskild utredning, återkallelse, varning, omhändertagande och underlåtelse av körkortsingripande m. m. i 34—53 §§ gäller i tillämpliga delar traktorkort. Förnyelse enligt 35 § andra stycket skall dock prövas av den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet. Förnyelse skall ej ske, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Förarutbildning

Trafikskola

61 § Trafikskola får drivas endast efter tillstånd av statens trafiksäkerhetsverk, som utövar tillsyn över trafikskola.

62 § Över ansökan om tillstånd enligt 61 § inhämtar statens trafiksäkerhetsverk yttrande av länsstyrelsen i det län där skolan skall drivas.

Tillstånd får meddelas fysisk eller juridisk person, som med hänsyn till vederhäftighet och andra på frågan inverkan omständigheter bedömes ha förutsättningar att driva trafikskola på sådant sätt, att kravet på god förarutbildning blir tillgodosett.

Tillstånd förenas med de villkor och bestämmelser som behövs. För- anleder ej särskilda förhållanden annat, utfärdas tillståndet tills vidare.

63 § Vid trafikskola skall finnas en godkänd trafikskolechef, som svarar för att skolan drivas på sätt som sägs i 62 § andra stycket.

64 § Vid trafikskola skall finnas en eller flera godkända utbildningsledare, som är ansvariga för utbildningsarbetet.

Om så behövs med hänsyn till omfattningen av skolans verksamhet,

skall vid skolan utöver utbildningsledare finnas en eller flera godkända trafiklärare.

65 § Fråga om godkännande som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Intyg huruvida sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden får anses lämplig som utbildningsledare eller trafiklärare utfärdas av polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där han vistas.

66 § I trafikskola skall finnas de läromedel och den undervisningsmateriel i övrigt som behövs för den teoretiska undervisningen och lokal som är lämplig för sådan undervisning.

Undervisningen skall bedrivas enligt kursplaner, som statens trafiksäkerhetsverk fastställer. För varje elev skall föras utbildningskort.

67 § Trafikskolechef skall föra anteckningar om undervisningen och årligen före februari månads utgång till statens trafiksäkerhetsverk sända in redogörelse för undervisningen under nästföregående år.

68 § Statens trafiksäkerhetsverk får återkalla tillstånd att driva trafikskola, om

1. tillståndshavaren befinnes olämplig att driva trafikskola,
2. utbildningen i trafikskola bedrivs i strid mot gällande föreskrifter eller eljest på ett otillfredsställande sätt, eller
3. undervisning ej har bedrivits vid skolan under de senaste tolv månaderna.

69 § Finner statens trafiksäkerhetsverk att den som har godkänts som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare är olämplig, får verket återkalla godkännandet.

70 § Har innehavare av tillstånd att driva trafikskola eller trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare vid sådan skola gjort sig skyldig till förfarande eller försummelse som kan föranleda återkallelse av tillstånd eller godkännande, men kan det antagas, att han skall låta sig rätta utan sådan åtgärd, får varning i stället meddelas.

71 § Beslut om återkallelse eller varning delges den som avses med beslutet.

72 § Om förarutbildning i gymnasieskolan gäller särskilda bestämmelser.

Övningskörning

73 § Den som för att erhålla körkort vill öva sig i körning med motorfordon eller fordonståg som han ej har körkort för får föra fordonet eller fordonståget vid övningskörning under de förutsättningar som anges i 74—79 §§.

74 § Den som för fordon vid övningskörning skall ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med lätt motorcykel,

2. 17 år 9 månader för körning med personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,

3. 18 år för körning med tung motorcykel, personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,

4. 19 år för körning med buss.

Utan hinder av första stycket 3 får den som har fyllt 16 men ej 18 år föra tung motorcykel vid övningskörning i trafikskola under förutsättning att den som övar uppsikt över körningen medföljer på motorcykel eller i sidvagn till denna.

75 § Övningskörning skall ske under uppsikt av person, som har fyllt 21 år och sedan minst tre år har körkort för fordon av det slag körningen avser samt har vana och skicklighet i fråga om körning med sådant fordon.

76 § Vid övningskörning med bil skall den som har uppsikt över körningen medfölja i bilen vid den körandes sida, om ej körningen äger rum inom körgård, som är godkänd av statens trafiksäkerhetsverk, och sker i enlighet med verkets föreskrifter.

Utan hinder av första stycket får övningskörning i gymnasieskolan efter det första ledet i utbildningen ske utanför körgård även om den som har uppsikt över körningen ej medföljer i bilen.

77 § Vid övningskörning med sådant fordon eller fordonståg som kräver behörigheten C, D eller E skall den som övningskör ha körkort med behörigheten B eller inom tre år före övningskörningen ha haft körkort, som omfattade fordon av det slag med vilket körningen äger rum.

78 § Den vars körkort har återkallats eller omhändertagits får övningsköra med motorfordon endast vid trafikskola, i gymnasieskolan eller i utbildning vid försvarsmakten.

79 § Övningskörning på motorväg eller motortrafikled får ske endast med bil i slutskedet av förarutbildning i trafikskola eller gymnasieskolan eller vid försvarsmakten och under de förutsättningar i övrigt som statens trafiksäkerhetsverk bestämmer.

80 § Vid övningskörning skall fordonet vara försett med skylt som anger användningen.

81 § Uppsikt över övningskörning vid trafikskola får utövas endast av utbildningsledare eller trafiklärare.

82 § Den som har uppsikt över övningskörning som ej sker i gymnasieskolan anses som förare vid sådan körning.

Om den som har körkort för att uppöva sin färdighet att föra fordon, för vilket körkortet gäller, träffar avtal om övningskörning med någon som driver trafikskola, tillämpas första stycket på den som enligt avtalet skall ha uppsikt över körningen.

Uppgiftsskyldighet

83 § Länsrätt som prövar fråga som gäller körkort eller traktorkort lämnar avskrift av sitt beslut till den länsstyrelse som har anmält ärendet till länsrätten.

Har talan fullföljts mot länsstyrelses eller länsrätts beslut i fråga som avses i första stycket, sänder domstol som prövar ärendet avskrift av dom eller beslut till länsstyrelsen. Har talan fullföljts mot beslut av statens trafiksäkerhetsverk, sändes avskrift till verket.

84 § Domstol eller befattningshavare vid försvarsmakten sänder omedelbart avskrift av dom eller beslut till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillstånd eller har utfärdat traktorkort, om körkortshavaren eller innehavaren av traktorkort har funnits skyldig till

1. brott mot lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, om brottet har begåtts vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn,

2. annat brott vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn utom brott mot 3 § lagen (1971: 965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands,

överträdelse av 69 § första stycket, 71 §, 72 § 1, 2, 4, 5, 7, 8 eller 9 eller 73 eller 74 § vägtrafikkungörelsen (1972: 603),

överträdelse av lokal trafikföreskrift om stannande eller parkering, 3. brott mot narkotikastrafflagen (1968: 64) eller brott mot lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling i fråga om narkotika som avses i 1 § narkotikaförordningen (1962: 704),

4. olovligt tillgrepp av motordrivet fordon,

5. brott mot 21 kap. 13 eller 14 § brottsbalken, om den dömda vid brottets begående har varit berusad så att det har framgått av hans åtbörder eller tal,

6. brott mot 3 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8 eller 9 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 3 kap. 10 § brottsbalken,

7. brott mot 4 kap. brottsbalken,

8. brott mot 6 kap. 1 eller 2 § brottsbalken eller 6 kap. 1 och 10 §§ brottsbalken,

9. brott mot 8 kap. 5 eller 6 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 8 kap. 12 § brottsbalken,

10. brott mot 13 kap. brottsbalken,

11. brott mot 17 kap. 1, 2, 4 eller 5 § brottsbalken.

I fråga om brott som avses under 6—11 sändes avskrift endast om annan påföljd än böter har ådömts.

85 § Avskrift av dom eller beslut sändes även i annat fall än som avses i 84 § omedelbart av domstol, som har meddelat dom eller beslut i mål vari lägre domstol eller befattningshavare vid försvarsmakten har haft att sända avskrift enligt 84 §.

86 § Har körkortshavare eller innehavare av traktorkort åtalats för brott som avses i 84 § och har beslut meddelats om återkallelse tills vidare eller omhändertagande enligt denna förordning, sänder tingsrätt, om åtalet nedlägges eller rätten frikänner den tilltalade, omedelbart underrättelse härom med angivande av hans personnummer till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet.

Beslutas efter återkallelse eller omhändertagande som avses i första stycket, att förundersökning skall nedläggas eller att åtal ej skall väckas, underrättar den som meddelar beslutet omedelbart länsstyrelsen härom. Underrättelsen skall innehålla uppgift om personnummer.

87 § Har nykterhetsnämnd beslutat att ställa körkortshavare eller innehavare av traktorkort under övervakning enligt 15 § lagen (1954: 579) om nykterhetsvård eller har nämnden gett in ansökan till länsrätt om att sådan person skall tagas in på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, sänder nämnden omedelbart med angivande av hans personnummer underrättelse om förhållandet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet.

Finner nykterhetsnämnd i annat fall än som avses i första stycket, att rätten för viss person att ha körkort, taxibehörighet eller traktorkort bör omprövas till följd av hans alkoholmissbruk, sänder nämnden omedelbart med angivande av hans personnummer underrättelse härom till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet.

I fall som avses i första eller andra stycket avger nykterhetsnämnden yttrande i frågan om den person som underrättelsen gäller bör ha körkort, taxibehörighet eller traktorkort.

88 § Finner polismyndighet i fråga om körkortshavare eller innehavare av traktorkort anledning till återkallelse, anmäler myndigheten detta till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet. Anmälan skall vidare alltid göras, när omhändertagande har skett enligt lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m.

Anmälan som avses i första stycket skall innehålla uppgift om personnummer.

89 § Bestämmelserna i 83—88 §§ om körkortshavare och innehavare av traktorkort äger motsvarande tillämpning i fråga om den för vilken spärrtid löper.

90 § Finner polismyndighet anledning till återkallelse av tillstånd för trafikskola eller av godkännande som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare, anmäler myndigheten detta till statens trafiksäkerhetsverk.

Körkortsregister

91 § Körkortsregistret föres av statens trafiksäkerhetsverk genom automatisk databehandling.

Trafiksäkerhetsverket svarar för det system- och programmeringsarbete som behövs.

92 § Uppgifter föres in i körkortsregistret enligt följande.

Uppgift

Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret.
Särskilda föreskrifter

Personuppgifter

Fullständigt namn, personnummer och adress för den som har ansökt om körkortstillstånd. Motsvarande uppgifter i fråga om körkortshavare och innehavare av traktorkort

Statens trafiksäkerhetsverk eller, i fråga om uppgift som länsstyrelse har mottagit, vederbörande länsstyrelse. För den som är kyrkobokförd i landet anges adressen i kyrkobokföringsorten och för annan adressen i den ort där han vistas

Fullständigt namn, personnummer och adress för den som har svenskt luftfartscertifikat eller certifikat, som avses i 80 § luftfartskungörelsen (1961: 558), eller har här i landet meddelat godkännande av utländskt luftfartscertifikat

Statens trafiksäkerhetsverk. För den som är kyrkobokförd i landet anges adressen i kyrkobokföringsorten och för annan adressen i den ort där han vistas

Körkortshavarens avflyttning ur landet. Motsvarande uppgifter i fråga om innehavare av traktorkort

Statens trafiksäkerhetsverk

Körkortsuppgifter

Ansökan om körkortstillstånd

Den länsstyrelse som ansökan har ingetts till

Beslut i anledning av ansökan om körkortstillstånd

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet

Körkortsklass, taxibehörighet

Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet

Beslut i anledning av ansökan om traktorkort

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet

Statens trafiksäkerhetsverks stationsort, där sökande av körkort skall genomgå förarprov

Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet

Gymnasieskola eller militär myndighet, där sökande av körkort avlägger förarprov

Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet

Dag för utfärdande av körkort

Statens trafiksäkerhetsverk

Dag för utlämnande av sådant körkort som lämnas ut i samband med förarprov

Statens trafiksäkerhetsverk. Den som lämnar ut kortet skall underrätta verket om åtgärden

Dag för utfärdande av traktorkort

Den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet

Dag då förnyelse av körkort skall ske enligt 13 § andra stycket första punkten körkortslagen (0000: 000)

Statens trafiksäkerhetsverk

Beslut i anledning av förnyelse enligt 13 § andra stycket körkortslagen eller 35 eller 46 § denna förordning

Statens trafiksäkerhetsverk

Beslut i anledning av förnyelse enligt 25, 26, 45, 58 eller 60 §

Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om detta har meddelats av statens trafiksäkerhetsverk, trafiksäkerhetsverket

Föreläggande enligt 34 §, 35 § andra stycket, 36 eller 60 §

Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Meddelat särskilt villkor i fråga om körkortshavare eller innehavare av traktorkort	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Beslut om personutredning	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av länsrätt, länsstyrelsen i länet. I sistnämnda fall skall länsrätten underrätta länsstyrelsen
Anmälan av länsstyrelse till länsrätt	Den länsstyrelse som har gjort anmälan
Beslut som rör återkallelse av körkortstillstånd, körkort eller traktorkort	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Beslut om spärrtid enligt 19 eller 28 § körkortslagen	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av länsrätt, länsstyrelsen i länet
Återställande av körkort eller traktorkort enligt 37, 38, 44 eller 60 §	Den länsstyrelse som har återställt körkortet eller traktorkortet
Beslut om varning enligt 20 eller 28 § körkortslagen eller omhändertagande enligt 21 eller 28 § körkortslagen	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Delgivning av sådant beslut om återkallelse, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet. Uppgift föres ej in om delgivning av beslut om återkallelse, om beslut om omhändertagande delgetts tidigare, och ej heller om delgivning av slutligt beslut om återkallelse, när beslut om återkallelse tills vidare har delgetts tidigare
Återlämnande eller överlämnande av körkort eller traktorkort enligt 23, 30, 31, 35, 38, 51, 52, 58 eller 60 §	Statens trafiksäkerhetsverk eller, om kortet har överlämnats till länsstyrelse, den länsstyrelse som har mottagit det. Har kortet ej återlämnats eller överlämnats, skall detta framgå av registret
Anmälan enligt 23, 30, 35, 58 eller 60 §	Den länsstyrelse som har mottagit anmälan
Innehav av svenskt luftfartscertifikat, av certifikat som avses i 80 § luftfartskungörelsen (1961: 558) eller av här i landet meddelat godkännande av utländskt luftfartscertifikat	Statens trafiksäkerhetsverk
Ändring eller upphävande av sådant beslut som skall föras in i registret	Den myndighet som har haft att svara för att uppgiften har förts in i registret
Belastningsuppgifter	
Dom eller beslut enligt 84 eller 85 §, underrättelse enligt 86 § första stycket eller 87 §, anmälan enligt 88 §	Den länsstyrelse som har erhållit avskrift av domen eller beslutet eller har erhållit underrättelsen eller anmälan

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Utländsk dom som avses i 23 § körkortslagen	Den länsstyrelse som har mottagit uppgiften
Anmälan från länsläkare eller förste stadsläkare enligt särskilda föreskrifter om vissa sjukdomstillstånd hos förare av motorfordon, luftfartyg m. m.	Den länsstyrelse som har mottagit anmälan
Uppgift om omständighet som ej har angivits ovan i denna paragraf men vars upptagande behövs för kontroll av körkortshavare eller innehavare av traktorkort	Den länsstyrelse som har mottagit uppgiften

93 § Bestämmelserna i 92 § om personuppgifter och belastningsuppgifter gäller i tillämpliga delar den för vilken spärrtid har bestämts.

94 § Har regeringsrätten eller kammarrätt meddelat dom eller beslut i fråga som har fullföljts från länsstyrelse eller länsrätt och skall uppgift om domen eller beslutet enligt 92 § föras in i körkortsregistret, svarar den länsstyrelse som avses i 83 § för att uppgiften föres in. Motsvarande skyldighet åvilar statens trafiksäkerhetsverk i fråga som har fullföljts från verket.

95 § Avlider körkortshavare eller innehavare av traktorkort, för statens trafiksäkerhetsverk ur körkortsregistret uppgifterna om honom. Uppgift om körkortshavare eller innehavare av traktorkort, som ej är mantalsskriven eller kyrkobokförd i landet, föres ur körkortsregistret, när 90 år har förflutit från hans födelse.

Trafiksäkerhetsverket får i andra fall än som avses i första stycket föra ur körkortsregistret personuppgift eller körkortsuppgift som ej behövs.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller i tillämpliga delar den för vilken spärrtid har bestämts.

Bemyndiganden m. m.

96 § Ytterligare föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort eller traktorkort meddelas av socialstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk. Styrelsen meddelar efter samråd med verket även föreskrifter om läkarundersökning som skall ligga till grund för läkarintyg enligt denna förordning.

97 § För personutredning enligt denna förordning får polismyndighet, länsstyrelse och domstol inhämta uppgifter från sociala organ och andra myndigheter som kan lämna upplysningar av betydelse för bedömningen av lämpligheten i personligt hänseende för körkort eller traktorkort.

Föreskrifter om personutredning av polismyndighet enligt denna förordning meddelas av rikspolisstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk och socialstyrelsen.

98 § Föreskrifter om identitetsprövning i samband med ansökan om körkort, ansökan om förnyelse av körkort och utlämnande av körkort meddelas av postverket efter samråd med rikspolisstyrelsen och statens trafiksäkerhetsverk. I fråga om den som vistas utom landet meddelas dock sådana föreskrifter av trafiksäkerhetsverket.

99 § Föreskrifter om förarutbildning i gymnasieskolan meddelas av skolöverstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk.

100 § I andra fall än som avses i 96—99 §§ meddelas ytterligare föreskrifter för verkställigheten av körkortslagen (0000: 000) och denna förordning av statens trafiksäkerhetsverk.

101 § Blanketter för läkarintyg tillhandahålles av socialstyrelsen och blanketter för besked om personutredning eller om intyg enligt 65 § andra stycket av rikspolisstyrelsen. Övriga blanketter tillhandahålles av statens trafiksäkerhetsverk.

102 § Fråga om undantag i visst fall från 2—5, 10 eller 26 § körkortslagen (0000: 000) prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Fråga om undantag i visst fall från 11, 18, 19, 20, 74—78, 80 eller 81 § denna förordning prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Undantag enligt första eller andra stycket får medges om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten och, utom i fråga om 80 §, synnerliga skäl föreligger.

103 § Fråga om undantag i visst fall från bestämmelserna i 6 eller 25 § körkortslagen (0000: 000) om medicinska förhållanden prövas av socialstyrelsen. Vid prövning av fråga om undantag från sådan föreskrift som avses i 96 § denna förordning skall styrelsen samråda med statens trafiksäkerhetsverk, om det är påkallat av särskilda skäl.

Ansvarsbestämmelser m. m.

104 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift vid ansökan eller anmälan enligt denna förordning dömes till böter, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

105 § Den som driver trafikskola utan tillstånd eller eljest utan att följa de i denna förordning eller med stöd därav meddelade föreskrifterna dömes till böter.

Till samma straff dömes den som i anteckningar eller redogörelse som avses i 67 § uppsåtligen lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

106 § Till böter, högst femhundra kronor, dömes den som

1. bryter mot 9 §,
2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort eller traktorkort enligt 23 § tredje stycket, 31 §, 38 § andra stycket första punkten, 51 § första stycket eller enligt 35, 58 eller 60 § jämförd med något av nämnda författningsrum,
3. bryter mot 25 § eller mot 58 § jämförd med 25 §,
4. bryter mot 79 § eller med stöd därav meddelad föreskrift.

Till straff för brott mot 9 § skall ej dömas,

1. om körkortet har förstörts eller förkommit och föraren före färden har ansökt om förnyelse av kortet,

2. om återkallelse av körkortet har begränsats på sätt som avses i 15 § körkortslagen (0000: 000) och färden äger rum inom två månader från det att frågan om återkallelse slutligt har avgjorts.

Användes fordon vid övningskörning utan att vara försett med skylt som avses i 80 § dömes den som har uppsikt över körningen till böter högst femhundra kronor.

107 § Framföres fordon i strid mot körkortslagen (0000: 000), denna förordning eller föreskrift som har meddelats med stöd av denna förordning, skall polisman hindra fortsatt färd som ej kan ske utan påtaglig fara för trafiksäkerheten eller annan väsentlig olägenhet.

Besvär

108 § Mot beslut som rör godkännande vid förarprov eller omhändertagande av körkort eller traktorkort får talan ej föras.

109 § Talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna förordning föres hos kammarrätt genom besvär.

110 § Talan mot beslut av statens trafiksäkerhetsverk enligt 16 eller 24 §, 35 § tredje stycket eller 46 § föres hos kammarrätt genom besvär.

Talan mot annat beslut av trafiksäkerhetsverket enligt denna förordning än som avses i första stycket föres hos regeringen genom besvär.

111 § Talan mot beslut enligt denna förordning av annan central förvaltningsmyndighet än statens trafiksäkerhetsverk föres hos regeringen genom besvär.

Bilaga till körkortsförordningen (0000: 000)

Körkortets framsida

PERMIS DE CONDUIRE		1)		SVERIGE
KÖRKORT				
1. Efternamn				
2. Förnamn				
3. Född				
4. Adress ref.		2)	TSV, 701 88 Örebro	
Innehavarens namnteckning				
5. Utf. av		STATENS TRAFIKSÄKERHETSVERK		
6. I		STRANGNÄS		6)
7. Gäller till				
8. Klass		3)		
Nr		4)		
Villkor		5)		
7)				

Körkortets baksida

De bokstäver som ingår i körkortsklassen på rad 8 på framsidan anger behörighet att föra motorfordon och därtill kopplade släpfordon enligt följande:

A MOTORCYKEL (har innehavaren ej fyllt 18 år: endast lätt mc)
 B PERSONBIL och LÄTT LASTBIL (totalvikt högst 3 500 kg) även med ett lätt släpfordon (totalvikt högst 750 kg, i vissa fall tyngre)
 C TUNG LASTBIL
 D BUSS
 E SLÄPFORDON, oavsett antal och vikt

Står ordet GLASÖGON på raden för villkor skall NI använda glasögon (linser) som ger tillfredsställande syn när NI kör.
 Står ordet HÖRAPPARAT på raden för villkor skall NI använda hörapparat som ger tillräcklig hörsel när NI kör.

Anvisningar

Raderna 1—3 och 7—8 samt uppgift om nummer och villkor ifylles av statens trafiksäkerhetsverk innan den handling, varifrån körkortet skall färdigställas, sändes ut för inhämtande av sökandens namnteckning. Vid utfärdandet förser trafiksäkerhetsverket körkortet med reliefstämpel.

1) Taxibehörighet anges med beteckningen TAXI på denna plats.

2) I anslutning till adressen får anges lämpligt söknummer i fråga om körkortshavaren.

3) Vid angivande av körkortsklass sättes en asterisk på platsen för var och en av bokstäverna A—E som ej ingår i beteckningen för klassen.

4) Nummer anges med länsbokstav för den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet och personnummer för körkortshavaren.

5) Skyldighet att vid förande av körkortspliktigt fordon bära glasögon eller linser anges här med ordet GLASÖGON och skyldighet att bära hörapparat med ordet HÖRAPPARAT. Har föreskrivits villkor som avses i 33 §, anges detta här med orden SE SÄRSKILD HANDLING.

6) Plats för foto av körkortshavaren.

7) Behövs uppgift om körkortets tillverkningsnummer, får tillverkaren ange numret här.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1977. I samband med ikraftträdandet av körkortslagen (0000:000) och denna förordning iakttages följande.

Har före körkortsförordningens ikraftträdande lämplighetsintyg utfärdats eller getts in till körkortsmyndighet eller föreläggande om ingivande meddelats, gäller äldre bestämmelser i fråga om sådant intyg i stället för vad i körkortsförordningen sägs om personutredning.

I fråga om trafik kort och trafik kortstillstånd gäller i tillämpliga delar de nya bestämmelserna om körkort med taxibehörighet och körkortstillstånd för sådan behörighet. Vad i lag eller annan författning är föreskrivet om trafik kort skall avse även körkort med taxibehörighet.

Körkort jämte trafik kort bytes ut mot körkort med taxibehörighet, om körkortet eller trafik kortet skall förnyas.

Har fråga om körkort, trafik kort eller traktorkort prövats men ej slutligt avgjorts före de nya bestämmelsernas ikraftträdande gäller dessa vid högre rätts prövning efter ikraftträdandet. Bestämmelserna i 22 § andra stycket körkortslagen och 28 § jämförd med nämnda författningssamling gäller även i mål om körkortsingripande som har avgjorts slutligt före ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 43 § körkortsförordningen om att körkort lämnas ut utan nytt godkänt förarprov gäller även den vars körkort har återkallats enligt äldre bestämmelser. Därvid skall som spär rtid anses den vid återkallelsen angivna minimitiden. Motsvarande gäller i fråga om trafik kort och traktorkort.

Har körkort återkallats enligt äldre bestämmelser får den länsrätt som har prövat frågan på begäran av den vars körkort har återkallats besluta att 7 § tredje stycket körkortsförordningen skall gälla honom.

I fråga om ärende som vid utgången av september månad 1977 är anhängigt hos viss körkortsmyndighet gäller äldre bestämmelser om vilken myndighet som har att pröva ärendet.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i körkortslagen eller körkortsförordningen tillämpas i stället den nya bestämmelsen. Detsamma gäller i fråga om särskilt beslut som har meddelats av Kungl. Maj:t eller regeringen.

Bilaga C

KÖRKORTSKUNGÖRELSEN (1972: 592)**i gällande lydelse (1976-12-15)****Inledande bestämmelser**

1 § Denna kungörelse gäller
behörighet att föra motorfordon och traktor,
utbildning av motorfordonsförare,
registrering av körkortshavare, trafik kortshavare och innehavare av
traktorkort.

2 § Statens trafiksäkerhetsverk är central körkortsmyndighet.
Länsstyrelserna är regionala körkortsmyndigheter.
För registrering av körkortshavare, trafik kortshavare och innehavare
av traktorkort finns ett för landet gemensamt körkortsregister.

3 § Om undantag från kungörelsen finns bestämmelser i militära väg-
trafik kungörelsen (1974: 97) och vägtrafik kungörelsen (1974: 98) för
civilförsvaret.

Om utländska körkort finns särskilda bestämmelser.

4 § I denna kungörelse användes följande beteckningar med nedan
angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
Bil	Motorfordon som är försett med tre eller flera hjul eller medar eller med band och som ej är att anse som motorcykel eller moped. Bilar indelas i personbilar, lastbilar och bussar
Buss	Bil som är inrättad för befordran av flera än åtta personer utöver föraren, även om bilen dessutom är inrättad för annat ändamål
Cykel	1. Fordon som är avsett att drivas med tramp- eller vevanordning och ej är lekfordon 2. Eldriven rullstol som föres av den åkande och är konstruerad för en hastighet av högst 15 kilometer i timmen
Fordon	Anordning på hjul, band, medar eller liknande som är inrättad för färd på marken och ej löper på skenor. Fordon indelas i motordrivna fordon, släpfordon, terrängsläp, efterfordon, sidvagnar, cyklar, hästfordon och övriga fordon
Körkort	Bevis om behörighet att föra bil eller motorcykel
Körkortshavare	1. Den för vilken körkort får utfärdas enligt körkortstillstånd 2. Den för vilken finns utfärdat men ej utlämnat körkort 3. Den som har körkort 4. Den som har rätt till förnyelse av körkort enligt 39 § andra stycket

Beteckning	Betydelse
Körkortstillstånd	Meddelat tillstånd att körkort får utfärdas
Körkortsunderlag	Handling avsedd för färdigställande av körkort
Lastbil	Bil som ej är att anse som personbil eller buss. Lastbilar indelas i lätta lastbilar och tunga lastbilar
Lekfordon	Fordon som är avsett uteslutande för lek
Lämplighetsintyg för körkort	Intyg av polismyndighet huruvida sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden får anses lämplig såsom förare av bil eller motorcykel
Lämplighetsintyg för trafik kort	Intyg av polismyndighet huruvida sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden får anses lämplig såsom förare i yrkesmässig trafik
Lämplighetsintyg för traktorkort	Intyg av polismyndighet huruvida sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden får anses lämplig såsom förare av traktor
Lätt lastbil	Lastbil med totalvikt av högst 3,5 ton
Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter
Lätt släpfordon	1. Släpfordon med totalvikt av högst 750 kilogram 2. Släpfordon med totalvikt över 750 kilogram under förutsättning att den ej överstiger dragfordonets tjänstevikt och att dragfordonets och släpfordonets sammanlagda totalvikt ej överstiger 3,5 ton
Moped	Sådant motorfordon 1. på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, eller 2. på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för moped, av högst 400 kilogram, som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till avsevärt högre hastighet och som drives antingen av förbränningsmotor med en slagvolym av högst 50 kubikcentimeter eller av elektrisk motor
Motorcykel	1. Motorfordon på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, dock ej moped 2. Motorfordon på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för motorcykel, av högst 400 kilogram, dock ej moped Motorcyklar indelas i lätta motorcyklar och tunga motorcyklar
Motordrivet fordon	Fordon som för framdrivande är försett med motor, dock ej flygplan eller sådan eldriven rullstol som är att hänföra till cykel. Motordrivna fordon indelas i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon
Motorfordon	Motordrivet fordon som ej är terrängmotorfordon och som är inrättat 1. huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran, eller 2. för annat ändamål än som anges under 1, om fordonet ej är att anse som traktor eller motorredskap Motorfordon indelas i bilar, motorcyklar och mopeder
Motorredskap	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet
Motortrafikled	Väg eller vägsträcka som är utmärkt som motortrafikled med härför avsett vägmärke

Beteckning	Betydelse
Motorväg	Väg eller vägsträcka som är utmärkt som motorväg med härför avsett vägmärke
Personbil	Bil som är inrättad huvudsakligen för befordran av personer, dock högst förare och åtta passagerare
Släpfordon	Fordon som är inrättat för koppling till bil, traktor eller motorredskap och avsett för person- eller godsbefordran eller för att bära anordning för drivande av bilen, traktorn eller motorredskapet. Släpfordon indelas i lätta släpfordon och tunga släpfordon
Terräng	Område som ej är att anse som väg
Terrängfordon	Terrängmotorfordon och terrängsläp
Terrängmotorfordon	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran i terräng
Terrängsläp	Fordon som är inrättat för att dragas av terrängmotorfordon och ej är släpfordon
Tjänstevikt på bil, traktor eller motorredskap	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri, verktyg och reservhjul som hör till fordonet, bränsle, smörolja och vatten, föraren
Tjänstevikt på motorcykel eller moped	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick utan sidvagn, verktyg som hör till fordonet, bränsle, smörolja och vatten
Tjänstevikt på släpfordon	Vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri
Totalvikt på bil, traktor eller motorredskap	Summan av fordonets tjänstevikt och den beräknade vikten av det största antal personer utom föraren och den största mängd gods som fordonet är inrättat för
Totalvikt på släpfordon	Summan av fordonets tjänstevikt och den beräknade vikten av det största antal personer och den största mängd gods som fordonet är inrättat för
Trafikkort	Bevis om behörighet att föra fordon i yrkesmässig trafik
Trafikkortshavare	1. Den för vilken trafikkort får utfärdas enligt trafikkortstillstånd 2. Den för vilken finns utfärdat men ej utlämnat trafikkort 3. Den som har trafikkort
Trafikkortstillstånd	Meddelat tillstånd att trafikkort får utfärdas
Trafikskola	Yrkesmässig utbildning av bil- eller motorcykelförare
Trafiksyn	Synorganens funktion i sådana avseenden som har betydelse från trafiksäkerhetssynpunkt
Traktor	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att draga annat fordon eller arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet
Traktorkort	Bevis om behörighet att föra traktor
Tung lastbil	Lastbil med totalvikt över 3,5 ton

Beteckning	Betydelse
Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter
Tungt släpfordon	Annat släpfordon än lätt släpfordon
Väg	1. Sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt användes för trafik med motorfordon, 2. led som är anordnad för cykeltrafik, 3. gång eller ridbana invid led eller plats som avses under 1 eller 2
Yrkesmässig trafik	Trafik som bestämmelserna om yrkesmässig trafik i förordningen (1940: 910) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. tillämpas på

5 § Kan i fråga om visst fordon eller viss fordonstyp ej med ledning av 4 § bestämmas till vilket slag av fordon som fordonet eller fordonstypen skall höra, prövas frågan av statens trafiksäkerhetsverk.

Finns skäl att hänföra visst fordon eller viss fordonstyp till annat slag av fordon än som skulle bli fallet med tillämpning av 4 §, prövar trafiksäkerhetsverket fråga härom.

6 § Vad i denna kungörelse föreskrives för visst slag av fordon gäller även chassi till sådant fordon.

Behörighet att föra motorfordon och traktor

7 § Bil eller motorcykel får, utom vid förarprov eller vid övningskörning enligt 108 §, föras endast av den som genom körkort är berättigad att föra fordonet.

Körkort utfärdas i klasserna A****, *B***, AB***, *B**E, AB**E, *BC*E, ABC*E, *B*DE, AB*DE, *BCDE och ABCDE. Bokstäverna i körkortsklasserna anger behörighet att föra motorfordon och därtill kopplade släpfordon enligt följande.

Bokstav	Behörighet
A	motorcykel
B	personbil, lätt lastbil och ett till sådan bil kopplat lätt släpfordon
C	tung lastbil
D	buss
E	släpfordon, oavsett antal och vikt

Utän hinder av andra stycket får lastbil, släpfordon eller buss föras

1. utan last eller passagerare inom garageområde, verkstadsområde eller bensinstationsområde eller eljest kortare sträcka av den som har körkort med behörigheten B,

2. med last eller passagerare i fall som avses under 1, om färden äger rum i samband med bärgning, reparation eller liknande åtgärd beträffande fordonet eller fordonståget samt föraren har körkort med behörigheten B och har fyllt 19 år,

3. i tjänsteutövning av polisman, som har körkort med behörigheten B.

8 § Körkort klass A**** gäller för tung motorcykel först när innehavaren fyllt 18 år.

9 § Moped får föras endast av den som fyllt 15 år.

Utän hinder av 7 § får utomlands bosatt person som fyllt 15 år och som tillfälligtvis vistas här bruka av honom införd lätt motorcykel, om den uppfyller de villkor som gäller för sådant fordon i hans hemland, under förutsättning att motorn har en slagvolym som ej överstiger 50 kubikcentimeter och att den som infört fordonet får föra detta i hemlandet utan körkort eller därmed jämförlig handling.

10 § Traktor som är försedd med gummihjul får föras på väg endast av den som har körkort eller traktorkort.

Utän hinder av första stycket får traktor föras tillfälligt utan körkort eller traktorkort kortare sträcka på väg vid färd till eller från arbetsplats eller mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål.

11 § Personbil eller lätt lastbil får föras i yrkesmässig trafik för personbefordran endast av den som har trafik kort.

Den som ej har körkort med behörigheten C, D eller E får föra traktortåg i yrkesmässig trafik endast om han har trafik kort.

12 § Bestämmelserna i 7—11 §§ gäller ej färd med fordon inom inhägnat järnvägs- eller fabriksområde eller inhägnat tävlingsområde eller annat dylikt inhägnat område och ej heller färd med fordon, som är avsett att föras av gående, eller släpfordon, som kopplas till sådant fordon.

13 § Körkort, trafik kort och sådan i 28 § avsedd handling som upptager särskilt villkor för kortets giltighet skall medföras under färd med bil eller motorcykel och på tillsägelse visas upp för trafikinspektör, bilinspektör eller polisman. Kort och handling som nu sagts skall vara i sådant skick, att de kan läsas utan svårighet.

Körkort

Körkortstillstånd

14 § Fråga om körkortstillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där sökanden är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av länsstyrelsen i det län där han vistas.

Vistas sökanden i annat län än det där han är kyrkobokförd, får länsstyrelsen hänskjuta ansökningsen till det andra länet, om sökanden begär det eller länsstyrelsen eljest finner det lämpligt.

15 § Körkortstillstånd och utfärdat men ej utlämnat körkort förfaller, om körkortshavaren ej inom tolv månader efter tillståndets meddelande avlagt godkänt förarprov. Tillståndet skall innehålla erinran härom och om att återkallelse kan ske i fall som avses i 51 eller 54 §.

Om förlängning av den i första stycket angivna tiden genom beslut av länsrätt finns bestämmelser i 63 §.

16 § Ansökan om körkortstillstånd göres skriftligen på särskild blankett. Till ansökningshandlingen skall fogas läkarintyg och lämplighets-

intyg enligt fastställda formulär. Länsstyrelsen äger själv eller genom polismyndighet göra ytterligare utredning.

Läkarintyget skall vara utfärdat inom tre månader och lämplighetsintyget inom en månad före ansökningsdagen.

Lämplighetsintyg utfärdas av polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där han vistas.

17 § Körkortstillstånd får meddelas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon. Vid prövningen skall särskilt beaktas om han är känd för nyktert levnadssätt och om det kan antagas, att han som förare av körkortspliktigt fordon kommer att respektera trafikreglerna, taga hänsyn till andra och visa omdöme och ansvar.

I fråga om den som dömts för olovlig körning får körkortstillstånd ej meddelas innan två år förflutit från det att förseelsen begåtts, om det ej kan anses uppenbart, att sökanden ändå är en skötsam person.

Om meddelande av körkortstillstånd i fråga om den för vilken körkortstillstånd, körkort eller rätt att erhålla förnyelse av körkort återkallats finns bestämmelser i 56 och 62 §§.

18 § Körkortstillstånd får meddelas endast den som har tillfredsställande trafiksyn med eller utan glasögon eller linser och tillräcklig hörsel förmåga med eller utan hörapparat för att föra fordon av det slag ansökan avser och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör uppställas med hänsyn till trafiksäkerheten.

19 § Vid meddelande av körkortstillstånd föreskriver länsstyrelsen de villkor för körkortet som föranledes av medicinska skäl.

20 §¹

21 §¹

22 §¹

23 §¹

24 §¹

25 §¹

26 §¹

27 § Meddelas körkortstillstånd efter återkallelse, får länsstyrelsen som villkor för det nya körkortet föreskriva, att körkortshavaren vid regelbundet återkommande tillfällen till länsstyrelsen skall inge lämplighetsintyg, läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. Även annan föreskrift, som är påkallad från trafiksäkerhetssynpunkt, får meddelas.

28 § Föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hörapparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tagas upp i särskild handling med angivande att handlingen skall medföras under färd.

¹ Paragraferna upphävda genom SFS 1975: 58.

Förhandsbesked

29 § Önskar sökande att prövning skall ske om det med hänsyn till sådana förhållanden som skall anges i läkarintyg eller lämplighetsintyg föreligger hinder mot att körkort utfärdas för honom, behöver endast det intyg som åberopas fogas till ansökningshandling som sägs i 16 §.

Länsstyrelsen äger själv eller genom polismyndighet göra ytterligare utredning.

30 § Föreligger med hänsyn till de ingivna handlingarnas innehåll eller vad som i övrigt är känt ej hinder mot att körkortstillstånd meddelas sökanden, förelägger länsstyrelsen denne att inom viss tid komplettera ansökningen med sådant intyg enligt 16 § som ej getts in i ärendet tidigare. Har utredningen visat, att körkortstillstånd kan meddelas endast på särskilt villkor, skall sökanden underrättas om detta.

Följer sökanden ej föreläggandet är ansökan förfallen.

Utfärdande

31 § Körkort får, under de förutsättningar som anges i 32 §, utfärdas för behörigheten

A, om sökanden har fyllt 16 år,

B, om sökanden har fyllt 18 år,

C, om sökanden har fyllt 19 år och har körkort med behörigheten B,

D, om sökanden har fyllt 20 år och har körkort med behörigheten B,

E, om sökanden har fyllt 19 år och har körkort med behörigheten B.

Utan hinder av att sökanden ej har körkort med behörigheten B, får körkort för behörigheten C, D eller E utfärdas, om han inom tre år före utfärdandet har haft körkort med den behörighet som sökes.

32 § Statens trafiksäkerhetsverk utfärdar körkort under förutsättning att gällande körkortstillstånd finns för sökanden och att denne undertecknat körkortsunderlag och samtidigt givit in välliknande fotografi av sig.

Om utlämnande av körkort finns bestämmelser i 38 §.

Förarprov

33 § Förarprov avlägges inför sådan tjänsteman hos statens trafiksäkerhetsverk eller sådan befattningshavare vid försvarsmakten, som förordnats att förrätta förarprov, eller inför sådan lärare i gymnasieskolan, som ger utbildning för avläggande av förarprov.

Förordnande att förrätta förarprov lämnas av statens trafiksäkerhetsverk i fråga om tjänsteman hos verket och av överbefälhavaren i fråga om befattningshavare vid försvarsmakten. Förordnande för befattningshavare vid försvarsmakten att förrätta förarprov får lämnas den som trafiksäkerhetsverket godkänt.

34 § Vid förarprov skall sökanden, om han ej har körkort med behörigheten B, förete bevis om förarutbildning, utfärdat av den som har meddelat utbildningen.

Avser provet körkort för behörigheten C, D eller E skall sökanden förete bevis om särskild förarutbildning för sådant körkort eller intyg om att han under de senaste tolv månaderna i betydande omfattning har fört bil under olika trafikförhållanden. Detta gäller dock ej, om sökanden inom tre år före anmälan till förarprov har haft körkort med den

behörighet som sökes.

Förarprov får utom i gymnasieskolan avläggas endast av den för vilken finns utfärdat körkort i den klass som provet avser.

35 § Förarprov består av förhör och körprov. Sker utbildningen i gymnasieskolan, får förarprov avläggas som delprov under utbildningens gång.

Förarprovet avser

1. sökandens kunskaper om vägtrafikens utveckling, trafiksäkerhetsfrågornas betydelse, trafikolyckornas orsaker, omfattning och karaktär samt vikten av ett ansvarsmedvetet och hänsynsfullt uppträdande i trafiken,

2. sökandens kunskaper om gällande trafikföreskrifter, den verkan från trafiksäkerhetssynpunkt som sjukdom, uttrötning och stimulerande eller bedövande ämnen, särskilt alkoholhaltiga drycker och narkotika, medför på den mänskliga organismen,

3. sökandens kunskaper om konstruktionen och verknings sättet hos fordon av det slag ansökan avser,

4. sökandens förmåga att i landsvägs- och gatutrafik föra fordon av det slag ansökan avser,

5. sökandens sinnesnärvaro och omdömesförmåga.

I fråga om körkort för behörigheten E avser provet även sökandens kunskaper om de särskilda trafiksäkerhetsrisker som föreligger, när fordon föres med tillkopplat släpfordon.

36 § Sökanden får godkännas efter förarprov endast om han i de avseenden som anges i 35 § uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt.

37 § Sökande som avlägger förarprov inför tjänsteman hos statens trafiksäkerhetsverk skall tillhandahålla för provet lämpligt fordon.

38 § Godkännes sökanden vid förarprovet, lämnas körkortet ut av den som förrättat provet eller av den militära myndighet eller den gymnasieskola vid vilken sökanden utbildat sig.

Har sökanden giltigt körkort eller traktorkort, som utfärdats för honom tidigare, skall kortet återlämnas innan det sökta körkortet lämnas ut. Har det tidigare körkortet eller traktorkortet förstörts eller förkommit, skall han innan det sökta körkortet lämnas ut i stället skriftligen anmäla förlusten till den länsstyrelse som enligt 42 § andra stycket eller 92 § har att pröva frågan om förnyelse av körkortet eller traktorkortet.

Har körkortshavaren i fall som avses i andra stycket anmält, att hans körkort eller traktorkort förstörts eller förkommit, och kommer kortet senare till rätta, skall han genast överlämna detta till den länsstyrelse som mottagit anmälan om förlusten.

Förnyelse

39 § Körkort förnyas senast vid den tidpunkt under tionde året efter utfärdandet eller senaste förnyelsen som statens trafiksäkerhetsverk bestämt. Fråga om förnyelse prövas efter ansökan av körkortshavaren.

Förnyas ej körkortet före utgången av den tid som statens trafiksäkerhetsverk bestämt är körkortet ogiltigt. Sådant körkort får förnyas, om

körkortshavaren ansöker därom inom ett år efter det att ogiltigheten inträdde.

40 § Har körkortshavarens namn eller personnummer ändrats, skall körkortshavaren inom tre veckor efter ändringen ansöka om förnyelse av körkortet.

41 § Körkort förnyas efter ansökan av körkortshavaren, om det

1. förstörts eller förkommit, eller
2. förändrats så att det ej lämpligen kan användas.

42 § Fråga om förnyelse enligt 39 § prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Fråga om förnyelse enligt 40 eller 41 § prövas av länsstyrelsen i det län, där körkortshavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet.

43 § Om förnyelse i andra fall än som avses i 39—41 §§ gäller 49, 59 och 60 §§.

44 § Vid förnyelse av körkort skall körkortshavaren på anmodan underteckna körkortsunderlag och ge in välliknande fotografi av sig.

45 § Förnyat körkort tillhandahålles av statens trafiksäkerhetsverk.

Förnyat körkort lämnas ut, utom i fall som avses i 41 § 1, endast om körkortshavaren återlämnat det tidigare körkortet. Har det tidigare körkortet förstörts eller förkommit, skall han, innan det nya körkortet lämnas ut, i stället skriftligen anmäla förlusten till länsstyrelse som avses i 42 § andra stycket.

46 § Har körkortshavaren i fall som avses i 41 § 1 eller 45 § andra stycket anmält, att hans körkort förstörts eller förkommit, och kommer körkortet senare till rätta, skall han genast överlämna detta till den länsstyrelse som mottagit anmälan om förlusten.

Beskaffenhet

47 § Körkort skall vara skärt och utformat enligt bilaga till denna kungörelse.

Särskild utredning om körkortshavare

48 § Finns anledning antaga, att körkortshavare ej uppfyller de förutsättningar som gäller för erhållande av körkort, utreder den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet skyndsamt frågan om hans lämplighet. Länsstyrelsen får förelägga honom att inkomma med lämplighetsintyg, läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. I föreläggandet får föreskrivas, att undersökning eller prov skall verkställas av viss person eller av person med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Länsstyrelsen får också själv eller genom polismyndighet skaffa utredning som behövs.

Beslut om föreläggande enligt första stycket skall innehålla erinran om att återkallelse kan ske enligt 51 § första stycket 8, om föreläggandet ej följes.

49 § Finner den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet att villkor bör föreskrivas i fall då körkortstillstånd meddelats utan föreskrift eller att meddelad föreskrift bör ändras eller upphävas, beslutar länsstyrelsen härom. I fråga om sådant beslut äger 28 § motsvarande tillämpning.

Föranleder beslut som avses i första stycket ändring av texten i utfärdat körkort skall körkortet förnyas. I beslutet skall körkortshavaren föreläggas att inom viss tid vidtaga de åtgärder som behövs för att han skall erhålla förnyat körkort. Beslutet skall innehålla erinran om att återkallelse kan ske enligt 51 § första stycket 9, om föreläggandet ej följes.

Fråga om förnyelse enligt andra stycket prövas av statens trafik- säkerhetsverk. Vid förnyelsen äger 44—46 §§ motsvarande tillämpning.

Återkallelse

50 § Fråga om återkallelse av körkort prövas av länsrätten efter anmälan av den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet. Länsrätten har i sådant ärende samma befogenheter som länsstyrelsen har enligt 48 §.

51 § Körkort skall återkallas,

1. om körkortshavaren brutit mot 1 § andra stycket lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott,

2. om körkortshavaren brutit mot 4 § nämnda lag eller om han vållat trafikolycka med personskada som följd och därefter genom att avlägsna sig från olycksplatsen undandragit sig att i mån av förmåga medverka till de åtgärder vartill olyckan skäligen bort föranleda,

3. om körkortshavaren genom upprepade förseelser i väsentlig grad visat bristande vilja eller förmåga att rätta sig efter de bestämmelser som i trafikens eller trafiksäkerhetens intresse gäller för förare av motordrivet fordon eller spårvagn,

4. om körkortshavaren eljest vid färd med motordrivet fordon eller spårvagn grovt åsidosatt sådan förpliktelse i något för trafiksäkerheten väsentligt hänseende som åligger honom såsom förare,

5. om körkortshavaren gjort sig skyldig till olovlig körning och det ej kan anses uppenbart, att han ändå är en skötsam person, eller om körkortshavaren på grund av opålitlighet i nykterhethänseende ej bör ha körkort,

6. om körkortshavaren genom brottslig gärning visat påtaglig brist på hänsyn till andra eller på grund av personliga förhållanden i övrigt ej kan anses lämplig som förare av körkortspliktigt fordon,

7. om körkortshavarens förutsättningar för rätt att föra körkortspliktigt fordon minskat så väsentligt genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt ej vidare bör ha körkort,

8. om körkortshavaren ej följer föreläggande som meddelats av länsstyrelse enligt 48 § eller av länsrätt enligt 50 §,

9. om körkortshavaren ej följer föreläggande som meddelats av länsstyrelse enligt 49 § andra stycket,

10. om körkortshavaren begär att körkortet skall återkallas.

Meddelas varning enligt 64 eller 65 §, skall återkallelse dock ej ske.

52 § I fall som avses i 51 § första stycket 7, 8, 9 eller 10 får återkallelsen av körkort begränsas till att avse behörigheten att föra visst slag av fordon.

53 § Återkallelse av körkort på grund av straffbelagd förseelse får ej ske förrän frågan om straff för förseelsen blivit avgjord genom dom som vunnit laga kraft, om ej omständigheterna är sådana, att körkorts-havaren oavsett utgången i ansvarsfrågan kan anses olämplig att föra körkortspliktigt fordon.

54 § Uppstår fråga om återkallelse av körkort och kan det på sannolika skäl antagas, att körkortet kommer att slutligt återkallas, skall länsrätten återkalla körkortet tills vidare i avvaktan på det slutliga beslutet.

Har beslut om körkorts omhändertagande enligt 67 § kommit in till länsstyrelse, anmäler länsstyrelsen skyndsamt ärendet hos länsrätten. Länsrätten prövar frågan om körkortet skall återkallas tills vidare eller återställas till föraren. Har beslutet meddelats enligt 67 § andra stycket och hade föraren före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till minst 0,8 promille, skall dock länsrätten återkalla körkortet tills vidare.

55 § Beslut om återkallelse av körkort delges den som avses med beslutet.

Har utlämnat körkort återkallats, skall körkortshavaren efter anmanning överlämna körkortet till den länsstyrelse som meddelat körkorts-tillståndet, om körkortet ej förstörts eller förkommit. Avser återkallelsen körkort som ej lämnats ut, skall den myndighet som innehar körkortet överlämna det till länsstyrelsen.

Upphäves beslut om återkallelse efter besvär, återställes körkortet till körkortshavaren eller i fall som avses i andra stycket andra punkten till myndigheten.

56 § Har körkort återkallats enligt 51 § första stycket 1, får körkortstillstånd ej meddelas innan två år förflutit från delgivningen av beslut om körkortets omhändertagande, eller, om sådant beslut ej meddelats, beslut om återkallelse tills vidare, eller, om ej heller sådant beslut meddelats, beslut om slutlig återkallelse.

Har återkallelse skett enligt 51 § första stycket 2—6, får körkortstillstånd ej meddelas innan ett år förflutit från den tidpunkt som anges i första stycket.

Föreligger synnerliga skäl får länsrätten i beslut om återkallelse föreskriva kortare tid än som sägs i första eller andra stycket, dock lägst ett år i fall som avses i första stycket och lägst tre månader i fall som avses i andra stycket.

57 § Har körkort återkallats enligt 51 § första stycket 7 och har det förhållande som föranlett återkallelsen upphört, återställes körkortet, om ansökan därom göres inom ett år från den tidpunkt som anges i 56 § första stycket.

Fråga om återställande av körkort enligt första stycket prövas av länsstyrelse som avses i 50 §.

58 § Körkort som återkallats enligt 51 § första stycket 8 återställes, om körkortshavaren inom tid som länsrätten bestämt i beslutet om återkallelse vidtagit i föreskriften eller i föreläggandet angiven åtgärd.

59 § Körkort som återkallats enligt 51 § första stycket 9 förnyas, om körkortshavaren ansökt om förnyelse inom tid som länsrätten bestämt i beslutet om återkallelse.

Fråga om förnyelse enligt första stycket prövas av den länsstyrelse som meddelat föreläggandet.

60 § Har återkallelse begränsats enligt 52 §, skall körkortet förnyas.

Fråga om förnyelse enligt första stycket prövas av statens trafik-säkerhetsverk.

61 § Vid förnyelse enligt 59 och 60 §§ äger 44 § och 45 § första stycket motsvarande tillämpning.

62 § Bestämmelserna i 50—56 §§ gäller i tillämpliga delar

1. i fråga om körkortstillstånd,
2. i fråga om rätt att erhålla förnyelse av körkort enligt 39 § andra stycket.

Återkallelse enligt första stycket 2 på grund av att körkortshavaren gjort sig skyldig till olovlig körning genom att föra fordon av det slag, som körkortet gällt för, får dock ske endast om särskilda skäl föreligger.

63 § Har körkortstillstånd eller utfärdat men ej utlämnat körkort återkallats tills vidare i avvaktan på det slutliga beslutet och häves återkallelsen, får länsrätten förlänga den i 15 § angivna tiden inom vilken godkänt förarprov skall avläggas.

Varning

64 § Har körkortshavare, som ej tidigare begått brott mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, brutit mot 2 mom. samma paragraf, men hade han ej före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod under eller efter färden uppgick till 0,8 promille, får länsrätten meddela honom varning i stället för att besluta om återkallelse av körkortet, om omständigheterna är mildrande.

65 § Föreligger i fråga om körkortshavare sådan omständighet som sägs i 51 § första stycket 3—6 eller annat förhållande, som är ägnat att allvarligt minska tilltron till hans lämplighet såsom förare, men föreligger ej tillräckliga skäl till återkallelse, får länsrätten meddela honom varning.

66 § Beslut om varning delges den som avses med beslutet.

Omhändertagande

67 § Har körkortshavare vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn gjort sig skyldig till grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom eller företett tydliga tecken på påverkan av starka drycker eller annat ämne, eller har han till följd av sjukdom, skada eller dylikt förlorat förmågan att föra körkortspliktigt fordon på ett trafiksäkert sätt, beslutar polismyndigheten skyndsamt att körkortet skall omhändertagas. Sådant beslut meddelas även av åklagare, som vid beslut om åtal finner, att förhållande som nu sagts föreligger.

Misstänkes att körkortshavare vid förande av motorfordon, terrängmotorfordon, traktortåg eller spårvagn brutit mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, och hade han före färdens slut förtärt starka drycker i sådan mängd att alkoholkoncentrationen i hans blod enligt blodundersökning uppgick till minst 0,5 promille under eller efter färden, beslutar undersökningsledaren eller åklagaren skyndsamt sedan analysbevis erhållits att körkortet skall omhändertagas. Är fråga om brott mot 4 § 2 mom. nämnda lag men uppgick alkoholkoncentrationen ej till 0,8 promille får, om omständigheterna kan anses mildrande, beslut om körkortets omhändertagande meddelas endast om körkortshavaren tidigare brutit mot 4 § nämnda lag.

68 § Beslut enligt 67 § delges körkortshavaren, som, om körkortet lämnats ut till honom och ej förstörts eller förkommit, efter anmaning skall överlämna det till myndighet som meddelat beslutet.

Snarast möjligt, och i fall som sägs i 67 § första stycket inom 48 timmar, sändes beslutet till den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet. Vid beslutet fogas uppgift om delgivning, körkort som överlämnats i anledning av beslutet, avskrift av analysbevis och, om beslutet meddelats enligt 67 § första stycket eller enligt 67 § andra stycket och alkoholkoncentrationen i körkortshavarens blod ej uppgått till 0,8 promille, redogörelse för de skäl som föranlett åtgärden. Delges beslutet eller överlämnas körkortet senare, meddelas detta snarast möjligt till länsstyrelsen. Körkortet sändes till länsstyrelsen.

I avvaktan på länsrättens beslut enligt 54 § är körkortshavaren ej berättigad att föra körkortspliktigt fordon.

69 § Har körkort omhändertagits enligt 67 § och har det ej lämnats ut till körkortshavaren, skall den myndighet som innehar körkortet överlämna det till den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet.

Trafikkort

70 § Fråga om trafikkortstillstånd prövas, om tillståndet skall meddelas i samband med körkortstillstånd, av den länsstyrelse som har att pröva frågan om körkortstillståndet. I annat fall prövas frågan av den länsstyrelse som meddelat körkortstillstånd för sökanden.

71 § Bestämmelserna i 15, 16, 18, 19 och 27—30 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om trafikkortstillstånd och trafikkort.

72 § Trafikkortstillstånd meddelas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga förhållanden är lämplig som förare i yrkesmässig trafik.

73 § Trafikkort får, under förutsättning som anges i 74 §, utfärdas, om sökanden har fyllt 19 år och har körkort med behörigheten B.

Utan hinder av att sökanden ej har körkort med behörigheten B, får trafikkort utfärdas, om han inom tre år före utfärdandet har haft sådant körkort.

74 § Statens trafiksäkerhetsverk utfärdar trafikkort under förutsättning att gällande trafikkortstillstånd finns för sökanden.

Om utlämnande av trafik kort finns bestämmelser i 78 §.

75 § Bestämmelserna i 33 § äger motsvarande tillämpning i fråga om förarprov för trafik kort. Sådant prov behöver dock ej avläggas, om sökanden har körkort med behörigheten C eller D.

76 § Vid förarprov för trafik kort skall sökanden, om han ej inom tre år före anmälan har haft trafik kort eller körkort med behörigheten C eller D, förete bevis om särskild förarutbildning för trafik kort eller intyg om att han under de senaste tolv månaderna i betydande omfattning har fört bil under olika trafikförhållanden.

Förarprov får utom i gymnasieskolan avläggas endast av den för vilken finns utfärdat trafik kort.

77 § Förarprov för trafik kort består av förhör och körprov. Sker utbildningen i gymnasieskolan, får förarprov avläggas som delprov under utbildningens gång.

Förarprovet omfattar prövning i de avseenden som anges i 35 § andra stycket.

Bestämmelserna i 36 och 37 §§ äger motsvarande tillämpning vid förarprov för trafik kort.

78 § Godkännes sökanden vid förarprov för trafik kort, lämnas trafik kortet ut av den som har förrättat provet eller av den militära myndighet eller den gymnasieskola vid vilken sökanden har utbildat sig. Har trafik kortet utfärdats med tillämpning av 73 § andra stycket, lämnas dock trafik kortet ut endast om sökanden samtidigt erhåller körkort med behörigheten B.

Skall förarprov för trafik kort ej avläggas, lämnar statens trafiksäkerhetsverk ut trafik kortet till sökanden i samband med utfärdandet.

79 § Bestämmelserna i 40 och 41 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om trafik kort.

80 § Fråga om förnyelse av trafik kort i fall som avses i 40 eller 41 § prövas av länsstyrelsen i det län, där trafik kortshavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av den länsstyrelse som meddelat trafik kortstillståndet.

81 § Bestämmelserna i 45 och 46 §§ äger motsvarande tillämpning vid förnyelse av trafik kort.

82 § Trafik kort skall innehålla uppgift om trafik kortshavarens fullständiga namn och hans personnummer, den länsstyrelse som meddelat trafik kortstillståndet, den myndighet som utfärdat trafik kortet och dagen för utfärdandet.

83 § Bestämmelserna i 48—51, 53—59 §§, 61 §, 62 § första stycket 1 och 63—69 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om trafik kort.

Trafik kort eller trafik kortstillstånd skall återkallas även i andra fall än som avses i första stycket om det finns anledning till det. Varning får dock meddelas i stället.

Traktorkort

84 § Förarprov avlägges inför den som statens trafiksäkerhetsverk förordnat därtill eller inför sådan lärare i gymnasieskolan som ger utbildning för avläggande av förarprov.

85 § Förarprov består av förhör.

Sökanden får godkännas endast om han i de avseenden som anges i 35 § andra stycket 1 och 2 uppfyller de krav som bör ställas från trafiksäkerhetssynpunkt.

Godkännes sökanden utfärdas bevis därom.

86 § Fråga om utfärdande av traktorkort prövas av länsstyrelse. Bestämmelserna i 14 § äger därvid motsvarande tillämpning.

87 § Bestämmelserna i 16, 17, 19, 27 och 28 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om ansökan om traktorkort. Vid sådan ansökan skall dock ges in även bevis enligt 85 §, utfärdat inom tre månader före ansökan.

88 § Traktorkort får utfärdas endast för den som har tillräcklig synskärpa och hörsel förmåga för att föra traktor och som även i övrigt uppfyller de medicinska krav som bör uppställas med hänsyn till trafiksäkerheten.

Sökandens synskärpa är tillräcklig, om den med eller utan glasögon eller linser är minst 0,5 på det bästa ögat.

Sökandens hörsel förmåga är tillräcklig, om han med eller utan hörapparat väl uppfattar vanlig samtalsstämma på en meters avstånd.

89 § Traktorkort får utfärdas endast för den som fyllt 16 år eller, om särskilda skäl föreligger, för den som fyllt 15 år.

Traktorkort lämnas ut av den länsstyrelse som utfärdat kortet.

90 § Bestämmelserna i 29 och 30 §§ om förhandsbesked äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Föreläggande som avses i 30 § skall dock gälla även bevis om godkänt förarprov enligt 85 §.

I ärende om förhandsbesked får prövas även fråga om sådana särskilda skäl som avses i 89 § första stycket föreligger.

91 § Bestämmelserna i 40 och 41 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Traktorkort behöver dock ej förnyas, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

92 § Fråga om förnyelse av traktorkort prövas av länsstyrelsen i det län, där innehavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av den länsstyrelse som utfärdat traktorkortet.

93 § Bestämmelserna i 45 och 46 §§ äger motsvarande tillämpning vid förnyelse av traktorkort med det undantaget att vad som sägs om statens trafiksäkerhetsverk i stället gäller länsstyrelse som prövat frågan om förnyelse.

94 § Traktorkort skall innehålla uppgift om innehavarens fullständiga

namn och hans personnummer, den länsstyrelse som utfärdat traktorkortet och dagen för utfärdandet.

95 § Bestämmelserna i 48—51, 53—59, 61 och 64—68 §§ gäller i tillämpliga delar traktorkort. Förnyelse enligt 49 § andra stycket skall dock ej ske, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Förarutbildning

Trafikskola

96 § Trafikskola får drivas endast efter tillstånd av statens trafiksäkerhetsverk, som utövar tillsyn över trafikskola.

97 § Över ansökan om tillstånd enligt 96 § inhämtar statens trafiksäkerhetsverk yttrande av länsstyrelsen i det län där skolan skall drivas.

Tillstånd får meddelas fysisk eller juridisk person, som med hänsyn till vederhäftighet och andra på frågan inverkan omständigheter bedömes ha förutsättningar att driva trafikskola på sådant sätt, att kravet på god förarutbildning blir tillgodosett.

Tillstånd förenas med de villkor och bestämmelser som behövs. Föranleder ej särskilda förhållanden annat, utfärdas tillståndet tills vidare.

98 § Vid trafikskola skall finnas en godkänd trafikskolechef, som svarar för att skolan drivas på sätt som sägs i 97 § andra stycket.

99 § Vid trafikskola skall finnas en eller flera godkända utbildningsledare, som är ansvariga för utbildningsarbetet.

Om så behövs med hänsyn till omfattningen av skolans verksamhet, skall vid skolan utöver utbildningsledare finnas en eller flera godkända trafiklärare.

100 § Fråga om godkännande som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Intyg huruvida sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden får anses lämplig som utbildningsledare eller trafiklärare utfärdas av polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där han vistas.

101 § I trafikskola skall finnas de läromedel och den undervisningsmateriel i övrigt som behövs för den teoretiska undervisningen och lokal som är lämplig för sådan undervisning.

Undervisningen skall bedrivas enligt kursplaner, som statens trafiksäkerhetsverk fastställer. För varje elev skall föras utbildningskort.

102 § Trafikskolechef skall föra anteckningar om undervisningen och årligen före februari månads utgång till statens trafiksäkerhetsverk sända in redogörelse för undervisningen under nästföregående år.

103 § Statens trafiksäkerhetsverk får återkalla tillstånd att driva trafikskola, om

1. tillståndshavaren befinnes olämplig att driva trafikskola,
2. utbildningen i trafikskola bedrivs i strid mot gällande föreskrifter eller eljest på ett otillfredsställande sätt, eller

3. undervisning ej har bedrivits vid skolan under de senaste tolv månaderna.

104 § Finner statens trafiksäkerhetsverk att den som godkänts som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare är olämplig, får verket återkalla godkännandet.

105 § Har innehavare av tillstånd att driva trafikskola eller trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare vid sådan skola gjort sig skyldig till förfarande eller försummelse som kan föranleda återkallelse av tillstånd eller godkännande, men kan det antagas, att han skall låta sig rätta utan sådan åtgärd, får varning i stället meddelas.

106 § Beslut om återkallelse eller varning delges den som avses med beslutet.

107 § Om förarutbildning i gymnasieskolan gäller särskilda bestämmelser.

Övningskörning

108 § Den som för att erhålla körkort vill öva sig i körning med motorfordon eller fordonståg som han ej har körkort för får föra fordonet eller fordonståget vid övningskörning under de förutsättningar som anges i 109—114 §§.

109 § Den som för fordon vid övningskörning skall ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med lätt motorcykel,
2. 17 år 9 månader för körning med personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,
3. 18 år för körning med tung motorcykel, personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,
4. 19 år för körning med buss.

Utän hinder av första stycket 3 får den som fyllt 16 men ej 18 år föra tung motorcykel vid övningskörning i trafikskola under förutsättning att den som övar uppsikt över körningen medföljer på motorcykeln eller i sidvagn till denna.

110 § Övningskörning skall ske under uppsikt av person, som fyllt 21 år och sedan minst tre år har körkort för fordon av det slag körningen avser samt har vana och skicklighet i fråga om körning med sådant fordon.

111 § Vid övningskörning med bil skall den som har uppsikt över körningen medfölja i bilen vid den körandes sida, om ej körningen äger rum inom körgård, som är godkänd av statens trafiksäkerhetsverk, och sker i enlighet med verkets föreskrifter.

Utän hinder av första stycket får övningskörning i gymnasieskolan efter det första ledet i utbildningen ske utanför körgård även om den som har uppsikt över körningen ej medföljer i bilen.

112 § Vid övningskörning med sådant fordon eller fordonståg som kräver behörigheten C, D eller E skall den som övningskör ha körkort

med behörigheten B eller inom tre år före övningskörningen ha haft körkort, som omfattade fordon av det slag med vilket körningen äger rum.

113 § Den vars körkort återkallats eller omhändertagits får övningsköra med motorfordon endast vid trafikskola, i gymnasieskolan eller i utbildning vid försvarsmakten.

114 § Övningskörning på motorväg eller motortrafikled får ske endast med bil i slutskedet av förarutbildning i trafikskola eller gymnasieskolan eller vid försvarsmakten och under de förutsättningar i övrigt som statens trafiksäkerhetsverk bestämmer.

115 § Vid övningskörning skall fordonet vara försett med skylt som anger användningen.

116 § Uppsikt över övningskörning vid trafikskola får utövas endast av utbildningsledare eller trafiklärare.

117 § Den som har uppsikt över övningskörning som ej sker i gymnasieskolan anses som förare vid sådan körning.

Om den som har körkort för att uppöva sin färdighet att föra fordon, för vilket körkortet gäller, träffar avtal om övningskörning med någon som driver trafikskola, tillämpas första stycket på den som enligt avtalet skall ha uppsikt över körningen.

Uppgiftsskyldighet

118 § Länsrätt som prövar fråga som gäller körkort, trafik kort eller traktorkort lämnar avskrift av sitt beslut till den länsstyrelse som anmält ärendet till länsrätten.

Har talan fullföljts mot länsstyrelses eller länsrätts beslut i fråga som avses i första stycket, sänder domstol som prövar ärendet avskrift av sitt beslut till länsstyrelsen. Har talan fullföljts mot beslut av statens trafiksäkerhetsverk, sändes avskrift till verket.

119 § Domstol eller befattningshavare vid försvarsmakten sänder omedelbart avskrift av dom eller beslut till den länsstyrelse som meddelat körkortstillstånd eller trafik kortstillstånd eller utfärdat traktorkort, om körkortshavaren, trafik kortshavaren eller innehavaren av traktorkort funnits skyldig till

1. brott mot lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, om brottet begåtts vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn,

2. annat brott vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn utom brott mot 3 § lagen (1971: 965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands,

överträdelse av 69 § första stycket, 71 §, 72 § 1, 2, 4, 5, 7, 8 eller 9 eller 73 eller 74 § vägtrafikungörelsen (1972: 603),

överträdelse av lokal trafikföreskrift om stannande eller parkering,

3. brott mot narkotikastrafflagen (1968: 64) eller brott mot lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling i fråga om narkotika som avses i 1 § narkotikaförordningen (1962: 704),

4. olovligt tillgrepp av motordrivet fordon,

5. brott mot 21 kap. 13 eller 14 § brottsbalken, om den dömde vid brottets begående har varit berusad så att det har framgått av hans åtbörder eller tal,

6. brott mot 3 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8 eller 9 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 3 kap. 10 § brottsbalken,

7. brott mot 4 kap. brottsbalken,

8. brott mot 6 kap. 1 eller 2 § brottsbalken eller 6 kap. 1 och 10 §§ brottsbalken,

9. brott mot 8 kap. 5 eller 6 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 8 kap. 12 § brottsbalken.

10. brott mot 13 kap. brottsbalken,

11. brott med 17 kap. 1, 2, 4 eller 5 § brottsbalken.

I fråga om brott som avses under 6—11 sändes avskrift endast om annan påföljd än böter ådömts.

120 § Avskrift av dom eller beslut sändes även i annat fall än som avses i 119 § omedelbart av domstol, som meddelat dom eller beslut i mål vari lägre domstol eller befattningshavare vid försvarsmakten haft att sända avskrift enligt 119 §.

121 § Har körkortshavare, trafikortshavare eller innehavare av traktorkort åtalats för brott som avses i 119 § och har beslut meddelats om återkallelse tills vidare eller omhändertagande enligt denna kungörelse, sänder tingsrätt, om åtalet nedlägges eller rätten frikänner den tilltalade, omedelbart underrättelse härom med angivande av hans personnummer till den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafikortstillståndet eller utfärdat traktorkortet.

Beslutas efter återkallelse eller omhändertagande som avses i första stycket, att förundersökning skall nedläggas eller att åtal ej skall väckas, underrättar den som meddelar beslutet omedelbart länsstyrelsen härom. Underrättelsen skall innehålla uppgift om personnummer.

122 § Har nykterhetsnämnd beslutat att ställa körkortshavare, trafikortshavare eller innehavare av traktorkort under övervakning enligt 15 § lagen (1954: 579) om nykterhetsvård eller har nämnden gett in ansökan till länsrätt om att sådan person skall tagas in på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, sänder nämnden omedelbart med angivande av hans personnummer underrättelse om förhållandet till den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafikortstillståndet eller utfärdat traktorkortet.

Finner nykterhetsnämnd i annat fall än som avses i första stycket, att rätten för viss person att ha körkort, trafikort eller traktorkort bör omprövas till följd av hans alkoholmissbruk, sänder nämnden omedelbart med angivande av hans personnummer underrättelse härom till den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafikortstillståndet eller utfärdat traktorkortet.

I fall som avses i första eller andra stycket avger nykterhetsnämnden yttrande i frågan om den person som underrättelsen gäller bör ha körkort, trafikort eller traktorkort.

123 § Finner polismyndighet i fråga om körkortshavare, trafikortshavare eller innehavare av traktorkort anledning till återkallelse, anmäler myndigheten detta till den länsstyrelse som har meddelat körkorts-

tillståndet eller trafik kortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet. Anmälan skall vidare alltid göras, när omhändertagande har skett enligt lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m.

Anmälan som avses i första stycket skall innehålla uppgift om personnummer.

124 § Finner polismyndighet anledning till återkallelse av tillstånd för trafikskola eller av godkännande som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare, anmäler myndigheten detta till statens trafiksäkerhetsverk.

Körkortsregistret

125 § Körkortsregistret föres av statens trafiksäkerhetsverk genom automatisk databehandling.

Trafiksäkerhetsverket svarar för det system- och programmeringsarbete som behövs.

126 § Uppgifter föres in i körkortsregistret enligt följande.

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Personuppgifter	
Fullständigt namn, personnummer och adress för den som ansökt om körkortstillstånd. Motsvarande uppgifter i fråga om körkortshavare, trafik kortshavare och innehavare av traktorkort	Statens trafiksäkerhetsverk eller, i fråga om uppgift som länsstyrelse mottagit, vederbörande länsstyrelse För den som är kyrkobokförd i landet anges adressen i kyrkobokföringsorten och för annan adressen i den ort där han vistas
Fullständigt namn, personnummer och adress för den som har svenskt luftfarts certifikat eller certifikat, som avses i 80 § luftfarts kungörelsen (1961: 558), eller har här i landet meddelat godkännande av utländskt luftfarts certifikat	Statens trafiksäkerhetsverk För den som är kyrkobokförd i landet anges adressen i kyrkobokföringsorten och för annan adressen i den ort där han vistas
Körkortshavares eller trafik kortshavares avflyttning ur landet. Motsvarande uppgifter i fråga om innehavare av traktorkort	Statens trafiksäkerhetsverk
Körkortsuppgifter	
Beslut i anledning av ansökan om körkortstillstånd eller trafik kortstillstånd	Den länsstyrelse som meddelat beslutet
Körkortsklass	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet
Beslut i anledning av ansökan om traktorkort	Den länsstyrelse som meddelat beslutet
Statens trafiksäkerhetsverks stationsort, där sökande av körkort eller trafik kort skall genomgå förarprov	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Gymnasieskola eller militär myndighet, där sökande av körkort eller trafik kort avlägger förarprov	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet
Dag för utfärdande av körkort eller trafik kort	Statens trafiksäkerhetsverk
Dag för utlämnande av sådant körkort eller trafik kort som lämnas ut i samband med förarprov	Statens trafiksäkerhetsverk Den som lämnar ut kortet skall underrätta verket om åtgärden
Dag för utfärdande av traktorkort	Den länsstyrelse som utfärdat traktorkortet
Dag då förnyelse av körkort skall ske enligt 39 § första stycket	Statens trafiksäkerhetsverk
Beslut i anledning av förnyelse enligt 39, 49 eller 60 §	Statens trafiksäkerhetsverk
Beslut i anledning av förnyelse enligt 40, 41, 59, 79, 83, 91 eller 95 §	Den länsstyrelse som meddelat beslutet eller, om detta meddelats av statens trafiksäkerhetsverk, trafiksäkerhetsverket
Föreläggande enligt 48 §, 49 § andra stycket, 50, 62, 83 eller 95 §	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafik kortstillståndet eller utfärdat traktorkortet
Meddelat särskilt villkor i fråga om körkortshavare, trafik kortshavare eller innehavare av traktorkort	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafik kortstillståndet eller utfärdat traktorkortet
Anmälan av länsstyrelse till länsrätt enligt 50, 54, 62, 83 eller 95 §	Den länsstyrelse som gjort anmälan
Beslut som rör återkallelse av körkortstillstånd, körkort, trafik kortstillstånd, trafik kort eller traktorkort	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafik kortstillståndet eller utfärdat traktorkortet
Återställande av körkort, trafik kort eller traktorkort enligt 54, 55, 57, 58, 83 eller 95 §	Den länsstyrelse som återställt körkortet, trafik kortet eller traktorkortet
Beslut om varning enligt 64, 65, 83 eller 95 § eller omhändertagande enligt 67, 83 eller 95 §	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafik kortstillståndet eller utfärdat traktorkortet
Delgivning av sådant beslut om återkallelse, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret	Den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet eller trafik kortstillståndet eller utfärdat traktorkortet Uppgift föres ej in om delgivning av beslut om återkallelse, om beslut om omhändertagande delgetts tidigare och ej heller om delgivning av slutligt beslut om återkallelse, när beslut om återkallelse tills vidare delgetts tidigare
Återlämnande eller överlämnande av körkort, trafik kort eller traktorkort enligt 38, 45, 46, 49, 55, 68, 69, 81, 83, 93 eller 95 §	Statens trafiksäkerhetsverk eller, om kortet överlämnats till länsstyrelse, den länsstyrelse som mottagit det Har kortet ej återlämnats eller överlämnats, skall detta framgå av registret

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Anmälan enligt 38, 45, 49, 81, 83, 93 eller 95 §	Den länsstyrelse som mottagit anmälan
Innehav av svenskt luftfartscertifikat, av certifikat som avses i 80 § luftfartskungörelsen (1961: 558) eller av här i landet meddelat godkännande av utländskt luftfartscertifikat	Statens trafiksäkerhetsverk
Ändring eller upphävande av sådant beslut som skall föras in i registret	Den myndighet som haft att svara för att uppgiften förts in i registret
Belastningsuppgifter	
Dom eller beslut enligt 119 eller 120 §, underrättelse enligt 121 § första stycket eller 122 §, anmälan enligt 123 §	Den länsstyrelse som erhållit avskrift av domen eller beslutet eller erhållit underrättelsen eller anmälan
Anmälan från länsläkare eller förste stadsläkare enligt särskilda föreskrifter om vissa sjukdomstillstånd hos förare av motorfordon, luftfartyg m. m.	Den länsstyrelse som mottagit anmälan
Uppgift om omständighet som ej angivits ovan i denna paragraf men vars upptagande behövs för kontroll av körkortshavare, trafikkortshavare eller innehavare av traktorkort	Den länsstyrelse som mottagit uppgiften

127 § Har regeringsrätten eller kammarrätt meddelat beslut i fråga som fullföljts från länsstyrelse eller länsrätt och skall uppgift om beslutet enligt 126 § föras in i körkortsregistret, svarar den länsstyrelse som avses i 118 § för att uppgiften föres in. Motsvarande skyldighet åvilar statens trafiksäkerhetsverk i fråga som fullföljts från verket.

128 § Avlider körkortshavare, trafikkortshavare eller innehavare av traktorkort, för statens trafiksäkerhetsverk ur körkortsregistret uppgifterna om honom. Uppgift om körkortshavare, trafikkortshavare eller innehavare av traktorkort, som ej är mantalsskriven eller kyrkobokförd i landet, föres ur körkortsregistret, när 90 år förflutit från hans födelse.

Trafiksäkerhetsverket får i andra fall än som avses i första stycket föra ur körkortsregistret personuppgift eller körkortsuppgift som ej behövs.

Tillämpningsföreskrifter m. m.

129 § Föreskrifter för tillämpningen av bestämmelserna i denna kungörelse om medicinska krav för innehav av körkort, trafikkort och traktorkort och föreskrifter om undantag från kraven meddelas av socialstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk. Styrelsen meddelar efter samråd med verket även närmare föreskrifter om läkarundersökning som skall ligga till grund för läkarintyg enligt denna kungörelse.

130 § Närmare föreskrifter om utredning som skall ligga till grund för lämplighetsintyg enligt denna kungörelse och om anmälan enligt 123 § meddelas av rikspolisstyrelsen efter samråd med statens trafik-säkerhetsverk.

131 § Närmare föreskrifter om identitetsprövning i samband med ansökan om körkort, ansökan om förnyelse av körkort och utlämnande av körkort meddelas av postverket efter samråd med rikspolisstyrelsen och statens trafiksäkerhetsverk. I fråga om den som vistas utom landet meddelas dock sådana föreskrifter av trafiksäkerhetsverket.

132 § Ytterligare föreskrifter om förarutbildning i gymnasieskolan meddelas av skolöverstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk.

133 §²

134 § I andra fall än som avses i 129—132 §§ meddelas närmare föreskrifter för tillämpningen av denna kungörelse av statens trafik-säkerhetsverk.

135 § Blanketter för läkarintyg tillhandahålles av socialstyrelsen och blanketter för lämplighetsintyg av rikspolisstyrelsen. Övriga blanketter tillhandahålles av statens trafiksäkerhetsverk.

136 § Fråga om undantag i visst fall från 7—11, 15, 31 eller 34 §, 71 § jämförd med 15 §, 73, 76, 89, 109—113, 115 eller 116 § prövas av statens trafiksäkerhetsverk. Vid medgivande av undantag får särskilda villkor föreskrivas.

Undantag får medges om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten och, utom i fråga om 115 §, synnerliga skäl föreligger.

Ansvarsbestämmelser m. m.

137 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid ansökan eller anmälan enligt denna kungörelse lämnar oriktig uppgift dömes till böter, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

138 § Föres moped av barn i strid mot 9 § första stycket dömes den som har vårdnaden om barnet eller, om förseelsen begåtts av barnet i anställningsförhållande, arbetsgivaren till böter, om han underlåtit att göra vad som ankommit på honom för att hindra förseelsen. Till samma straff dömes även den som eljest tillåter barn att föra moped i strid mot 9 § första stycket.

139 § Den som för fordon i yrkesmässig trafik utan att vara berättigad till det dömes till böter.

140 § Den som i yrkesmässig trafik anställer och brukar som förare någon som ej är behörig att föra fordon i sådan trafik dömes till böter. Till samma straff dömes även den som i annat fall överlämnar åt eller tillåter annan att föra fordon i yrkesmässig trafik utan att denne är berättigad till det.

² Paragrafen upphävd genom SFS 1975: 58.

Regeringsrätten diskuterar ingående frågan om den föreslagna delreformen är möjlig att genomföra nu eller om man i stället bör avvakta ett mera fullständigt genomförande av körkortstreformen. Regeringsrätten instämmer i att principbeslutet i fråga om vilken domstol som har att besluta om körkortsinriparanden inte behöver genomföras samtidigt med en reform av de materiella reglerna om lämplighetsprövning och körkortskrävande m. m. Däremot inger det betänkligheter att medge stor frihet för länsrätter och kammarrätter att bestämma spärtridens längd och att avgöra i vad mån trafikbrottslighet, allmän brottslighet eller andra märkningar i nykterhetsinsesende skall ha betydelse för körkortsinnehav utan att samtidigt några garantier skapas för en enhetlig och följdriktig rättsutlämning. Den närmast till hands liggande och mest ändamålsenliga utvägen är enligt regeringsrätten att tillerkänna ett allmänt ombud rätt att överklaga beslut och domar i körkortsmål. Fullföljdsrätt skulle kunna införas utan att de fortsatta övergåendena föregrips. Anses ett förslag från körkortsutredningen böra avvaktas innan beslut fattas om allmänt ombud, måste enligt regeringsrätten delreformen anstå. En annan omständighet som enligt regeringsrätten kan motivera ett uppskov är att även det s. k. pricksystemet är under utredning.

Motorvägnens helnykterhetsförbund (MHF) anlägger liknande synpunkter som regeringsrätten. Förbundet anser att förslaget till körkortsutredning bör anstå till dess körkortsutredningen har slutfört sitt arbete. Även *länsstyrelsen i Gästriklands län* framhåller behovet av ett allmänt ombud i körkortsprocessen men avstyrker inte den föreslagna delreformen.

2.2 Utformning av och uppdelning mellan författningarna

Flera remissinstanser uppehåller sig vid utformningen av författningarna. Därvid framhålls i några yttranden vikten av att inarbetade uttryck och formuleringar behålls i de fall där reformen inte kräver att författningstexten ändras. *Länsstyrelsen i Uppsala län* finner det värdefullt att lagtexten har blivit förhållandevis utförlig och detaljerad. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* vill särskilt framhålla sin tillfredsställelse över att man har sökt undvika en ramlag med generella bestämmelser och hänvisningar till i annan ordning utfärdade författningar. Förslaget ger enligt *länsstyrelsen* tillräckligt konkret innehåll åt bestämmelserna. Enligt *länsstyrelserna i Malmöhus län* och *Gästriklands län* hade emellertid en mera konkretiserad lagtext varit önskvärd för att främja en enhetlig rättsutlämning. Även *länsstyrelsen i Västernorrlands län* och *körkortsutredningen* uttrycker sådana önskemål.

Bilaga 2

Sammanställning av remissyttrandena, upprättad inom kommunikationsdepartementet 1 Inledning

Inom kommunikationsdepartementet har gjorts en sammanställning av remissyttrandena över

den inom departementet upprättade promemorian (Ds K 1976: 7) Körtkortslag,

motorredskapsutredningens betänkande (SOU 1974: 26) Motorredskap vad avser frågan om förarkompetens för motorredskap och

statens trafiksäkerhetsverks framsättning den 14 maj 1973 om förarprov på automatväxlad bil.

När det gäller promemorian bör framhållas att regeringsrättens ytrande inte är enhälligt i vissa frågor. I denna sammanställning redovisas enbart majoritetens yttrande.

2 Promemorian (Ds K 1976: 7) Körtkortslag

Kemissinstanserna är över lag ense om behovet av en reformering av körtkortsbestämmelserna enligt de riktlinjer som riksdagen har godkänt. Enighet råder också om att de förtättningsförslag som har utarbetats i promemorian stämmer överens med riksdagsbeslutet. Däremot ifrågasätts av några remissinstanser lämpligheten av en delreform och ett gennomförande av reformen redan innevarande år. Därvid framhålls dels att frågan om allmänt ombud bör omfattas av reformen, dels att de nya reglerna kräver ytterligare tid för information och anvisningar. Uppdelningarna av de olika bestämmelserna mellan lagen och förordningen godtas i huvudsak, men vissa erinringar framförs. Olika synpunkter förs också fram om utformningen av vissa regler. Det gäller bl. a. varningsinstitutet, spärrtiderna, underlättelse av körtkortsintrippande och verkan av utländsk dom, men även andra frågor.

2.1 Delreform

Fleralet remissinstanser, bland dem kammarrätten i Jönköping, länsstyrelserna i Jönköpings län och Norrbottens län, körtkortsutredningen, Förvaltningslänsrådets förening och Nationalföreningen för trafiksäkerhetsfrämjande (NTF) anser att hinder mot en delreform inte föreligger. Bl. a. framhålls som väsentligt att de nya reglerna kan börja tillämpas så snart som möjligt.

141 § Den som driver trafikskola utan tillstånd eller eljest utan att följa de i denna kungörelse eller med stöd därav meddelade föreskrifterna dömes till böter.

Till samma straff dömes den som i anteckningar eller redogörelse som avses i 102 § uppsåtligen lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

142 § Till böter, högst femhundra kronor, dömes den som

1. bryter mot 13 §,

2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort, trafik kort eller traktorkort enligt 38 § tredje stycket, 46 §, 55 § andra stycket första punkten eller 68 § första stycket eller enligt 49, 81, 83, 93 eller 95 § jämförd med något av nämnda författningsrum,

3. bryter mot 40 § eller mot 79 eller 91 § jämförd med 40 §,

4. bryter mot 114 § eller med stöd därav meddelad föreskrift.

Till straff för brott mot 13 § skall ej dömas,

1. om körkortet eller trafik kortet förstörts eller förkommit och föraren före färden ansökt om förnyelse av kortet,

2. om återkallelse av körkortet begränsats på sätt som avses i 52 § och färden äger rum inom två månader från det att frågan om återkallelse slutligt avgjorts.

Användes fordon vid övningskörning utan att vara försett med skylt som avses i 115 § dömes den som har uppsikt över körningen till böter högst femhundra kronor.

143 § Framföres fordon i strid mot denna kungörelse eller föreskrift som meddelats med stöd därav, skall polisman hindra fortsatt färd som ej kan ske utan påtaglig fara för trafiksäkerheten eller annan väsentlig olägenhet.

Besvärstämmer

144 § Mot beslut om varning eller beslut som rör utfärdande av lämplighetsintyg, godkännande vid förarprov eller omhändertagande av körkort, trafik kort eller traktorkort får talan ej föras.

145 § Talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna kungörelse föres hos kammarrätt genom besvär.

146 § Talan mot beslut av statens trafiksäkerhetsverk enligt 32 §, 42 § första stycket, 49 § tredje stycket, 60, 74 eller 83 § föres hos kammarrätt genom besvär.

Talan mot annat beslut av trafiksäkerhetsverket enligt denna kungörelse än som avses i första stycket föres hos regeringen genom besvär.

147 § Talan mot beslut enligt denna kungörelse av annan central förvaltningsmyndighet än statens trafiksäkerhetsverk föres hos regeringen genom besvär.

Bilaga till körkortskungörelsen (1972: 592)

Körkortets framsida

PERMIS DE CONDUIRE			SVERIGE
KÖRKORT			
1. Efternamn			
2. Förnamn			
3. Född			
4. Adress ref.	1)	TSV, 701 88 Örebro	
Innehavarens namnteckning			
5. Utf. av	STATENS TRAFIKSÄKERHETSVERK		
6. I	STRÄNGNAS		5)
7. Gäller till			
8. Klass	2)		
Nr	3)		
Villkor	4)		
6)			

Körkortets baksida

De bokstäver som ingår i körkortsklassen på rad 8 på framsidan anger behörighet att föra motorfordon och därtill kopplade släpfordon enligt följande:

A MOTORCYKEL (har Innehavaren ej fyllt 18 år: endast lätt mc)
 B PERSONBIL och LÄTT LASTBIL (totalvikt högst 3 500 kg) även med ett lätt släpfordon (totalvikt högst 750 kg, i vissa fall tyngre)
 C TUNG LASTBIL
 D BUSS
 E SLÄPFORDON, oavsett antal och vikt

Står ordet GLASÖGON på raden för villkor skall Ni använda glasögon (linsor) som ger tillfredsställande syn när Ni kör.
 Står ordet HÖRAPPARAT på raden för villkor skall Ni använda hörapparat som ger tillräcklig hörsel när Ni kör.

Anvisningar

Raderna 1—3 och 7—8 samt uppgift om nummer och villkor ifylles av statens trafiksäkerhetsverk innan den handling, varifrån körkortet skall färdigställas, sändes ut för inhämtande av sökandens namnteckning. Vid utfärdandet förser trafiksäkerhetsverket körkortet med reliefstämpel.

1) I anslutning till adressen får anges lämpligt söknummer i fråga om körkortshavaren.

2) Vid angivande av körkortsklass sättes en asterisk på platsen för var och en av bokstäverna A—E som ej ingår i beteckningen för klassen.

3) Nummer anges med länsbokstav för den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet och personnummer för körkortshavaren.

4) Skyldighet att vid förande av körkortspliktigt fordon bära glasögon eller linsor anges här med ordet GLASÖGON och skyldighet att bära hörapparat med ordet HÖRAPPARAT. Har föreskrivits villkor som avses i 28 §, anges detta här med orden SE SÄRSKILD HANDLING.

5) Plats för foto av körkortshavaren.

6) Behövs uppgift om körkortets tillverkningsnummer, får tillverkaren ange numret här

Kungl. Automobil Klubben (KAK) finner det värdefullt med en mera individualiserad och nyanserad bedömning. *Motormännens riksförbund* anser riktlinjerna för reformen synnerligen välgrundade.

I fråga om förutsättningarna för körkortsgivning och körkortsåterkallelse finner *regeringsrätten* att de avvikelser i förhållande till nuvarande ordning som har gjorts är betingade av riksdagens principbeslut. *Länsstyrelsen i Uppsala län* och *Förvaltningslänsrådets förening* ifrågasätter om inte de bestämmelser som reglerar körkortsgivningen resp. återkallelse borde ansluta sig närmare till varandra. Även *Motormännens riksförbund* har ifrågasatt bl. a. om inte nykterhetskraven borde uttryckas så att den nuvarande skillnaden i uttryckssätt minskar.

MHF däremot menar att beslutet att slopa presumptionsregeln för fylleri bör omprövas.

När det gäller verkan av allmän brottslighet anser *länsstyrelsen i Jönköpings län* att viss försiktighet bör iakttas vid brott som inte har samband med fordon. Samma remissinstans framhåller också med instämmande av *KAK* att bestämmelsen om återkallelse vid allvarigare trafikförseelser inte bör tillämpas schablonmässigt, eftersom omständigheterna i det enskilda fallet kan vara mer eller mindre allvarliga. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* hälsar med tillfredsställelse omredigeringen av bestämmelsen om allvarigare trafikförseelser medan *körkortsutredningen* anser att formuleringen i nu gällande bestämmelse bättre motsvaras av intentionerna bakom förslaget än den föreslagna regeln och därför förordar att någon ändring inte görs i gällande lydelse. *KAK* anser att uttrycket "sakskada som ej är obetydlig" i regeln om smitning är diffus och kan ge upphov till ojämnheter i rättstillämpningen.

Den uppdelning av körkortsbestämmelserna som har gjorts mellan författningsförslagen anses i allmänhet välgrundad. *Regeringsrätten* anser dock att vissa grundläggande begrepp, såsom körkortstillstånd, körkort, spårtime och förhandsbesked och deras rättsliga innebörd bör förklaras redan i lagen. Även *statens trafiksäkerhetsverk (TSV)*, *några länsstyrelser* och *körkortsutredningen* anlägger liknande synpunkter. *Regeringsrätten* anser vidare att de grundläggande reglerna om länsstyrelses och länsrätts kompetens (10, 36 och 41 §§ KKF) bör ha sin plats i KKL liksom reglerna om rätt för länsstyrelse och länsrätt att meddela vissa förelägganden (34 § och 36 § sista punkten KKF) och om rätt för länsstyrelse att föreskriva eller ändra villkor (35 § KKF). I det sistnämnda instämmer *länsstyrelsen i Uppsala län*. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* framhåller att reglerna om verkställighet av beslut och fullföljd av talan bör återfinnas i lagen. *Körkortsutredningen*, som anser att uppdelningen i huvudsak är mycket lämplig, föreslår justeringar i ett hänseende, nämligen så att alla grundläggande behörighetsfrågor om rätten att föra fordon blir reglerade i KKL och i ett sammanhang. Utredningen föreslår också vissa smärre ändringar i KKF som är en följd av de angivna juste-

ringarna. Vidare föreslår *regeringsrätten* att huvudreglerna om traktorkort i 24, 26 och 28 §§ KKL arbetas in i motsvarande bestämmelser om körkort och att bestämmelserna i 25 och 27 §§ KKL såsom undantagsregler förs över till KKF. Det senare föreslås också av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* och vad gäller de medicinska kraven av *TSV*.

2.3 Varning (20 § KKL)

Den föreslagna regleringen av varningsinstitutet godtas av flertalet remissinstanser, men har också föranlett flera erinringar främst vad avser fullföljdsrätten.

Regeringsrätten ifrågasätter om varningsinstitutet har någon uppgift att fylla vid sidan av ett utbyggt pricksystem. Med hänsyn till sambandet mellan dessa båda frågor anser *regeringsrätten* att vid en delreform varningsinstitutet bör behållas oförändrat i förhållande till gällande rätt. *Körkortsutredningen* anser däremot att reformeringen av varningsinstitutet kan genomföras utan att utredningens arbete avvaktas.

Regeringsrätten har också erinringar mot den föreslagna rätten att överklaga beslut om varning. Som en allmän förutsättning för rätten att överklaga ett beslut inom förvaltningsrätten brukar inom förvaltningsrätten uppställas att beslutet utövar någon verkan på ett rättsligt plan. En körkortsvarning medför emellertid enligt *regeringsrätten* inte någon sådan verkan. Vidare framhåller *regeringsrätten* att förslaget inte uppställer några rättsnormer för användning av varning. Vid sådant förhållande anser *regeringsrätten* att överprövning av kammarrätt och av *regeringsrätten* är meningslös. Även *kammarrätten i Jönköping*, *länsstyrelserna i Uppsala län* och *Västerbottens län* och *Förvaltningslänsrådets förening* är negativa till förslaget om rätt till fullföljd. *Körkortsutredningen* ifrågasätter om det med hänsyn till dess utredningsuppdrag är lämpligt att redan nu införa besvärsrätt men anser däremot inte att hinder föreligger mot att redan nu införa en möjlighet till varning på ett tidigt stadium.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som tillstyrker den s. k. självständiga varningen enligt 20 § första stycket i promemorians förslag till KKL, efterlyser bestämmelser om inverkan av tidigare varning vid nya förseelser.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anser att bestämmelsen om varning är för vagt utformad och att det finns risk för att föreskriften om den s. k. självständiga varningen kommer att användas som en uppsamlande bestämmelse för de fall som är av lindrigare beskaffenhet och som inte går in under återkallelsegrunderna. *Länsstyrelsen i Uppsala län* och *Förvaltningslänsrådets förening* föreslår att den föreslagna s. k. självständiga varningen skall kallas erinran. Enligt *KAK:s* uppfattning bör det finnas ett ytterligare steg mellan varning och återkallelse.

Länsstyrelsen i Jönköpings län anser att bestämmelsen om att varning får meddelas vid rattonykerhet under 0,8 promille endast om körkortshavaren inte tidigare har dömts för trafiknykerhetsbrott inte längre behöver upprätthållas, eftersom en huvudlinje i reformen är att lämplighetsprövningen skall göras mera individualiserad och nyanserad. Även *Förvaltningslänsrådets förening* har anlagt liknande synpunkter.

2.4 Körkortsspärr (19 § KKL)

Förslaget om spärrtid godtas eller tillstyrks av de flesta remissinstanserna och av åtskilliga av dem framhålls förslaget som väsentligt från den enskildes synpunkt. *MHF* efterlyser dock fastare riktlinjer så att spärrtiderna inte sätts för lågt. *Regeringsrätten, länsstyrelsen i Jönköpings län* och *Förvaltningslänsrådets förening* anser att vid omprövning av beslutad spärrtid prövningen skall avse förhållandena fram till tidpunkten för det nya beslutet. *Regeringsrätten* anser dessutom att begränsningen av förlängningstiden till tre år bör gälla vid varje tillfälle då frågan prövas. *TSV* anser att alla beslut om spärrtid skall fattas av länsrätt. *Förvaltnad* spärrtid prövningen skall avse förhållandena fram till tidpunkten för slaget till KKF innebär att länsstyrelsen får ompröva även beslut om spärrtid som har fattats av länsrätten. Föreningen ifrågasätter om inte länsrätten bör pröva spärrtidens förlängning vad avser egna beslut. *Länsstyrelsen i Uppsala län* anför liknande synpunkter. Båda instanserna anser dessutom det böra övervägas att låta länsstyrelsens beslut om spärrtid bli överprövat i länsrätten.

Kammarrätten i Jönköping påpekar att om den som har fått spärrtid bestämd anför besvär över beslutet och samtidigt ansöker om prövning av förlängning enligt 19 § andra stycket KKF ett läge kan uppstå där länsstyrelse och förvaltningsdomstol oberoende av varandra prövar samma omständighets betydelse för spärrtidens längd. *Kammarrätten* förordar att länsstyrelsen väntar med sin prövning tills besvären över det första beslutet är slutligt avgjorda.

2.5 Underlåtelse av körkortsingripande (22 § KKL)

Remissinstanserna anser allmänt att det är tillfredsställande med en regel om underlåtelse av körkortsingripande.

Regeringsrätten anmärker att regelns undantagskaraktär inte har understrukits tillräckligt. Vidare framhåller *regeringsrätten* att omprövningen bör vara förbehållen de högre instanserna. *Regeringsrätten* anför också att regeln bör ställas samman med den enligt 19 § KKL tillåtna lägsta spärrtiden om en månad, vilken enligt riksdagen bör komma till användning endast i undantagsfall. Detta har inte fått något uttryck i lagtexten. Om den föreslagna undantagsregeln behålls bör en sam-

ordning ske med 19 § så att minsta spärrtiden där sätts till tre månader och som förutsättning för tillämpning av undantagsregeln föreskrivs att fråga är om särskilt undantagsfall. Ändring av spärrtid torde i alla händelser böra begränsas till att avse fall, där spärrtiden har fastställts till längre tid än sex månader. Även *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser att regelns karaktär av undantag bör understrykas. *MHF* förordar att undantagsfallen skall prövas av regeringen.

Förvaltningslänsrådets förening anser att länsstyrelse bör pröva fråga om nedsättning av tid som har fastställts i samband med avslag på ansökan om förhandsbesked eller körkortstillstånd.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att länsstyrelsens befogenhet att sätta ned spärrtid enligt första stycket i paragrafen direkt bör framgå av en bestämmelse.

Flera remissinstanser påpekar att om varning skall kunna meddelas enligt paragrafen detta uttryckligen bör anges i lagtexten.

Länsstyrelsen i Jönköpings län ifrågasätter om inte regeringsformen hindrar att ens i lag annan domstol än regeringsrätten kan medges att på grund av nya omständigheter ompröva lagakraftvunnet beslut av länsrätt i körkortsmål.

Länsstyrelsen i Västerbottens län är starkt tveksam till vad som sägs i promemorian om att beskära den enskildes möjlighet att i olika körkortssammanhang söka dispens hos regeringen.

2.6 Verkan av utländsk dom (23 § KKL)

Bestämmelsen om verkan av utländsk dom bör enligt *regeringsrätten* utformas så att den får tillämpning endast på domar som är likvärdiga med svenska. *Regeringsrätten* pekar också på att det är tveksamt om den föreslagna bestämmelsen medger beaktande av utländska motsvarigheter till strafföreläggande och föreläggande av ordningsbot. *Kammarrätten i Jönköping* anser att bestämmelsen i och för sig är angelägen men att svårigheter kan uppstå vid rättstillämpningen, exempelvis genom att utländska brottsbeskrivningar sällan stämmer överens med svenska och genom att möjligheterna kan vara begränsade för svensk myndighet eller domstol att vid behov få utredning om händelser som har föranlett den utländska domen.

2.7 Bemyndigande (29 § KKL)

I promemorian uttalas att bestämmelser om utländska körkort kan meddelas av regeringen med stöd av 29 § KKL. *Regeringsrätten* anser att det bör framgå av en uttrycklig fullmaktsbestämmelse att regeringen får utfärda föreskrifter om utländska körkorts giltighet i Sverige och om rätt att få utländskt körkort utbytt mot svenskt. *Körkortsutred-*

ningen anser att bemyndigandet bör avse tillämpnings- och verkställighetsföreskrifter till lagen och bestämmelser rörande förarutbildning och registrering av fordonsförare.

2.8 Övriga frågor

Regeringsrätten, Föreningen Sveriges länspolischefer och körkortsutredningen anser att det redan av 1 § KKL bör framgå att behörigheten att föra visst fordon anges i körkortet.

TSV anser att taxibehörigheten bör tas in i uppställningen över de olika behörigheterna och att även behörigheten att föra motorcykel på tre hjul eller medar bör tas in i uppställningen. *Körkortsutredningen* föreslår att begreppet taxibehörighet presenteras i 1 § KKL som ett tredje stycke. Andra punkten i 7 § första stycket KKF kan då utgå.

Förvaltningslänsrådets förening föreslår att villkor av icke medicinsk art skall kunna meddelas även den som inte tidigare har fått sitt körkort återkallat och att maximiålder för innehav av körkort bör införas.

Det kan enligt *TSV* inträffa att ett körkortstillstånd blir återkallat kort tid innan körkortet lämnas ut utan att besked hinner nå den som lämnar ut körkortet. För att slippa återkalla körkortet genast bör därför 13 § andra punkten KKL kompletteras med en bestämmelse att körkortet är ogiltigt om giltigt körkortstillstånd saknades när körkortet lämnades ut. *TSV* föreslår vidare att körkort skall vara ogiltigt även i vissa fall när körkortshavaren har underlåtit att rätta sig efter bestämmelse om skyldighet att förnya körkortet.

Regeringsrätten instämmer i förslaget i promemorian att körkort skall kunna återkallas vid sjukdom även om det inte klarlagts när sjukdomen har uppkommit. Behovet av ändring bestyrks av erfarenheter från dess praxis.

Länsstyrelserna i Uppsala län och Göteborgs och Bohus län och *TSV* föreslår att återkallelse av viss del av behörigheten skall kunna ske även vid andra återkallelsegrunder än de nu gällande.

Riksåklagaren (RÅ) hälsar med tillfredsställelse förslaget att slutlig återkallelse av körkort på grund av straffbelagd gärning skall kunna ske även efter beslut om åtalsunderlåtelse. Med nuvarande bestämmelser kan åklagaren se sig föränlåten att väcka åtal i fall där starka kriminalpolitiska eller processekonomiska synpunkter talar för åtalsunderlåtelse. Förslaget till KKL har fått en sådan avfattning att åtal inte längre skall behöva ske i dylika situationer. Även *länsstyrelsen i Stockholms län* anser förslaget fördelaktigt från trafiksäkerhetssynpunkt. *Rikspolisstyrelsen* och *samarbetsorganet (Ju 1968: 59) för rättsväsendets informationssystem (SARI)* påpekar att registrering av åtalsunderlåtelse f. n. inte sker i körkortsregister och att det därför är oklart hur länsstyrelsen skall få reda på samtliga fall av åtalsunderlåtelse. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser att lagtexten bör omarbetas så att det tydligt framgår

att även beslut om åtalsunderlåtelse avses. Beslut om åtalsunderlåtelse bör tas in i belastningsregistret. *Förvaltningslänsrådets förening* anför att länsstyrelserna på ett så tidigt stadium som möjligt bör få underrättelse om begångna brott och att åklagare och polismyndighet därför i KKF bör åläggas en vidgad underrättelseskyldighet i fråga om gärningar som enligt dessa myndigheters bedömande bör leda till körkortsåtgärd oavsett utgången i ansvarsfrågan. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* framhåller också vikten av att avgöranden i körkortsfrågor inte dröjer och att framför allt underrättelser från allmänna domstolar snabbt tillställs körkortsmyndigheterna.

Regeringsrätten anser att det vore en fördel om ansvarsbestämmelserna i 30—33 §§ kunde inarbetas i trafikbrottslagen (1951: 649) (TBL). *Sveriges trafikbilägares riksorganisation* ifrågasätter om inte 32 och 33 §§ KKL redan nu faller in under 3 § TBL.

2.9 Ikraftträdande m. m.

Flertalet remissinstanser framhåller angelägenheten av att de nya bestämmelserna kan träda i kraft så snart som möjligt.

Länsstyrelserna i Uppsala län och *Göteborgs och Bohus län* och *Förvaltningslänsrådets förening* pekar dock på den information och de anvisningar som behövs i anledning av reformen och ifrågasätter därför om reformen kan träda i kraft så tidigt som har föreslagits. Även *NTF* framhåller behovet av information.

SARI anför att reformen kräver vissa ändringar i rutinerna i RI och att det inte nu är möjligt att beräkna kostnaderna och tidsåtgången för genomförandet av ändringarna. *Länsstyrelsernas organisationsnämnd* förordar ett ikraftträdande den 1 januari 1978 med hänsyn bl. a. till den omläggning av rutinerna som blir erforderlig vid länsstyrelserna. Även *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* förordar den 1 januari 1978 för ikraftträdandet, då bl. a. en principiellt riktigare tidpunkt nås särskilt med hänsyn till reformens betydelse.

I fråga om övergångsbestämmelserna anför *regeringsrätten* att vid högre rätts överprövning av ett före ikraftträdandet fattat beslut, som inte har vunnit laga kraft, de nya bestämmelserna skall gälla. Beslut om varning som har fattats före ikraftträdandet blir inte överklagbart på grund av de nya reglerna. *Motormännens riksförbund* framhåller att övergångsbestämmelserna bör utformas i analogi med brottsbalkens regler så att de föreslagna mildare bestämmelserna tillämpas även om det förhållande som föranleder körkortsåtgärden har kommit upp innan de nya bestämmelserna har trätt i kraft.

2.10 Synpunkter på körkortsförordningen

Några remissinstanser föreslår att definitionerna i 4 § KKF utökas med ytterligare några begrepp som förekommer i författningsförslagen.

Sveriges trafikbilägares riksorganisation anser att fordonståg och taxibehörighet bör tas in medan andra begrepp som cykel, lekfordon, motortrafikled, motorväg och terrängsläp kan mönstras ut ur förteckningen. Även *körkortsutredningen* anser att taxibehörighet bör tas in och dessutom spärrtid. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* föreslår att traktortåg tas in i förteckningen.

Sveriges trafikbilägares riksorganisation föreslår att övergångsbestämmelserna (SFS 1972: 605) till KKK om behörighet att föra tung lastbil utan tung släpvagn med körkort B och AB och i yrkesmässig trafik med samma körkort jämte trafik kort fogas till KKL som övergångsbestämmelser. Därjämte föreslås en uttrycklig bestämmelse att trafik kort gäller för taxibehörighet så länge innehavarens körkort är giltigt. Organisationen ifrågasätter vidare kravet på trafik kort för tung lastbil i yrkesmässig trafik och hemställer att detta krav inte förs över till den nya lagstiftningen i form av taxibehörighet. Organisationen påpekar också att taxibehörigheten kan förenas med körkortsklass, som omfattar behörigheten B men ej D. C föreslås alltså utgå eftersom den alltid förenas med B. TSV har samma inställning i den senare frågan och föreslår dessutom att den som har körkort med behörigheten D får sitt körkort utmärkt med ordet TAXI, vilket kan bidra till att undanröja missförstånd.

Körkortsutredningen menar att uppdelningen på två författningar motiverar att man i 7 § första stycket KKF tar in en erinran om att det i KKL finns bestämmelser rörande vilken behörighet som resp. körkortsklass ger.

Regeringsrätten och *Förvaltningslänsrådets förening* föreslår att medgivande enligt 7 § sista stycket KKF att föra fordon inom bl. a. garageområde skall få meddelas även under spärrtiden. *Rikspolisstyrelsen* anser det angeläget att sådant medgivande antecknas i körkortsregistret.

TSV föreslår att sista meningen i 9 § KKF bringas i överensstämmelse med andra punkten i 26 § KKF. Därmed skulle sanktionsmöjlighet föreligga även mot den som på grund av ändrat utseende eller ändrad namnteckning underlåter att förnya ett körkort som inte längre är en tillfredsställande identitetshandling.

Rikspolisstyrelsen framhåller att den personutredning som avses i 12 § KKF bör efter framställning från körkortsmyndighet sändas direkt till denna med hänsyn till att utredningen kan innehålla upplysningar ur polisregistret. *MHF* anser att yttrandet alltid skall innefatta ett till- eller avstyrkande.

TSV anför beträffande 13 § KKF att länsstyrelse bör få möjlighet att förordna om förnyad personutredning även vid regelbundet återkommande tillfällen, vilket nu kan ske enligt 27 § KKK.

I fråga om 14 § andra stycket KKF anför *Förvaltningslänsrådets förening* att det ankommer på trafikinspektör att ange vilka särskilda anordningar som krävs för förare som är rörelschindrad. Denna ytterli-

gare utredning synes inte ha beaktats vid utformningen av paragrafen. Föreningen föreslår därför att andra stycket utgår eller begränsas till ett påpekande att länsstyrelsen får ytterligare utreda ärendet.

Länsstyrelsen i Stockholms län påpekar att det i 40 § KKF föreskrivs att förhandsbesked i vissa fall kan sökas utan att personutredning behöver inges och att oklarheten mellan 14 och 40 §§ KKF därför bör rättas till.

TSV påpekar att i 18 och 19 §§ KKF begreppet "särskild förarutbildning" har fallit bort. *TSV* anser det önskvärt att även fortsättningsvis ha författningsstöd när det gäller att vidmakthålla den kontroll på kvaliteten av utbildning för behörigheterna C, D och E och taxi som upprätthålls f. n.

Förvaltningslänsrådets förening anser det otillfredsställande att kraven för förlustanmälan av körkort inte är reglerade. Föreningen erinrar om att t. ex. förlust av pass skall polisanmälas.

TSV föreslår att 35 § tredje stycket, 48, 60 och 92 §§ KKF ändras så att förnyelse alltid skall prövas av länsstyrelse.

Forumbestämmelserna när det gäller prövning av fråga om körkortsåterkallelse eller varning bör enligt *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* tas upp i samma paragraf (36 och 50 §§ KKF). *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anser att man borde överväga att ge körkortshavaren frihet att välja mellan länsrätten i det län där körkortstillståndet har meddelats och länsrätten i kyrkobokföringslänet.

Regeringsrätten och *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser att det av 39 § KKF bör framgå att beslut om återkallelse gäller utan hinder av att beslutet inte har vunnit laga kraft.

Regeringsrätten och *MHF* anför vidare erinringar mot att enligt 40 § KKF kravet på personutredning efterges när återkallelse har skett enligt 14 § första stycket 1 KKL (grov vårdslöshet i trafik och trafiknykterhetsbrott). *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser att ny personutredning alltid bör företas vid spärrtid om mer än sex månader. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* framhåller att det ibland är lämpligt att förordna om medicinsk undersökning, särskilt psykiatrisk bedömning, och att erinran om detta bör tas in i KKF.

Länsstyrelserna i Uppsala län, Jönköpings län och *Malmöhus län* anser att i de fall som avses i 43 § KKF det återkallade körkortet borde kunna återställas i stället för att nytt körkort utfärdas.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför beträffande återkallelsebeslut som har överklagats till kammarrätten att det inte sällan förekommer att kammarrätten sätter ned den av länsrätten beslutade återkallelsetiden genom att uttala, att vad parten har låtit komma sig till last inte längre skall utgöra hinder för honom att få körkortstillstånd. Genom detta skrivsätt uppstår tvekan om återkallelsetidens längd. I dessa fall saknas därför underlag för inmatning i körkortsregistret om en ny kortare åter-

kallelse. Vidare förekommer att besvärinstanserna inte själva meddelar varning utan i stället — utan formell återförvisning — upphäver beslut att återkalla körkort med motivering att vad som lagts körkortshavaren till last inte bort föranleda strängare påföljd än varning. Uppgift om varning blir då enligt den föreslagna bestämmelsen inte heller införd i registret, annat än om länsrätten fattar den högre domstolens beslut som en återförvisning och därför tar upp målet till förnyad handläggning och meddelar varning. Om länsrätten inte anser sig behörig att behandla ett mål, som den skilt sig från, annat än efter ett uttryckligt beslut om återförvisning, blir man således nödsakad att acceptera, att körkortshavaren inte får någon varning. Dessa frågor bör enligt länsstyrelsen helst beröras i den kommande propositionen till körkortslag.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län erinrar om att enligt uttalande i prop. 1975/76: 155 överinstanserna har samma befogenhet som länsrätt att meddela varning. Denna befogenhet bör anges direkt i KKF. Att beslutet skall delges den som avses med beslutet följer redan av 31 § förvaltningsprocesslagen framhåller *Förvaltningslänsrådets förening* och föreslår därför att bestämmelsen om delgivning i 50 § KKF utgår.

RA och *TSV* tar upp bestämmelserna om övningskörning och anser därvid att den som övningskör privat skall ha körkortstillstånd. *RA* framhåller vidare att uttrycket " uppsikt " i 75 och 76 §§ KKF, som är överfört från gällande författningstext, har vållat problem i rättstillämpningen genom sin alltför obestämda innebörd. Om en önskvärd precisering inte kan göras i författningstexten förordar *RA* att uttrycket kommenteras i förarbetena. *Sveriges trafikskolors riksförbund* hemställer att 79 § KKF ändras så att övningskörning på motorväg eller motortrafikled får ske även med motorcykel.

Även bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i 83—90 §§ KKF förleder en del erinringar och påpekanden från remissinstanserna.

Rikspolisstyrelsen och *SARI* påpekar att polis, åklagare och domstolar kommer att belastas med ett icke oväsentligt merarbete genom att de skall lämna uppgift även beträffande den för vilken spärrtid löper. Ett stort antal ärenden måste bli föremål för kontroll. *Rikspolisstyrelsen* anser att det bör utredas om inte dessa registerkontroller och eventuellt även kontroll av körkorts innehav kan ske på datamaskinell väg efter det att brottmålsavgörandena har kommit in till rikspolisstyrelsen. *Rikspolisstyrelsen* är beredd att utföra en sådan utredning under förutsättning att erforderliga medel ställs till förfogande. Utredningen kan dock inte slutföras i sådan tid att ett genomförande kan ske vid tiden för det planerade ikraftträdandet av KKL.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att uppgift bör lämnas även beträffande utländska körkortshavare vid brott mot TBL.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län påpekar att uppgiftsskyldigheten i 86 § KKF inte bara bör åvila underrätten.

Länsstyrelsen i Uppsala län framhåller att nykterhetsnämnden enligt 87 § sista stycket KKF bör vara skyldig att avge yttrande även i andra fall när länsstyrelse begär det.

TSV anser att 89 § KKF bör utformas så att uppgift skall lämnas även något eller några år efter det att spärrtiden har löpt ut.

Beträffande körkortsregistret påpekar *rikspolisstyrelsen* att det inte torde överensstämja med vad som tillämpas i praktiken att belastningsuppgifter rörande brott och förseelser tillförs det hos *TSV* förda ADB-registret. Dessa uppgifter finns i stället inom RI. 92 § KKF föreslås därför justerad i enlighet härmed.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att i 97 § KKF bör föreskrivas skyldighet för socialstyrelsen att utfärda riktlinjer för de sociala organen när det gäller upplysningar om såväl alkohol- som narkotikaproblem. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* förordar att även länsstyrelserna blir representerade när föreskrifter om personutredning utarbetas enligt 97 § andra stycket KKF.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län tar upp frågan om kostnader i anledning av reformen och påpekar att länsstyrelsen för sin del får anskaffa ytterligare en bildskärmsterminal och en ny s. k. styrenhet. Detta beror på det avsevärda merarbete som föranleds av att ansökningar om körkortstillstånd skall föras in i centrala körkortsregistret. Länsstyrelsen finner det vara en fördel att sådana ansökningar registreras och anser att även ansökningar om förhandsbesked och om utbyte av utländska körkort bör tas in i körkortsregistret. Registret bör också innehålla uppgifter om vägran att godkänna utländskt körkort. Länsstyrelsen berör också frågan om gallringsregler.

3 Betänkandet (SOU 1974: 26) Motorredskap

Remissinstanserna instämmer allmänt i att kompetenskrav behöver ställas upp. En mängd synpunkter har emellertid anförts beträffande olika delar av förslaget. Det gäller såväl det föreslagna systemets grundkonstruktion som enskildheter i det. Utbildningskapaciteten tas också upp, och det ifrågasätts från vissa håll om tillräckliga resurser kan skaffas.

Flera remissinstanser tar upp frågan om kompetenskraven för terrängmotorredskap och över huvud taget vid körning i terräng. *RÅ* anser sålunda att generellt undantag från kompetenskraven bör meddelas beträffande förande av motorredskap i terräng. Andra remissinstanser ifrågasätter förslaget att det skall krävas högre behörighet för förande av terrängmotorredskap än andra motorredskap.

Arbetskyddsstyrelsen anser att behörighetskravet är onödigt långtgående t. ex. vid körning inom vissa inhägnade områden. Även *Sveriges*

grossistförbund ifrågasätter om kompetenskrav behövs i fråga om olika slag av områdesfordon.

Förslaget om undantag för motorredskap som förs uteslutande inom fabriksbyggnad, lager-, arbets- eller därmed jämförlig lokal kommenteras av en del remissinstanser. *Postverket* anser att undantag bör göras även för fordon som används på lastkaj eller lastplats. *Arbetskyddsstyrelsen* anser gränsdragningen konstlad. Många truckar används både inom- och utomhus. Andra remissinstanser uttalar sig för restriktivitet i fråga om den föreslagna möjligheten till undantag.

I fråga om systemet i övrigt är flera remissinstanser inne på tanken att M-kortet eller motsvarighet till det alltid skall utgöra grundkompetens och att det därutöver för vissa motorredskap skall krävas högre behörighet eller tilläggskompetens.

De speciella tilläggskompetenserna ifrågasätts av några remissinstanser. *TSV* är tveksamt till förslaget. Problem kan uppstå för företag som använder flera olika specialfordon. *Statens maskinprovningar* uttalar att man måste beakta att många förare har att köra flera olika slag av redskap. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* menar att krav på tilläggskompetens bör ställas först sedan motorredskapen har registrerats och då i etapper. *Länsstyrelsen i Örebro län* ifrågasätter behovet av och möjligheterna att genomföra systemet med tilläggskompetenser. *IVA:s transportforskningskommission* betonar att tilläggskompetens bör täcka en hel grupp av eller flera likartade motorredskap. Även *Svenska transportarbetareförbundet* menar att tilläggskompetensen bör utformas så att den täcker ett så stort antal av olika redskapstyper som möjligt. *Lantbruksstyrelsen* menar att tilläggskompetens inte bör krävas för jordbrukets redskap, och *Lantbrukarnas riksförbund* framhåller att det är nödvändigt med återhållsamhet i fråga om krav på tilläggskompetens beträffande lantbrukets motorredskap. Samma mening uttalas av *Skogs- och lantarbetsgivareföreningen*.

Motorredskapsutredningens förslag att det nuvarande undantaget från behörighetskraven vid förande av traktor kortare sträcka på väg skall bestå och utvidgas att omfatta även motorredskapen och terrängmotorredskapen kritiserar av *RÅ*, *rikspolisstyrelsen* och *statens vägverk*. I kritiken framhålls de tolkningsproblem och svårigheter i fråga om övervakningen m. m. som de gällande reglerna ger upphov till. *RÅ* förordar i första hand att den föreslagna undantagsbestämmelsen helt utgår. I andra hand föreslår *RÅ* att undantaget — under hänsynstagande till jordbrukets speciella förutsättningar — begränsas till att avse redskap för vars förande enligt huvudregeln skall fordras körkort klass M. *Rikspolisstyrelsen* anför att undantaget från kravet på körkort vid förande av redskap på väg bör begränsas i fråga om såväl förarens ålder som vägval. *Statens vägverk* föreslår att undantaget skall avse endast redskap som används i jordbruksarbete för färd kortare sträcka på väg mellan en gårds ägor eller för liknande ändamål.

Utbildningsfrågorna har tagits upp av vissa remissinstanser. *Skolöverstyrelsen* uttalar att gymnasieskolornas resurser för utbildning för tilläggskompetens är klart otillräckliga. En noggrann analys av kostnadsbilden är nödvändig. *NTF* framhåller att utredningen hade bort klarlägga utbildningskapaciteten, och *Näringslivets trafikdelegation* uttalar att resurser måste skaffas för utbildning innan utredningens förslag kan genomföras. *Svenska kommunförbundet* pekar på de stora kostnader för kommunerna som utredningens förslag kan medföra.

4 Statens trafiksäkerhetsverks framställning den 14 maj 1973

Framställningen tillstyrks av flertalet remissinstanser.

Motororganisationernas samarbetsdelegation anför att önskemålet om utbildning och prov på bil med automatisk växling synes mycket utbredd och enligt delegationens uppfattning även berättigat, bl. a. med tanke på den ökande förekomsten av nämnda konstruktion. Delegationen tillstyrker trafiksäkerhetsverkets förslag. *NTF* delar de synpunkter som trafiksäkerhetsverket anför och understryker särskilt att det är synnerligen betydelsefullt, att växlingsarbetet sker reflexmässigt, så att föraren kan ha hela sin uppmärksamhet riktad på den omgivande trafiken. *NTF* pekar emellertid också på de risker i trafiken det innebär att innehavare av det föreslagna begränsade körkortet kommer att otillåtet köra manuellt växlade bilar. Ett sätt att minska dessa risker är enligt *NTF*'s mening att föreskriva att körkortsprov på automatväxlad bil får avläggas endast av den som fått viss utbildning på manuellt växlad bil. *Folk-rörelsernas trafikskoleförbund* anser att utbildningen av den aktuella elevkategorien i första hand bör ske vid trafikskola och ej privat.

Rikspolisstyrelsen befarar att åtskilliga innehavare av sådana körkort som gäller endast för automatväxlad bil kommer att köra även manuellt växlade bilar. Enligt rikspolisstyrelsens mening kan vidare ett stort antal innehavare av det begränsade körkortet senare antas vilja ta körkort för både manuellt växlad och automatväxlad bil. Detta medför ökade utbildningskostnader och ökad belastning på trafikskolor och förarprovare. *Handelstjänstemannaförbundet* menar att en nödvändig utgångspunkt för bedömningen av körkortskraven måste vara en strävan att uppnå största möjliga trafiksäkerhet. Medicinsk expertis bör enligt förbundets mening konsulteras. *Svenska transportarbetareförbundet* framhåller nödvändigheten av att den elementära körkortsutbildningen görs så gedigen och bred att eleverna lär sig behärska största möjliga antal utrustningsvarianter. Från denna synpunkt är det direkt olämpligt att införa körkort, vars giltighet begränsas till automatväxlade bilar. Dessutom riskeras ett nytt kontrollproblem. Förbundet anser att det starkt kan ifrågasättas, om en icke fysiskt handikappad person, som inte kan lära sig att sköta koppling och växling manuellt, över huvud

taget bör anförtros körkort. Flera remissinstanser tar upp frågan om förfarandet vid ansökan om körkort med generell giltighet av person som redan har körkort för automatväxlad bil.

I ett yttrande som har avgivits till länsstyrelsen i Malmöhus län av trafikinspektören i trafiksäkerhetsverkets södra distrikt förordas, att även körkort för tung lastbil och buss begränsas till att gälla endast framförande av automatväxlat fordon i de fall körkortsaspiranten har avlagt prov för såväl det första körkortet som det senare körkortet med högre behörighet endast på sådant fordon.

Trafiksäkerhetsutredningen förordar i sitt yttrande att den föreslagna reformen genomförs men ifrågasätter om inte det begränsade körkortet bör omfatta endast behörigheten B. Utredningen framhåller att förslaget är förenligt med systemet med differentierade körkort, som bygger på att utbildningskraven är anpassade efter de olika fordonslagen. Om förslaget genomförs skulle enligt utredningen i vart fall vissa trafikskolor komma att anskaffa övningsbilar med automatisk växling, vilket i sin tur skulle medföra betydande lättnader för de AMU-center som utbildar fysiskt handikappade. Personer med förhållandevis okomplicerade fysiska handikapp skulle kunna få sin utbildning i vanlig trafikskola på hemorten eller i dess närhet. Utredningen ifrågasätter om inte farhågorna för att körkortskontrollen skulle försvåras har överdrivits. Utredningen har inhämtat upplysningar från andra länder rörande erfarenheterna av körkort med giltighet begränsad till förande av bil med automatisk växling. Av upplysningar från England, Norge och Schweiz framgår bl. a. att man i dessa länder inte har haft några problem med olovlig körning på bilar med manuell växling.

Bilaga 3

Förslag till**Körkortsförordning**

Härigenom föreskrives följande.

Inledande bestämmelser**1 §** Denna förordning gäller

behörigheten att föra motorfordon, terrängmotorfordon, traktor och motorredskap,
utbildning av motorfordonsförare,
registrering av körkortshavare och innehavare av traktorkort.

2 § Statens trafiksäkerhetsverk är central körkortsmyndighet.

Länsstyrelserna är regionala körkortsmyndigheter.

För registrering av körkortshavare och innehavare av traktorkort finns ett för landet gemensamt körkortsregister.

3 § Om undantag från körkortslagen (0000: 000) och denna förordning finns bestämmelser i bland annat kungörelsen (1972: 605) om införande av ny vägtrafiklagstiftning, militära vägtrafikkungörelsen (1974: 97) och vägtrafikkungörelsen (1974: 98) för civilförsvaret.

Om utländska körkort finns särskilda bestämmelser.

4 § Vid tillämpningen av körkortslagen (0000: 000) och av denna förordning har följande beteckningar nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
Bil	Motorfordon som är försett med tre eller flera hjul eller medar eller med band och som ej är att anse som motorcykel eller moped. Bilar indelas i personbilar, lastbilar och bussar
Buss	Bil som är inrättad för befordran av flera än åtta personer utöver föraren, även om bilen dessutom är inrättad för annat ändamål
Cykel	1. Fordon som är avsett att drivas med tramp- eller vevanordning och ej är lekfordon 2. Eldriven rullstol som föres av den åkande och är konstruerad för en hastighet av högst 15 kilometer i timmen
Fordon	Anordning på hjul, band, medar eller liknande som är inrättad för färd på marken och ej löper på skenor. Fordon indelas i motordrivna fordon, släpfordon, terrängsläp, efterfordon, sidvagnar, cyklar, hästfordon och övriga fordon
Körkort	Bevis om behörighet att föra bil, motorcykel eller terrängvagn
Körkortshavare	1. Den för vilken körkort får utfärdas enligt körkortstillstånd 2. Den för vilken finns utfärdat men ej utlämnat körkort

Beteckning	Betydelse
	3. Den som har körkort 4. Den som har rätt till förnyelse av körkort enligt 15 § andra stycket andra punkten körkortslagen (0000: 000)
Körkortstillstånd	Meddelat tillstånd att körkort får utfärdas
Körkortsunderlag	Handling avsedd för färdigställande av körkort
Lastbil	Bil som ej är att anse som personbil eller buss. Lastbilar indelas i lätta lastbilar och tunga lastbilar
Lekfordon	Fordon som är avsett uteslutande för lek
Lätt lastbil	Lastbil med totalvikt av högst 3,5 ton
Lätt motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym av högst 125 kubikcentimeter
Lätt släpfordon	1. Släpfordon med totalvikt av högst 750 kilogram 2. Släpfordon med totalvikt över 750 kilogram under förutsättning att den ej överstiger dragfordonets tjänstevikt och att dragfordonets och släpfordonets sammanlagda totalvikt ej överstiger 3,5 ton
Moped	Sådant motorfordon 1. på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, eller 2. på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för moped, av högst 400 kilogram, som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till avsevärt högre hastighet och som drives antingen av förbränningsmotor med en slagvolym av högst 50 kubikcentimeter eller av elektrisk motor
Motorcykel	1. Motorfordon på två hjul eller medar, med eller utan sidvagn, dock ej moped 2. Motorfordon på tre hjul eller medar med en tjänstevikt, beräknad såsom för motorcykel, av högst 400 kilogram, dock ej moped Motorcyklar indelas i lätta motorcyklar och tunga motorcyklar
Motordrivet fordon	Fordon som för framdrivande är försedd med motor, dock ej flygplan eller sådan eldriven rullstol som är att hänföra till cykel. Motordrivna fordon indelas i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon
Motorfordon	Motordrivet fordon som ej är terrängmotorfordon och som är inrättat 1. huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran, eller 2. för annat ändamål än som anges under 1, om fordonet ej är att anse som traktor eller motorredskap Motorfordon indelas i bilar, motorcyklar och mopeder
Motorredskap	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet
Motortrafikled	Väg eller vägsträcka som är utmärkt som motortrafikled med härför avsett vägmärke
Motorväg	Väg eller vägsträcka som är utmärkt som motorväg med härför avsett vägmärke
Personbil	Bil som är inrättad huvudsakligen för befordran av personer, dock högst förare och åtta passagerare

Beteckning	Betydelse
Släpfordon	Fordon som är inrättat för koppling till bil, traktor eller motorredskap och avsett för person- eller godsbefordran eller för att bära anordning för drivande av bilen, traktorn eller motorredskapet. Släpfordon indelas i lätta släpfordon och tunga släpfordon
Terräng	Område som ej är att anse som väg
Terrängfordon	Terrängmotorfordon och terrängsläp
Terrängmotorfordon	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att självständigt användas till person- eller godsbefordran i terräng
Terrängskoter	Terrängmotorfordon med en tjänstevikt av högst 400 kilogram
Terrängsläp	Fordon som är inrättat för att dragas av terrängmotorfordon och ej är släpfordon
Terrängvagn	Terrängmotorfordon med en tjänstevikt över 400 kilogram
Tjänstevikt på bil, traktor eller motorredskap	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri, verktyg och reservhjul som hör till fordonet, bränsle, smörjolja och vatten, föraren
Tjänstevikt på motorcykel eller moped	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick utan sidvagn, verktyg som hör till fordonet, bränsle, smörjolja och vatten
Tjänstevikt på släpfordon	Vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri
Tjänstevikt på terrängmotorfordon	Sammanlagda vikten av fordonet i normalt, fullt driftfärdigt skick vid användning av tyngsta till fordonet hörande karosseri, verktyg som hör till fordonet, bränsle, smörjolja och vatten
Totalvikt på bil, traktor eller motorredskap	Summan av fordonets tjänstevikt och den beräknade vikten av det största antal personer utom föraren och den största mängd gods som fordonet är inrättat för
Totalvikt på släpfordon	Summan av fordonets tjänstevikt och den beräknade vikten av det största antal personer och den största mängd gods som fordonet är inrättat för
Trafikskola	Yrkesmässig utbildning av bil- eller motorcykelförare
Trafiksyn	Synorganens funktion i sådana avseenden som har betydelse från trafiksäkerhetssynpunkt
Traktor	Motordrivet fordon som är inrättat huvudsakligen för att draga annat fordon eller arbetsredskap och som är konstruerat för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och endast med svårighet kan ändras till högre hastighet
Traktorkort	Bevis om behörighet att föra traktor
Tung lastbil	Lastbil med totalvikt över 3,5 ton
Tung motorcykel	Motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter
Tungt släpfordon	Annat släpfordon än lätt släpfordon

Beteckning	Betydelse
Väg	1. Sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt användes för trafik med motorfordon, 2. led som är anordnad för cykeltrafik, 3. gång- eller ridbana invid led eller plats som avses under 1 eller 2
Yrkesmässig trafik	Trafik som bestämmelserna om yrkesmässig trafik i förordningen (1940: 910) angående yrkesmässig automobiltrafik m. m. tillämpas på

5 § Kan i fråga om visst fordon eller viss fordonstyp ej med ledning av 4 § bestämmas till vilket slag av fordon som fordonet eller fordonstypen skall höra, prövas frågan av statens trafiksäkerhetsverk.

Finns skäl att hänföra visst fordon eller viss fordonstyp till annat slag av fordon än som skulle bli fallet med tillämpning av 4 §, prövar trafiksäkerhetsverket fråga härom.

6 § Vad som föreskrives i körkortslagen (0000: 000) eller i denna förordning för visst slag av fordon gäller även chassi till sådant fordon.

Behörighet att föra motordrivet fordon

7 § Körkort utfärdas i klasserna A****, *B***, AB***, *B**E, AB**E, *BC*E, ABC*E, *B*DE, AB*DE, *BCDE och ABCDE. Taxi-behörighet kan förenas med körkortsklass som omfattar behörigheten B.

8 § Körkort och sådan i 32 § avsedd handling som upptager särskilt villkor för kortets giltighet skall medföras under färd med bil eller motorcykel och på tillsägelse visas upp för trafikinspektör, bilinspektör eller polisman. Kort och handling som nu har sagts skall vara i sådant skick, att de kan läsas utan svårighet.

Körkort

Körkortstillstånd

9 § Fråga om körkortstillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där sökanden är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av länsstyrelsen i det län där han vistas.

Vistas sökanden i annat län än det där han är kyrkobokförd, får länsstyrelsen hänskjuta ansökningen till det andra länet, om sökanden begär det eller länsstyrelsen eljest finner det lämpligt.

10 § Körkortstillstånd och utfärdat men ej utlämnat körkort förfaller, om körkortshavaren ej har avlagt godkänt förarprov inom tolv månader efter tillståndets meddelande. Tillståndet skall innehålla erinran om detta och om att återkallelse kan ske i fall som avses i 16 eller 19 § körkortslagen (0000: 000).

Om förlängning av den i första stycket angivna tiden finns bestämmelser i 48 §.

11 § Ansökan om körkortstillstånd göres skriftligen på särskild blankett. Till ansökningshandlingen skall fogas läkarintyg och, om ej annat följer av 39 § denna förordning, personutredning.

Läkarintyget skall vara utfärdat inom tre månader och personutredningen dagtecknad inom en månad före ansökningen.

Personutredningen göres av polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där han vistas. Länsstyrelsen får själv eller genom polismyndighet göra ytterligare utredning.

12 § Länsstyrelsen föreskriver när körkortstillstånd meddelas de villkor för körkort som föranledes av medicinska skäl.

Länsstyrelsen får också begränsa körkorts giltighet till att avse automatväxlat fordon.

När körkortstillstånd meddelas efter återkallelse eller efter beslut varigenom spärrtid har bestämts, får länsstyrelsen som villkor för körkort föreskriva, att bevis om godkänt förarprov skall ges in efter viss tid eller vid regelbundet återkommande tillfällen, förordna att förnyad personutredning skall ske vid vissa tidpunkter eller meddela annan föreskrift, som är påkallad från trafiksäkerhetssynpunkt.

Förhandsbesked

13 § Önskar sökande att prövning skall ske om det med hänsyn till sådana förhållanden som skall anges i läkarintyg eller personutredning föreligger hinder mot att körkortstillstånd meddelas, behöver endast den handling som åberopas fogas till ansökningshandling som sägs i 11 §.

Länsstyrelsen får själv eller genom polismyndighet föranstalta om ytterligare utredning.

14 § Föreligger med hänsyn till de ingivna handlingarnas innehåll eller vad som i övrigt är känt ej hinder mot att körkortstillstånd meddelas sökanden, förelägger länsstyrelsen denne att inom viss tid komplettera ansökningshandling med intyg eller utredning som skall företes enligt 11 § men som ej har givits in i ärendet tidigare. Har prövningen visat, att körkortstillstånd kan meddelas endast på särskilt villkor, skall sökanden underättas om detta.

Följer sökanden ej föreläggandet är ansökan förfallen.

Utfärdande

15 § Statens trafiksäkerhetsverk utfärdar under iakttagande av körkortslagen (0000: 000) körkort, om sökanden har undertecknat körkortsunderlag och givit in välliknande fotografi av sig.

Förarprov

16 § Förarprov består av förhör och körprov och avlägges inför sådan tjänsteman hos statens trafiksäkerhetsverk eller sådan befattningshavare vid försvarsmakten, som har förordnats att förrätta förarprov, eller inför sådan lärare i gymnasieskolan, som ger utbildning för avläggande av förarprov. I gymnasieskolan får förarprov avläggas som delprov under utbildningens gång.

Förordnande att förrätta förarprov lämnas av statens trafiksäkerhetsverk i fråga om tjänsteman hos verket och av överbefälhavaren i fråga om befattningshavare vid försvarsmakten. Förordnande för befattningshavare vid försvarsmakten att förrätta förarprov får lämnas den som trafiksäkerhetsverket har godkänt.

17 § Vid förarprov skall sökanden förete bevis om förarutbildning för fordonsslaget. Beviset skall vara utfärdat av den som har meddelat utbildningen. Avser provet körkort för behörigheten C, D eller E skall sö-

kanden förete bevis om särskild förarutbildning eller intyg om att han under de senaste tolv månaderna i betydande omfattning har fört bil under olika trafikförhållanden.

Bevis eller intyg som avses i första stycket behöver ej företes, om sökanden inom tre år före anmälan till förarprov har haft körkort med den behörighet som sökes.

18 § Vid förarprov för taxibehörighet skall sökanden, om han ej inom tre år före anmälan har haft sådan behörighet eller körkort med behörigheten C eller D, förete bevis om särskild förarutbildning eller intyg om att han under de senaste tolv månaderna i betydande omfattning har fört bil under olika trafikförhållanden.

19 § Förarprov får utom i gymnasieskolan avläggas endast av den för vilken finns utfärdat körkort med den behörighet som provet avser.

20 § Sökande som avlägger förarprov inför tjänsteman hos statens trafiksäkerhetsverk skall tillhandahålla för provet lämpligt fordon.

Utlämnande av körkort

21 § Körkort lämnas ut endast om sökanden har godkänts vid förarprovet. Förarprov för taxibehörighet behöver dock ej avläggas, om sökanden har körkort med behörigheten C. Att förarprov ej heller behöver avläggas i vissa fall efter återkallelse följer av 42 §.

22 § Godkännes sökanden vid förarprov, lämnas körkortet ut av den som har förrättat provet eller av den militära myndighet eller den gymnasieskola vid vilken sökanden har utbildat sig. Skall förarprov ej avläggas, lämnar statens trafiksäkerhetsverk ut körkortet i samband med utfärdandet.

Har sökanden giltigt körkort eller traktorkort, som har utfärdats för honom tidigare, skall kortet återlämnas innan det sökta körkortet lämnas ut. Har det tidigare körkortet eller traktorkortet förstörts eller förkommit, skall han innan det sökta körkortet lämnas ut i stället skriftligen anmäla förlusten till den länsstyrelse som enligt 26 § eller 57 § andra stycket har att pröva frågan om förnyelse av körkortet eller traktorkortet.

Har körkortshavaren i fall som avses i andra stycket anmält, att hans körkort eller traktorkort har förstörts eller förkommit, och kommer kortet senare till rätta, skall han genast överlämna detta till den länsstyrelse som har mottagit anmälan om förlusten.

Förnyelse

23 § Fråga om förnyelse enligt 15 § andra stycket körkortslagen (0000: 000) prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

24 § Har körkortshavarens namn eller personnummer ändrats, skall körkortshavaren inom tre veckor efter ändringen ansöka om förnyelse av körkortet.

25 § Körkort förnyas efter ansökan av körkortshavaren, om det har

1. förstörts eller förkommit, eller
2. förändrats så att det ej lämpligen kan användas.

26 § Fråga om förnyelse enligt 24 eller 25 § prövas av länsstyrelsen i det län, där körkortshavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrko-

bokförd i landet, av den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet.

27 § Om förnyelse i andra fall än som avses i 23—25 §§ gäller 34, 44 och 45 §§.

28 § Vid förnyelse av körkort skall körkortshavaren på anmodan underteckna körkortsunderlag och ge in välliknande fotografi av sig.

29 § Förnyat körkort tillhandahålles av statens trafiksäkerhetsverk.

Förnyat körkort lämnas ut, utom i fall som avses i 25 § 1, endast om körkortshavaren har återlämnat det tidigare körkortet. Har det tidigare körkortet förstörts eller förkommit, skall han, innan det nya körkortet lämnas ut, i stället skriftligen anmäla förlusten till länsstyrelse som avses i 26 §.

30 § Har körkortshavaren i fall som avses i 25 § 1 eller 29 § andra stycket anmält, att hans körkort har förstörts eller förkommit, och kommer körkortet senare till rätta, skall han genast överlämna detta till den länsstyrelse som har mottagit anmälan om förlusten.

Behörighetsbevis

31 § Körkort skall vara skärt och utformat enligt bilaga till denna förordning.

32 § Föreskrivet villkor, som innebär att körkortshavaren under färd skall använda annat hjälpmedel än glasögon eller linser eller hörapparat eller att fordon, som han för, skall vara försett med särskild anordning eller vara av särskild beskaffenhet eller att viss särskild trafikföreskrift skall iakttagas, eller annat sådant villkor, som kan kontrolleras vid färd, skall tagas upp i särskild handling. I handlingen skall anges att den skall medföras under färd.

Särskild utredning

33 § Finns anledning antaga, att körkortshavare ej uppfyller de förutsättningar som gäller för erhållande av körkort, utreder den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet skyndsamt frågan om hans lämplighet. Länsstyrelsen får förelägga honom att inkomma med läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov. I föreläggandet får föreskrivas, att undersökning eller prov skall verkställas av viss person eller av person med viss sakkunskap eller avse visst förhållande. Länsstyrelsen får också själv föranstalta om utredning som behövs.

Beslut om föreläggande enligt första stycket skall innehålla erinran om att återkallelse kan ske enligt 16 § första stycket 8 körkortslagen (0000: 000), om föreläggandet ej följes.

34 § Finner den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet att villkor bör föreskrivas i fall då körkortstillstånd har meddelats utan föreskrift eller att meddelad föreskrift bör ändras eller upphävas, beslutar länsstyrelsen härom. I fråga om sådant beslut äger 32 § motsvarande tillämpning. Länsstyrelsen får också förordna att förnyad personutredning skall företagas vid senare tidpunkt.

Föranleder beslut som avses i första stycket ändring av texten i utfärdat körkort skall körkortet förnyas. I beslutet skall körkortshavaren

föreläggas att inom viss tid vidtaga de åtgärder som behövs för att han skall erhålla förnyat körkort. Beslutet skall innehålla erinran om att återkallelse kan ske enligt 16 § första stycket 9 körkortslagen (0000:000), om föreläggandet ej följes.

Fråga om förnyelse enligt andra stycket prövas av länsstyrelse som avses i 35 §. Vid förnyelsen äger 28—30 §§ motsvarande tillämpning.

Återkallelse

35 § Fråga om återkallelse prövas av länsrätten i det län där körkortstillståndet har meddelats och efter anmälan av länsstyrelsen där. Har nytt körkortstillstånd meddelats i annat län efter körkortets utfärdande, gäller vad nu har sagts i stället länsrätten och länsstyrelsen i det länet.

Fråga om medgivande enligt 2 § tredje stycket körkortslagen (0000:000) prövas i samband med prövning av fråga om återkallelse. Efter ansökan under löpande spärrtid prövas fråga om sådant medgivande av länsrätt som anges i första stycket.

36 § Har beslut om körkorts omhändertagande kommit in till länsstyrelse enligt 50 § andra stycket, anmäler länsstyrelsen skyndsamt ärendet hos länsrätten. Länsrätten prövar frågan om körkortet skall återkallas tills vidare eller återställas till föraren.

37 § Har utlämnat körkort återkallats helt eller delvis, skall körkortshavaren efter anmaning överlämna körkortet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet, om körkortet ej har förstörts eller förkommit. Avser återkallelsen körkort som ej har lämnats ut, skall den myndighet som innehar körkortet överlämna det till länsstyrelsen.

Upphäves beslut om återkallelse efter besvär, återställs körkortet till körkortshavaren eller i fall som avses i andra stycket andra punkten till myndigheten.

38 § Spärrtid som avses i 21 § körkortslagen (0000:000) räknas från delgivningen av beslut om körkortets omhändertagande eller, om sådant beslut ej har meddelats, beslut om återkallelse tills vidare, eller, om ej heller sådant beslut har meddelats, beslut om slutlig återkallelse. Spärrtid som beslutas vid prövning av fråga om förhandsbesked eller körkortstillstånd löper från dagen för beslutet därom.

39 § Har för återkallelse ej åberopats annan grund än som avses i 16 § första stycket 2, 3 eller 4 körkortslagen (0000:000) behöver personutredning ej bifogas ansökan om körkortstillstånd eller förhandsbesked, om ansökan göres senast en månad efter spärrtidens utgång. Föreligger särskilda skäl får dock förordnas om personutredning. Beslut om förlängning av spärrtid eller beslut om ny spärrtid får ej meddelas utan att förnyad personutredning har skett.

40 § Fråga om spärrtid enligt 21 § andra och tredje styckena körkortslagen (0000:000) prövas av länsstyrelse som avses i 35 § eller, om spärrtid ej har beslutats i samband med återkallelse, av den länsstyrelse som har meddelat beslutet om spärrtid. Vid prövningen gäller 39 § i tillämpliga delar i fråga om den utredning som skall ligga till grund för prövningen.

41 § I beslut om spärrtid skall anges om med hänsyn till då föreliggande förhållanden personutredning behöver företes vid ansökan om körkortstillstånd eller förhandsbesked.

42 § Efter återkallelse av körkort enligt 16 § första stycket 1—6 körkortslagen (0000: 000) lämnas körkort ut utan att nytt, godkänt förarprov behöver avläggas, om spärrtiden har varat högst sex månader och ansökan om körkortstillstånd har gjorts inom tid som anges i 39 §. Föreligger särskilda skäl får dock i beslut om återkallelse bestämmas att godkänt förarprov skall avläggas.

43 § Har körkort återkallats enligt 16 § första stycket 7 körkortslagen (0000: 000) och har det förhållande som har föranlett återkallelsen upphört, återställes körkortet, om ansökan därom göres inom ett år från den tidpunkt som anges i 38 §. Föreligger särskilda skäl får dock bestämmas att godkänt förarprov skall avläggas.

Har körkort återkallats enligt 16 § första stycket 8 körkortslagen återställes körkortet, om körkortshavaren inom tid som har bestämts i beslutet om återkallelse har vidtagit i föreläggandet angiven åtgärd.

44 § Körkort som har återkallats enligt 16 § första stycket 9 körkortslagen (0000: 000) förnyas, om körkortshavaren har ansökt om förnyelse inom tid som har bestämts i beslutet om återkallelse.

45 § Har återkallelse begränsats enligt 17 § körkortslagen (0000: 000), skall körkortet förnyas.

46 § Vid förnyelse enligt 44 eller 45 § äger 28 § och 29 § första stycket motsvarande tillämpning.

47 § Fråga om återställande enligt 43 § eller förnyelse enligt 44 eller 45 § prövas av länsstyrelse som avses i 35 §.

48 § Har körkortstillstånd eller utfärdat men ej utlämnat körkort återkallats tills vidare i avvaktan på det slutliga beslutet och häves återkallelsen, får länsrätten förlänga den i 10 § angivna tiden inom vilken godkänt förarprov skall avläggas.

Varning

49 § Fråga om varning prövas av länsrätt som avses i 35 §.

Omhändertagande

50 § I fall som avses i 23 § körkortslagen (0000: 000) beslutar polismyndighet eller åklagare om omhändertagande. Beslutet skall meddelas skyndsamt och delges körkortshavaren. Har körkortet lämnats ut till körkortshavaren och har det ej förstörts eller förkommit, skall han efter anmaning överlämna det till myndighet som har meddelat beslutet.

Snarast möjligt, och i fall som avses i 23 § första stycket körkortslagen inom 48 timmar, sändes beslutet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet. Vid beslutet fogas uppgift om delgivning, körkort som har överlämnats i anledning av beslutet, föreliggande utredning och, om beslutet har meddelats enligt 23 § första stycket körkortslagen, redogörelse för de skäl som har föranlett åtgärden. Sådan redogörelse lämnas också om beslutet har meddelats enligt 23 § andra stycket

körkortslagen och alkoholkoncentrationen i körkortshavarens blod ej har uppgått till 0,8 promille. Delges beslutet eller överlämnas körkortet senare, meddelas detta snarast möjligt till länsstyrelsen. Körkortet sändes till länsstyrelsen.

51 § Har körkort omhändertagits enligt 23 § körkortslagen (0000: 000) och har det ej lämnats ut till körkortshavaren, skall den myndighet som innehar körkortet överlämna det till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet.

Underlåtelse av körkortsingripande m. m.

52 § Omprövning som avses i 25 § körkortslagen (0000: 000) göres av den länsstyrelse eller länsrätt som har beslutat tidigare i saken.

Traktorkort

53 § Förarprov består av förhör och avlägges inför den som statens trafiksäkerhetsverk har förordnat därtill eller inför sådan lärare i gymnasieskolan som ger utbildning för avläggande av förarprov.

Godkännes sökanden utfärdas bevis därom.

54 § Fråga om utfärdande av traktorkort prövas av länsstyrelse. Bestämmelserna i 9 § äger därvid motsvarande tillämpning.

Traktorkort lämnas ut av den länsstyrelse som har utfärdat kortet.

55 § Bestämmelserna i 11, 12 och 32 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Vid ansökan om traktorkort skall dock ges in även bevis enligt 53 §, utfärdat inom tre månader före ansökan.

56 § Bestämmelserna om förhandsbesked i 13 och 14 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Föreläggande som avses i 14 § skall dock gälla även bevis om godkänt förarprov enligt 53 §.

I ärende om förhandsbesked får prövas även fråga om sådana särskilda skäl som avses i 29 § körkortslagen (0000: 000) föreligger.

57 § Bestämmelserna om förnyelse i 24 och 25 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om traktorkort. Traktorkort behöver dock ej förnyas, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Fråga om förnyelse av traktorkort prövas av länsstyrelsen i det län, där innehavaren är kyrkobokförd eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet.

Bestämmelserna i 29 och 30 §§ äger motsvarande tillämpning vid förnyelse av traktorkort med det undantaget att vad som sägs om statens trafiksäkerhetsverk i stället gäller länsstyrelse som har prövat frågan om förnyelse.

58 § Traktorkort skall innehålla uppgift om innehavarens fullständiga namn och hans personnummer, den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet och dagen för utfärdandet.

59 § Bestämmelserna om särskild utredning, återkallelse, varning, omhändertagande och underlåtelse av körkortsingripande m. m. i 33—52 §§ gäller i tillämpliga delar traktorkort. Förnyelse skall ej ske, om ändringen i stället kan föras in på kortet.

Förarutbildning*Trafikskola*

60 § Trafikskola får drivas endast efter tillstånd av statens trafiksäkerhetsverk, som utövar tillsyn över trafikskola.

61 § Över ansökan om tillstånd enligt 60 § inhämtar statens trafiksäkerhetsverk yttrande av länsstyrelsen i det län där skolan skall drivas.

Tillstånd får meddelas fysisk eller juridisk person, som med hänsyn till vederhäftighet och andra på frågan inverkan omständigheter bedömes ha förutsättningar att driva trafikskola på sådant sätt, att kravet på god förarutbildning blir tillgodosett.

Tillstånd förenas med de villkor och bestämmelser som behövs. Föranleder ej särskilda förhållanden annat, utfärdas tillståndet tills vidare.

62 § Vid trafikskola skall finnas en godkänd trafikskolechef, som svarar för att skolan drivas på sätt som sägs i 61 § andra stycket.

63 § Vid trafikskola skall finnas en eller flera godkända utbildningsledare, som är ansvariga för utbildningsarbetet.

Om så behövs med hänsyn till omfattningen av skolans verksamhet, skall vid skolan utöver utbildningsledare finnas en eller flera godkända trafiklärare.

64 § Fråga om godkännande som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Intyg huruvida sökande med hänsyn till sina personliga förhållanden får anses lämplig som utbildningsledare eller trafiklärare utfärdas av polismyndigheten i sökandens kyrkobokföringsort eller, om han ej är kyrkobokförd i landet, av polismyndigheten i den ort där han vistas.

65 § I trafikskola skall finnas de läromedel och den undervisningsmateriel i övrigt som behövs för den teoretiska undervisningen och lokal som är lämplig för sådan undervisning.

Undervisningen skall bedrivas enligt kursplaner, som statens trafiksäkerhetsverk fastställer. För varje elev skall föras utbildningskort.

66 § Trafikskolechef skall föra anteckningar om undervisningen och årligen före februari månads utgång till statens trafiksäkerhetsverk sända in redogörelse för undervisningen under nästföregående år.

67 § Statens trafiksäkerhetsverk får återkalla tillstånd att driva trafikskola, om

1. tillståndshavaren befinner sig olämplig att driva trafikskola,
2. utbildningen i trafikskola bedrivs i strid mot gällande föreskrifter eller eljest på ett otillfredsställande sätt, eller
3. undervisning ej har bedrivits vid skolan under de senaste tolv månaderna.

68 § Finner statens trafiksäkerhetsverk att den som har godkänts som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare är olämplig, får verket återkalla godkännandet.

69 § Har innehavare av tillstånd att driva trafikskola eller trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare vid sådan skola gjort sig skyldig till förfarande eller försummelse som kan föranleda återkallelse av till-

stånd eller godkännande, men kan det antagas, att han skall låta sig rätta utan sådan åtgärd, får varning i stället meddelas.

70 § Beslut om återkallelse eller varning delges den som avses med beslutet.

71 § Om förarutbildning i gymnasieskolan gäller särskilda bestämmelser.

Övningskörning

72 § Den som för att erhålla körkort vill öva sig i körning med motorfordon eller fordonståg som han ej har körkort för får föra fordonet eller fordonståget vid övningskörning under de förutsättningar som anges i 73—78 §§.

73 § Den som för fordon vid övningskörning skall ha uppnått en ålder av

1. 16 år för körning med lätt motorcykel,
2. 17 år 9 månader för körning med personbil eller lätt lastbil utan tillkopplat tungt släpfordon,
3. 18 år för körning med tung motorcykel, personbil eller lätt lastbil med tillkopplat tungt släpfordon eller tung lastbil,
4. 19 år för körning med buss.

Utan hinder av första stycket 3 får den som har fyllt 16 men ej 18 år föra tung motorcykel vid övningskörning i trafikskola under förutsättning att den som övar uppsikt över körningen medföljer på motorcykeln eller i sidvagn till denna.

74 § Övningskörning skall ske under uppsikt av person, som har fyllt 21 år och sedan minst tre år har körkort för fordon av det slag körningen avser samt har vana och skicklighet i fråga om körning med sådant fordon.

75 § Vid övningskörning med bil skall den som har uppsikt över körningen medfölja i bilen vid den körandes sida, om ej körningen äger rum inom körgård, som är godkänd av statens trafiksäkerhetsverk, och sker i enlighet med verkets föreskrifter.

Utan hinder av första stycket får övningskörning i gymnasieskolan efter det första ledet i utbildningen ske utanför körgård även om den som har uppsikt över körningen ej medföljer i bilen.

76 § Vid övningskörning med sådant fordon eller fordonståg som kräver behörigheten C, D eller E skall den som övningskör ha körkort med behörigheten B eller inom tre år före övningskörningen ha haft körkort, som omfattade fordon av det slag med vilket körningen äger rum.

77 § Den vars körkort har återkallats eller omhändertagits får övningsköra med motorfordon endast vid trafikskola, i gymnasieskolan eller i utbildning vid försvarsmakten.

78 § Övningskörning på motorväg eller motortrafikled får ske endast med bil i slutskedet av förarutbildning i trafikskola eller gymnasieskolan eller vid försvarsmakten och under de förutsättningar i övrigt som statens trafiksäkerhetsverk bestämmer.

79 § Vid övningskörning skall fordonet vara försett med skylt som anger användningen.

80 § Uppsikt över övningskörning vid trafikskola får utövas endast av utbildningsledare eller trafiklärare.

81 § Den som har uppsikt över övningskörning som ej sker i gymnasieskolan anses som förare vid sådan körning.

Om den som har körkort för att uppöva sin färdighet att föra fordon, för vilket körkortet gäller, träffar avtal om övningskörning med någon som driver trafikskola, tillämpas första stycket på den som enligt avtalet skall ha uppsikt över körningen.

Uppgiftsskyldighet

82 § Länsrätt som prövar fråga som gäller körkort eller traktorkort lämnar avskrift av sitt beslut till den länsstyrelse som har anmält ärendet till länsrätten.

Har talan fullföljts mot länsstyrelses eller länsrätts beslut i fråga som avses i första stycket, sänder domstol som prövar ärendet avskrift av dom eller beslut till länsstyrelsen. Har talan fullföljts mot beslut av statens trafiksäkerhetsverk, sändes avskrift till verket.

83 § Domstol eller befattningshavare vid försvarsmakten sänder omedelbart avskrift av dom eller beslut till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillstånd eller har utfärdat traktorkort, om körkortshavaren eller innehavaren av traktorkort har funnits skyldig till

1. brott mot lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott, om brottet har begåtts vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn,

2. annat brott vid förande av motordrivet fordon eller spårvagn utom brott mot 3 § lagen (1971: 965) om straff för trafikbrott som har begåtts utomlands,

överträdelse av 72 § 8 eller 9 eller 74 § 1 eller 3 vägtrafikkungörelsen (1972: 603),

överträdelse av lokal trafikföreskrift om stannande eller parkering,

3. brott mot narkotikastrafflagen (1968: 64) eller brott mot lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling i fråga om narkotika som avses i 1 § narkotikaförordningen (1962: 704),

4. olovligt tillgrepp av motordrivet fordon,

5. brott mot 21 kap. 13 eller 14 § brottsbalken, om den dömde vid brottets begående har varit berusad så att det har framgått av hans åtbörder eller tal,

6. brott mot 3 kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8 eller 9 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 3 kap. 10 § brottsbalken,

7. brott mot 4 kap. brottsbalken,

8. brott mot 6 kap. 1 eller 2 § brottsbalken eller 6 kap. 1 och 10 §§ brottsbalken,

9. brott mot 8 kap. 5 eller 6 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 8 kap. 12 § brottsbalken,

10. brott mot 13 kap. brottsbalken,

11. brott mot 17 kap. 1, 2, 4 eller 5 § brottsbalken.

I fråga om brott som avses under 6—11 sändes avskrift endast om annan påföljd än böter har ådömts.

84 § Avskrift av dom eller beslut sändes även i annat fall än som avses i 83 § omedelbart av domstol, som har meddelat dom eller beslut i mål vari lägre domstol eller befattningshavare vid försvarsmakten har haft att sända avskrift enligt 83 §.

85 § Har körkortshavare eller innehavare av traktorkort åtalats för brott som avses i 83 § och har beslut meddelats om återkallelse tills vidare eller omhändertagande enligt denna förordning, sänder tingsrätt, om åtalet nedlägges eller rätten frikänner den tilltalade, omedelbart underrättelse härom med angivande av hans personnummer till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet.

Beslutas efter återkallelse eller omhändertagande som avses i första stycket, att förundersökning skall nedläggas eller att åtal ej skall väckas, underrättar den som meddelar beslutet omedelbart länsstyrelsen härom. Underrättelsen skall innehålla uppgift om personnummer.

86 § Har nykterhetsnämnd beslutat att ställa körkortshavare eller innehavare av traktorkort under övervakning enligt 15 § lagen (1954: 579) om nykterhetsvård eller har nämnden gett in ansökan till länsrätt om att sådan person skall tagas in på allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, sänder nämnden omedelbart med angivande av hans personnummer underrättelse om förhållandet till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet.

Finner nykterhetsnämnd i annat fall än som avses i första stycket, att rätten för viss person att ha körkort, taxibehörighet eller traktorkort bör omprövas till följd av hans alkoholmissbruk, sänder nämnden omedelbart med angivande av hans personnummer underrättelse härom till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet.

I fall som avses i första eller andra stycket avger nykterhetsnämnden yttrande i frågan om den person som underrättelsen gäller bör ha körkort, taxibehörighet eller traktorkort.

87 § Finner polismyndighet i fråga om körkortshavare eller innehavare av traktorkort anledning till återkallelse, anmäler myndigheten detta till den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet. Anmälan skall vidare alltid göras, när omhändertagande har skett enligt lagen (1976: 511) om omhändertagande av berusade personer m. m.

Anmälan som avses i första stycket skall innehålla uppgift om personnummer.

88 § Bestämmelserna i 82—87 §§ om körkortshavare och innehavare av traktorkort äger motsvarande tillämpning i fråga om den för vilken spärrtid löper.

89 § Finner polismyndighet anledning till återkallelse av tillstånd för trafikskola eller av godkännande som trafikskolechef, utbildningsledare eller trafiklärare, anmäler myndigheten detta till statens trafiksäkerhetsverk.

Körkortsregistret

90 § Körkortsregistret föres av statens trafiksäkerhetsverk genom automatisk databehandling.

Trafiksäkerhetsverket svarar för det system- och programmeringsarbete som behövs.

91 § Uppgifter föres in i körkortsregistret enligt följande.

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Personuppgifter	
Fullständigt namn, personnummer och adress för den som har ansökt om körkortstillstånd. Motsvarande uppgifter i fråga om körkortshavare och innehavare av traktorkort	Statens trafiksäkerhetsverk eller, i fråga om uppgift som länsstyrelse har mottagit, vederbörande länsstyrelse. För den som är kyrkobokförd i landet anges adressen i kyrkobokföringsorten och för annan adressen i den ort där han vistas
Fullständigt namn, personnummer och adress för den som har svenskt luftfartscertifikat eller certifikat, som avses i 80 § luftfartskungörelsen (1961: 558), eller har här i landet meddelat godkännande av utländskt luftfartscertifikat	Statens trafiksäkerhetsverk. För den som är kyrkobokförd i landet anges adressen i kyrkobokföringsorten och för annan adressen i den ort där han vistas
Körkortshavarens avflyttning ur landet. Motsvarande uppgifter i fråga om innehavare av traktorkort	Statens trafiksäkerhetsverk
Körkortsuppgifter	
Ansökan om körkortstillstånd	Den länsstyrelse som ansökan har ingetts till
Beslut i anledning av ansökan om körkortstillstånd	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet
Körkortsklass, taxibehörighet	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet
Beslut i anledning av ansökan om traktorkort	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet
Statens trafiksäkerhetsverks stationsort, där sökande av körkort skall genomgå förarprov	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet
Gymnasieskola eller militär myndighet, där sökande av körkort avlägger förarprov	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet
Dag för utfärdande av körkort	Statens trafiksäkerhetsverk
Dag för utlämnande av sådant körkort som lämnas ut i samband med förarprov	Statens trafiksäkerhetsverk. Den som lämnar ut kortet skall underrätta verket om åtgärden
Dag för utfärdande av traktorkort	Den länsstyrelse som har utfärdat traktorkortet
Dag då förnyelse av körkort skall ske enligt 15 § andra stycket första punkten körkortslagen (0000: 000)	Statens trafiksäkerhetsverk
Beslut i anledning av förnyelse enligt 15 § andra stycket körkortslagen	Statens trafiksäkerhetsverk

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Beslut i anledning av förnyelse enligt 24, 25, 34, 44, 45, 57 eller 59 §	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet
Föreläggande enligt 33 §, 34 § andra stycket, 35 eller 59 §	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Meddelat särskilt villkor i fråga om körkortshavare eller innehavare av traktorkort	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Beslut om personutredning	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av länsrätt, länsstyrelsen i länet. I sistnämnda fall skall länsrätten underrätta länsstyrelsen
Anmälan av länsstyrelse till länsrätt	Den länsstyrelse som har gjort anmälan
Beslut som rör återkallelse av körkortstillstånd, körkort eller traktorkort	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Beslut om spårtime	Den länsstyrelse som har meddelat beslutet eller, om beslutet har meddelats av länsrätt, länsstyrelsen i länet
Medgivande enligt 2 § tredje stycket körkortslagen	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet
Återställande av körkort eller traktorkort enligt 36, 37, 43 eller 59 §	Den länsstyrelse som har återställt körkortet eller traktorkortet
Beslut om varning enligt 22 eller 31 § körkortslagen eller omhändertagande enligt 23 eller 31 § körkortslagen	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet
Delgivning av sådant beslut om återkallelse, varning eller omhändertagande som skall föras in i registret	Den länsstyrelse som har meddelat körkortstillståndet eller har utfärdat traktorkortet. Uppgift föres ej in om delgivning av beslut om återkallelse, om beslut om omhändertagande delgetts tidigare, och ej heller om delgivning av slutligt beslut om återkallelse, när beslut om återkallelse tills vidare har delgetts tidigare
Återlämnande eller överlämnande av körkort eller traktorkort enligt 22, 29, 30, 34, 37, 50, 51, 57 eller 59 §	Statens trafiksäkerhetsverk eller, om kortet har överlämnats till länsstyrelse, den länsstyrelse som har mottagit det. Har kortet ej återlämnats eller överlämnats, skall detta framgå av registret
Anmälan enligt 22, 29, 34, 57 eller 59 §	Den länsstyrelse som har mottagit anmälan
Innehav av svenskt luftfarts-certifikat, av certifikat som avses i 80 § luftfartskungörelsen (1961: 558) eller av här i landet meddelat godkännande av utländskt luftfarts-certifikat	Statens trafiksäkerhetsverk

Uppgift	Myndighet som svarar för att uppgift föres in i registret. Särskilda föreskrifter
Ändring eller upphävande av sådant beslut som skall föras in i registret	Den myndighet som har haft att svara för att uppgiften har förts in i registret
Belastningsuppgifter	
Dom eller beslut enligt 83 eller 84 §, underrättelse enligt 85 § första stycket eller 86 §, anmälan enligt 87 §	Den länsstyrelse som har erhållit avskrift av domen eller beslutet eller har erhållit underrättelsen eller anmälan
Utländsk dom som avses i 26 § körkortslagen	Den länsstyrelse som har mottagit uppgiften
Anmälan från länsläkare eller förste stadsläkare enligt särskilda föreskrifter om vissa sjukdomstillstånd hos förare av motorfordon, luftfartyg m. m.	Den länsstyrelse som har mottagit anmälan
Uppgift om omständighet som ej har angivits ovan i denna paragraf men vars upptagande behövs för kontroll av körkortshavare eller innehavare av traktorkort	Den länsstyrelse som har mottagit uppgiften

92 § Bestämmelserna i 91 § om personuppgifter och belastningsuppgifter gäller i tillämpliga delar den för vilken spärrtid har bestämts.

93 § Har regeringsrätten eller kammarrätt meddelat dom eller beslut i fråga som har fullföljts från länsstyrelse eller länsrätt och skall uppgift om domen eller beslutet enligt 91 § föras in i körkortsregistret, svarar den länsstyrelse som avses i 82 § för att uppgiften föres in. Motsvarande skyldighet åvilar statens trafiksäkerhetsverk i fråga som har fullföljts från verket.

94 § Avlider körkortshavare eller innehavare av traktorkort, för statens trafiksäkerhetsverk ur körkortsregistret uppgifterna om honom. Uppgift om körkortshavare eller innehavare av traktorkort, som ej är mantalsskriven eller kyrkobokförd i landet, föres ur körkortsregistret, när 90 år har förflutit från hans födelse.

Trafiksäkerhetsverket får i andra fall än som avses i första stycket föra ur körkortsregistret personuppgift eller körkortsuppgift som ej behövs.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller i tillämpliga delar den för vilken spärrtid har bestämts.

Bemyndiganden m. m.

95 § Ytterligare föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort eller traktorkort meddelas av socialstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk. Styrelsen meddelar efter samråd med verket även föreskrifter om läkarundersökning som skall ligga till grund för läkarintyg enligt denna förordning.

96 § För personutredning enligt denna förordning får polismyndighet, länsstyrelse och domstol inhämta uppgifter från sociala organ och andra myndigheter som kan lämna upplysningar av betydelse för bedömningen av lämpligheten i personligt hänseende för körkort eller traktorkort.

Föreskrifter om personutredning av polismyndighet enligt denna förordning meddelas av rikspolisstyrelsen efter samråd med statens trafik-säkerhetsverk och socialstyrelsen.

97 § Föreskrifter om identitetsprovning i samband med ansökan om körkort, ansökan om förnyelse av körkort och utlämnande av körkort meddelas av postverket efter samråd med rikspolisstyrelsen och statens trafiksäkerhetsverk. I fråga om den som vistas utom landet meddelas dock sådana föreskrifter av trafiksäkerhetsverket.

98 § Föreskrifter om förarutbildning i gymnasieskolan meddelas av skolöverstyrelsen efter samråd med statens trafiksäkerhetsverk.

99 § I andra fall än som avses i 95—98 §§ meddelas ytterligare föreskrifter för verkställigheten av körkortslagen (0000: 000) och denna förordning av statens trafiksäkerhetsverk.

100 § Blanketter för läkarintyg tillhandahålles av socialstyrelsen och blanketter för besked om personutredning eller om intyg enligt 64 § andra stycket av rikspolisstyrelsen. Övriga blanketter tillhandahålles av statens trafiksäkerhetsverk.

101 § Fråga om undantag i visst fall från 2—5, 12 eller 29 § körkortslagen (0000: 000) prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Fråga om undantag i visst fall från 10, 17, 18, 19, 73—77, 79 eller 80 § denna förordning prövas av statens trafiksäkerhetsverk.

Undantag enligt första eller andra stycket får medges om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten och, utom i fråga om 79 §, synnerliga skäl föreligger.

102 § Fråga om undantag i visst fall från bestämmelserna i 7 eller 28 § körkortslagen (0000: 000) om medicinska förhållanden prövas av socialstyrelsen. Vid provning av fråga om undantag från sådan föreskrift som avses i 95 § denna förordning skall styrelsen samråda med statens trafiksäkerhetsverk, om det är påkallat av särskilda skäl.

Ansvarsbestämmelser m. m.

103 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift vid ansökan eller anmälan enligt denna förordning dömes till böter, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

104 § Den som driver trafikskola utan tillstånd eller eljest utan att följa de i denna förordning eller med stöd därav meddelade föreskrifterna dömes till böter.

Till samma straff dömes den som i anteckningar eller redogörelse som avses i 66 § uppsåtligen lämnar oriktig uppgift, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

105 § Till böter, högst femhundra kronor, dömes den som

1. bryter mot 8 §,
2. åsidosätter skyldighet att överlämna körkort eller traktorkort enligt

22 § tredje stycket, 30 §, 37 § andra stycket första punkten, 50 § första stycket eller enligt 34, 57 eller 59 § jämförd med något av nämnda författningsrum,

3. bryter mot 24 § eller mot 57 § jämförd med 24 §,

4. bryter mot 78 § eller med stöd därav meddelad föreskrift.

Till straff för brott mot 8 § skall ej dömas,

1. om körkortet har förstörts eller förkommit och föraren före färden har ansökt om förnyelse av kortet,

2. om återkallelse av körkortet har begränsats på sätt som avses i 17 § körkortslagen (0000: 000) och färden äger rum inom två månader från det att frågan om återkallelse slutligt har avgjorts.

Användes fordon vid övningskörning utan att vara försett med skylt som avses i 79 § dömes den som har uppsikt över körningen till böter högst femhundra kronor.

Besvärshöjningar

106 § Mot beslut om varning enligt 69 § eller beslut som rör godkännande vid förarprov eller omhändertagande av körkort eller traktorkort får talan ej föras.

107 § Talan mot länsstyrelsens beslut enligt denna förordning föres hos kammarrätt genom besvär.

108 § Talan mot beslut av statens trafiksäkerhetsverk enligt 15 eller 23 § föres hos kammarrätt genom besvär.

Talan mot annat beslut av trafiksäkerhetsverket enligt denna förordning än som avses i första stycket föres hos regeringen genom besvär.

109 § Talan mot beslut enligt denna förordning av annan central förvaltningsmyndighet än statens trafiksäkerhetsverk föres hos regeringen genom besvär.

Denna förordning träder i kraft den . I samband med ikraftträdandet av körkortslagen (0000: 000) och denna förordning iakttages följande.

Har före körkortsförordningens ikraftträdande lämplighetsintyg utfärdats eller getts in till körkortsmyndighet eller föreläggande om ingivande meddelats, gäller äldre bestämmelser i fråga om sådant intyg i stället för vad i körkortsförordningen sägs om personutredning.

I fråga om trafik kort och trafik kortstillstånd gäller i tillämpliga delar de nya bestämmelserna om körkort med taxibehörighet och körkortstillstånd för sådan behörighet. Vad i lag eller annan författning är föreskrivet om trafik kort skall avse även körkort med taxibehörighet.

Körkort jämte trafik kort bytes ut mot körkort med taxibehörighet, om körkortet eller trafik kortet skall förnyas.

Har fråga om körkort, trafik kort eller traktorkort prövats men ej slutligt avgjorts före de nya bestämmelsernas ikraftträdande gäller dessa vid högre rätts prövning efter ikraftträdandet. Bestämmelserna i 25 § andra stycket körkortslagen och 31 § jämförd med nämnda författningsrum gäller även i mål om körkortsingripande som har avgjorts slutligt före ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 42 § körkortsförordningen om att körkort lämnas

ut utan nytt godkänt förarprov gäller även den vars körkort har återkallats enligt äldre bestämmelser. Därvid skall som spärrtid anses den vid återkallelsen angivna minimitiden. Motsvarande gäller i fråga om trafik-kort och traktorkort.

Har körkort återkallats enligt äldre bestämmelser får den länsrätt som har prövat frågan på begäran av den vars körkort har återkallats, besluta att 2 § tredje stycket körkortslagen (0000: 000) skall gälla honom.

I fråga om ärende som vid utgången av år 1977 är anhängigt hos viss körkortsmyndighet gäller äldre bestämmelser om vilken myndighet som har att pröva ärendet.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i körkortslagen eller körkortsförordningen tillämpas i stället den nya bestämmelsen. Detsamma gäller i fråga om särskilt beslut som har meddelats av Kungl. Maj:t eller regeringen.

Bilaga till körkortsförordningen (0000: 000).

Körkortets framsida

PERMIS DE CONDUIRE		1)				SVERIGE	
KÖRKORT							
1. Efternamn							
2. Förnamn							
3. Född							
4. Adress ref.		2)		TSV, 701 88 Örebro			
Innehavarens namnteckning							
5. Utf. av		STATENS TRAFIKSÄKERHETSVERK					
6. I		STRÅNGNÄS					6)
7. Gäller till							
8. Klass		3)					
Nr		4)					
Villkor		5)					
7)							

Körkortets baksida

De bokstäver som ingår i körkortsklassen på rad 8 på framsidan anger behörighet att föra motorfordon och därtill kopplade släpfordon enligt följande:

A MOTORCYKEL (har innehavaren ej fyllt 18 år: endast lätt mc)
 B PERSONBIL och LÄTT LASTBIL (totalvikt högst 3 500 kg) även med ett lätt släpfordon (totalvikt högst 750 kg, i vissa fall tyngre), TER-RANGVAGN
 C TUNG LASTBIL
 D BUSS
 E SLÄPFORDON, oavsett antal och vikt

Står ordet GLASÖGON på raden för villkor skall Ni använda glasögon (linser) som ger tillfredsställande syn när Ni kör.
 Står ordet HÖRAPPARAT på raden för villkor skall Ni använda hörapparat som ger tillräcklig hörsel när Ni kör.
 Står ordet AUTOMAT på raden för villkor får Ni föra endast automatväxlad bil.
 Ordet TAXI anger behörighet att föra fordon i yrkesmässig trafik.

Anvisningar

Raderna 1—3 och 7—8 samt uppgift om nummer och villkor ifylles av statens trafiksäkerhetsverk innan den handling, varifrån körkortet skall färdigställas, sändes ut för inhämtande av sökandens namnteckning. Vid utfärdandet förser trafiksäkerhetsverket körkortet med reliefstämpel.

- 1) Taxibehörighet anges med beteckningen TAXI på denna plats.
- 2) I anslutning till adressen får anges lämpligt söknummer i fråga om körkortshavaren.
- 3) Vid angivande av körkortsklass sättes en asterisk på platsen för var och en av bokstäverna A—E som ej ingår i beteckningen för klassen.
- 4) Nummer anges med länsbokstav för den länsstyrelse som meddelat körkortstillståndet och personnummer för körkortshavaren.
- 5) Skyldighet att vid förande av körkortspliktigt fordon bära glasögon eller linsar anges här med ordet GLASÖGON och skyldighet att bära hörapparat med ordet HÖRAPPARAT. Har föreskrivits villkor som avses i 33 §, anges detta här med orden SE SÄRSKILD HANDLING. Är körkortet begränsat till att avse automatväxlad bil anges detta med ordet AUTOMAT. Begränsningen får även anges genom hänvisning till särskild handling.
- 6) Plats för foto av körkortshavaren.
- 7) Behövs uppgift om körkortets tillverkningsnummer, får tillverkaren ange numret här.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	
1 Körkortslag	2
2 Lag om ändring i lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott	9
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 1977	10
1 Inledning	10
2 Gällande rätt	12
3 Förslagen	14
4 Remissyttrandena	16
5 Föredraganden	16
5.1 Inledning	16
5.2 Förslaget till körkortslag	18
5.2.1 Förutsättningen för en delreform	18
5.2.2 Utformning och innehåll	20
5.2.3 Varning	23
5.2.4 Körkortsspärr	25
5.2.5 Underlåtelse av körkortsingripande	26
5.2.6 Verkan av utländsk dom	27
5.2.7 Bemyndiganden	28
5.2.8 Övriga frågor	28
5.3 Förarkompetens för motorredskap	31
5.4 Förarprov på automatväxlad bil	33
5.5 Ikraftträdande m. m.	36
6 Upprättade lagförslag	37
7 Specialmotivering till körkortslagen (KKL)	37
8 Kommentarer till körkortsförordningen (KKF)	39
9 Hemställan	42
10 Beslut	42
<i>Bilaga 1</i> Körkortslag. Promemoria utarbetad inom kommunikationsdepartementet	43
<i>Bilaga 2</i> Sammanställning av remissyttrandena	121
<i>Bilaga 3</i> Förslag till körkortsförordning	136

